

တစ်ဆယ့်နှစ်ခုစာအုပ်

မြန်မာစကားပြေ

လမ်းညွှန်

လှသမိန်

ဤသုံးသပ်လမ်းညွှန်ချက်များတွင်ကား
 ရေးသူတွေမြင် အကဲခတ်နိုင်စွမ်းသမျှသော ရသတို့ကို
 တင်ပြဆွေးနွေးလမ်းညွှန်ခြင်း သဘောသာဖြစ်၍
 ကျန်စာပေတစ်ရပ်လုံးကို ဗတ်ရှုလေသမျှသော
 စာပေမွေ့လျော်သူတို့သည် ဤကျဉ်းမြောင်းလှစွာသော
 ပုံစံ၊ ဥဒါဟရုဏ်၊ နမူနာတို့ကို အကြောင်းပြု၍
 နိုးကြားကျယ်ပြန့်သော အမြင်၊
 ပိုမိုတက်ကြွ ထက်သန်သော ဇောဆန္ဒတို့ဖြင့်
 အခြားအခြား ကြွင်းလပ် သမျှ၊ ထွက်ပေါ်ပြီးနှင့်
 ထွက်ပေါ်လာလတ္တံ့ဖြစ်သော စာပေလက်ရာများကိုပါ
 အရသာခံ၍ သုံးသပ်လေ့လာကြစေလိုပေသည်။
 စာပေဟူသည်မှာ
 ရေးရင်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆန္ဒ တစ်စုံတစ်ရာ ထင်ဟပ် ရာ
 ကြေးမုံပြင်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်မရွေး၊ အရေးအသားမရွေး
 အရသာတစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုးရှိသည်သာဖြစ်၍
 ယူတတ်ကြရမည်။ ခံစားနိုင်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနည်းအတူ
 အကောင်းအညံ့သည်လည်း ရှိတတ်သည်သာ ဖြစ်၍
 လေ့လာသူက မိမိ၏အသိအမြင်နှင့်
 ဆန္ဒအားလျော်စွာ ဆုံးဖြတ်ခံယူနိုင်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ISBN9789997112415

HTM16

9 789997 112415

2,700.00KS

မြန်မာစကားပြေလမ်းညွှန်၊ လှသမိန်
စာမျက်နှာ ၂၆၇++ မျက်နှာ၊ ၁၆ ဝင်ဘီ x ၁၈ ဝင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာပွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မရိုးရိပ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၈၊ ဇွန်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၇၄ မိတ်သစ်စာပေ၏ ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစျေး ၂ ၇ ၀ ၀ ကျပ်

email: skecph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skeccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

မြန်မာစကားပြေလမ်းညွှန်
လှသမိန်

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

၁။ သက်စိုးတောင် ကျောက်စာ [သက္ကရာဇ် ၄၀၀-ကျော်]	၁
၂။ အာမနာကျောင်း ကျောက်စာ [၆၂၈ ခုနှစ်]	၇
၃။ စိတ္တသူကြွယ် (ပါရာယနဝတ္ထု ရှင်သီလဝံသ) [၈၆၄ - ခုနှစ်]	၁၈
၄။ ဝန်မြို့စားသတ္တိ (ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံ၊ ဗညားဒလ) (၉၂၉ - ခုနှစ်ခန့်)	၃၀
၅။ သီလဝိမံသနဇာတ် (ယသဝဇနဝတ္ထု၊ တောင်ဖီလာဆရာတော်) [၉၈၁ - ခုနှစ်]	၄၀
၆။ အလောင်းစည်သူမင်း (မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ဦးကုလား) [၁၀၇၆ -ခုနှစ်]	၄၇

- ၇။ သတ္တဓနနှင့် အဉ္စနဝတီ၊
(မဏိကင်္ကဇာတ်၊ ပဒေသရာဇာ)
[၁၁၁၀- ပြည့်နှစ်ခန့်.] ၅၄
- ၈။ လွတ်တက်သဘင်
(လောကဗျူဟာစာတမ်း၊ သီရိဥစ္စနာ)
[၁၁၁၅-ခုနှစ်ခန့်.] ၆၃
- ၉။ ဝေဠုမြတ်စွာ မင်းသမီး၊
(ရတနာကြေးမုံဝတ္ထု၊ ရွှေတောင် သီဟသူ)
[၁၁၂၀ - ပြည့်နှစ်ခန့်.] ၇၂
- ၁၀။ ဇူကော ပုဏ္ဏား
(ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီး၊ ဦးဩဘာသ)
[၁၁၄၅ - နှစ်] ၈၂
- ၁၁။ ချစ်သူကွမ်းယာ
(အိနောင် နန်းတွင်းဇာတ်၊ မြဝတီ ဦးစ)
[၁၁၆၀ - ပြည့်နှစ်] ၉၃
- ၁၂။ ဝေသာလီ
(ရာဇောဝါဒကျမ်း၊ မုံရွေးဆရာတော်)
[၁၁၉၄ - ခုနှစ်] ၁၀၁
- ၁၃။ မေတ္တာလမ်းစ
(ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်)
[၁၂၁၄ - ခုနှစ်] ၁၀၈
- ၁၄။ ဧည့်ခံပွဲ
(ပြင်သစ်သွား နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး)
[၁၂၃၆ - ခုနှစ်] ၁၁၈

- ၁၅။ မြင်းပေါ်မှ ကျသူ၊
(ဘိုးဝဇီရစာပေ၊ ဘိုးဝဇီရ)
[၁၂၃၈ - ခုနှစ်] ၁၂၆
- ၁၆။ ခံမြို့၊
(ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊ ယောအတွင်းဝန်)
[၁၂၄၀ - ပြည့်နှစ်] ၁၃၂
- ၁၇။ အသက်ကယ်သူ
(နေရီရီ၊ ပိမိုးနင်း)
[၁၂၇၅ - ခုနှစ်ခန့်] ၁၃၉
- ၁၈။ အရှုပ်တော်ပုံ၊
(မောင်ဘသန်း၊ မသန်းမေ၊ ဝန်စာရေးဦးကြီး)
[၁၂၇၆ - ခုနှစ်] ၁၄၇
- ၁၉။ ချစ်မိသူ
(ခင်မြင့်ကြီး၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ)
[၁၂၇၆ - ခုနှစ်] ၁၅၈
- ၂၀။ မင်းကတော်
(မှာတော်ပုံ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)
[၁၂၇၈ - ခုနှစ်] ၁၇၀
- ၂၁။ နှင်းခဲကျချိန်
(အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်၊ ဦးစိန်တင်)
[၁၂၉၅ - ခုနှစ်] ၁၈၃
- ၂၂။ မောင်ဘစီ
(ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု၊ ဦးဖိုးကျား)
[၁၂၉၉ - ခုနှစ်] ၁၉၀

- ၂၃။ ဒိုင်းခင်ခင်၊
(စာဆိုတော်၊ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး)
[၁၃၀၀ - ပြည့်နှစ်] ၂၀၀
- ၂၄။ ဆူးကလေးတစ်ပွင့်
(ကမ္မဗလ၊ တင့်တယ်)
[၁၃၁၃ - ခုနှစ်] ၂၁၇
- ၂၅။ အတာ၊
(အတာ၊ သာဓု)
[၁၃၁၇ - ခုနှစ်] ၂၂၇
- ၂၆။ ချစ်စေတနာ
(မုန်း၍မဟူ၊ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး)
[၁၃၁၇- ခုနှစ်] ၂၃၇
- ၂၇။ အတွတ်
(မွေး၊ ခင်နှင်းယု)
[၁၃၁၃ - ခုနှစ်] ၂၄၇
- ၂၈။ မီးရထားခရီးဝယ်
(အရှေ့ကနေဝန်းထွက်သည့်ပမာ၊ သိန်းဖေမြင့်)
[၁၃၂၀ - ပြည့်နှစ်] ၂၅၅

ကြိုတင်ပန်ကြားချက်

မြန်မာတို့သည် စာပေယဉ်ကျေးမှုကို စတင် ပိုင်ဆိုင်လာစကတည်းက မြန်မာစကားပြေကို ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသည်မှာ ယခုရေးဆဲကာလသို့တိုင်ခဲ့လေပြီ။ ရှေ့တွင် ဆက်လက်၍လည်း လူမျိုးနှင့်နိုင်ငံ မပျောက်သရွေ့ ကာလပတ်လုံး ဆက်၍ ဆက်၍ ရေးဖွဲ့ကြပေဦးမည်။ အက္ခရာစာပေကို အရေးအသား၏ သင်္ကေတအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြရာမှ၊ ခံစားမှုနှင့် သိနားလည်မှုတို့ကို ရေးမှတ်တင်ပြရုံသာမက၊ သူတစ်ပါး ခံစားတတ်စေရန်၊ သိနားလည်စေရန် ရေးသားတင်ပြခြင်းအမှုကိုလည်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး နားလည်အောင် အသိပေးရေးသားသော အခြေခံရေးနည်းကို အတွန့်တက်ကာ ဖတ်ချင်စဖွယ် သာယာနာပျော်ဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်စားဖွဲ့နွဲ့ရေးသားခြင်း အတတ်ပညာသည်လည်း တိုး တက်ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ကာလတွင် 'သုတစာပေ' နှင့် 'ရသစာပေ' ဟူ၍ အမျိုး အစားနှစ်ရပ်ကို အထင်ကရ ခွဲခြားနိုင်သည့်အခြေ

သို့ရောက်ရှိနေပေသည်။

မြန်မာစာပေခေတ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ရေးသား ဖွဲ့နွဲ့မှုများသည် အများအပြား အဆက်မပြတ် ပေါ်ထွက်နေခဲ့ ပေလိမ့်မည်။ စကားပြေရော ကဗျာလင်္ကာအားဖြင့်ပါ စာပေ အထွေထွေများ ကြွယ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် စာရေးသား သောဝတ္ထုပစ္စည်းများ၏ သင်္ခါရသဘာဝကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယခုခေတ်ကဲ့သို့ ဒေသအနှံ့ ကူးသန်းသွားလာမှုနှင့် စာမူအများ ရေးနှိပ်ပြန့်ပွားနိုင်သော အခြေအနေပေးမှုများ မရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံအတွင်း စစ်မက်အရေးအခင်းများ၌ ဆုံးပါးပျက်စီးရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အမြတ်တနိုး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော အလေ့အထပျံ့နှံ့ခြင်း နည်းပါး မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ များစွာသော စာပေကောင်းများ ပျောက်ဆုံးပျက်စီးခဲ့ရပေသည်။ အလွန်တွင် ကျယ်ပျံ့နှံ့သော စာပေအချို့သည်သာ ရဟန်းတော်ကျောင်းများ၏ ကြီးမားသော ကျေးဇူး ဥဿာဟကြောင့် ယနေ့ခေတ်အထိ ထင်ရှားကြွင်းကျန် နေခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ထင်ရှားကြွင်းကျန်နေသေးသော ပုဂံခေတ် ကျောက်စာချပ်များမှသည် ပေပေါ်မှတစ်ဆင့် ပုံနှိပ်စာအုပ်များ အဖြစ် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော စာပေများအထိ၊ ခေတ်အစဉ်အဆက် ကို တံတားထိုး မိရုံမျှ စာပေများ အမွေခံနိုင်ခွင့်ရကြပေသည်။ မည်မျှ တိမ်ကောပျက်စီးသွားခဲ့သည်ကို ခန့်မှန်းခြင်း မပြုနိုင် ပေ။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကြို့ကြို့ကြားကြားမှ ပျောက်ကွယ်နေ သော၊ မကြားမသိရဖူးသော စာမူများ ပေါ်ထွက်လာတတ်ပေ ရာ မပေါ်မထွက်ဘဲ နစ်ငုပ်ပျောက်ဆုံးရသည်များလည်း မုချ

ရှိပေလိမ့်မည်။

ယခုခေတ်တွင်ကား သိပ္ပံပညာအရ ပုံနှိပ် ခေတ်ဆန်း လာခြင်းနှင့် စာကြည့်တိုက်တို့၏ ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းတို့ကြောင့် ရေးသားပြုစုသမျှသော စာပေအများစုတို့မှာ နှစ်ကာလကြာ ရှည် မပျောက်မပျက် တည်ရှိနိုင်သည့်ပြင်၊ ရေးသားပြုစုရန် အခြေအနေသာသော စာပေပညာရှင်အရေအတွက်လည်း အလွန်ပင် များပြားလာခဲ့ပေသည်။

အမှန်အားဖြင့် အတိတ်မှသည် ယနေ့ခေတ်အထိ စာပေအားလုံးကို လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ရန်မှာ လွယ်ကူသော အလုပ် မဟုတ်သည်သာမက၊ ဖြစ်နိုင်ကောင်းသော အလုပ် လည်း မဟုတ်ပေ။ မိမိတို့တစ်သက်တမ်းအတွင်း ပေါ်ထွက် လာနေသော စာပေတို့ကိုပင် အစေ့အင လက်လှမ်းမီအောင် ဖတ်ရှု မိရန်မလွယ်ပေ။ ထို့ကြောင့် စာပေ၏အတိတ် လမ်း ကြောင်းကို ယုတ်စွာအဆုံး ရေးရေးမျှပင် ဖြန့်ကြက် လွှမ်းခြုံ၍ သတိပြုစေနိုင်ခွင့်ရှိခဲ့ပါမူ ကောင်းလေစွဟူ၍ တောင့်တမိပေ သည်။

ထိုမှတစ်ပါး စာပေဆိုသည်မှာ အနည်းနည်းဖြင့် အရသာခံနိုင်သော စည်းစိမ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ မိမိဉာဏ် အမြင်ကို ကျယ်ဝန်းစေသော မှန်ဘီလူးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ မိမိခံစားမှုကို လှုံ့ဆော်သော မြင်ကွင်းကျယ်လည်း ဖြစ်ပေ သည်။ ထို့ကြောင့် စာပေဖြင့် ပေးဖြန့်ထားသော ခံစားဖွယ် တို့ကို လူအများရယူသုံးဆောင် ခံစားနိုင်သော အခြေအနေကို လည်း တောင့်တလိုလားမိပေသည်။

ဤသို့သော လိုလားတောင့်တမှုအတွက်ကား စာပေ

ကို အရသာခံ၍ ဖတ်တတ်သော အရည်အသွေးထုံစေ၍၊
 စာပေကို တပ်မက်ခင်တွယ်လာစေရန် တစ်နည်းနည်း ကြိုးပမ်း
 ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ဟူ၍လည်း မြင်မိပေသည်။
 စာရေးသူတို့သည် ဖတ်သူခံစားသိမြင်စေလိုသော ဆန္ဒရှိစမြဲ
 ဖြစ်၍၊ ဖတ်သူတို့အကျိုးငှာ ရည်ရွယ်ချက်တစ်မျိုး မျိုးထား
 လျက် ရေးသားကြသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ စာရေး၍၊ စာရေးခ
 အထိုက်အတန်ရမည်ဖြစ်စေကာမူ၊ စာရေးသူတိုင်းသည် စာရေး
 ခရရေး သက်သက်အတွက် ရေးသည်မဟုတ်ဘဲ၊ မိမိစာ၊ မိမိ
 ရေးလို ဖွဲ့လိုချက်ကို ဖတ်ရှုသူနှင့် ထိတွေ့စေရေးအတွက်
 အဓိက အာရုံသွင်း၍ ရေးသားကြသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။
 ပရိသတ်အများ လက်ခံဖတ်ရှုကြသည်ကို လိုလားသာယာခြင်း
 မရှိသော စာရေးဆရာဟူသည် ရှိနိုင်သောအရာပင်မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် တပင်တပန်း ရေးသူတို့၏ ဆန္ဒ၊ ထိုသူတို့
 ၏ ချွေးနှံစာများကို ပရိသတ်က အလေးထား၍ တွေးတော
 ဆင်ခြင်ကာ၊ တန်ဖိုးထား၍ ဖတ်ရှုခံစားစေလိုသော စေတနာ
 အားလျော်စွာ၊ များစွာသော စာရေးသူတို့ ခေတ်အဆက်ဆက်
 ရေးသားခဲ့ကြသောစာပေများမှ ကောက်နုတ်၍ သုံးသပ်
 လေ့လာခံစားနိုင်ပုံများကို လမ်းကြောင်း၍ အမြင်ချင်း ဆွေးနွေး
 ဖလှယ်ခြင်းသည် အကျိုးများမည့်လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်မည်ဟု
 နှလုံးသွင်းခဲ့မိပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အတိတ်ခေတ်မှ
 ယနေ့အထိ စာပေဖွဲ့နွဲ့ဟန်အမျိုးမျိုးကို သုံးသပ်၍ လေ့လာမှု
 အရသာခံမှုလမ်းကြောင်းကို သွယ်ဖောက်လိုက်ရပေသည်။

ဤတွင် ရေးသားဖော်ပြရန် အချက်များ ရှိနေပေ
 သည်။ ပုဂံခေတ်မှသည် ယနေ့အထိ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သော

စကားပြေ အရေးအသားရှင် စာရေး ဆရာများကား အလွန်ပင် များပြားလှပေသည်။ စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် စာရေးဆရာ တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုလည်းကောင်း၊ သူ၏ စာပေ၊ သို့မဟုတ် စာအရေးအသား တစ်စုံတစ်ရာကို ဤသို့ ကောင်းသည် ဤသို့ ဆိုးသည်ဟူ၍ ဝေဖန်လိုရင်း မရှိပေ။ ဤသို့ဝေဖန်ရန်လည်း လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး လုံးကို မဆိုထားဘိ၊ စာအရေးအသားတစ်စောင် တစ်ဖွဲ့တည်း ကို ဝေဖန်မည်ဆိုလျှင်ပင် မူရင်း၏ ပမာဏထက် အဆများစွာ ရှည်လျားပေလိမ့်မည်။ သို့နှင့်လည်း ထောင့်စေ့နိုင်မည် မဟုတ် ဘဲ၊ လူသားတစ်ဦး၏ ရှုထောင့်တစ်ကွက်မှ သုံးသပ်ချက်မျိုး သာ ရှိပေလိမ့်မည်။

စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အတိတ်မှ ပစ္စုပ္ပန်အထိ မြန်မာစာအရေးအဖွဲ့တို့အပေါ်တွင် အရသာ ခံစားတတ်ကြရန် လမ်းကြောင်းပေးဖို့သာ ဖြစ်ပေသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် စာပေ အရသာ ခံနည်းကို ဖော်ပြရန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် များလှစွာသော အရေးအသားလည်း ပြောင်မြောက်၍ ပြည်သူ က အသိအမှတ်ပြု လက်ခံပြီးသော စာပေပညာရှင် စာရေး ဆရာပေါင်းများစွာ၏ အနက်မှ အနည်းငယ်မျှသော စာရေး ဆရာတို့၏ အရေးအဖွဲ့တို့ကို ပုံစံနမူနာပြု၍ အရသာခံပြီးထား ပေသည်။ လမ်းညွှန်၍ထားပေသည်။

ဤတွင် ပုံစံထုတ်ထားသမျှသည် အကောင်းဆုံးသော လက်ရာများချည်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မဆိုလိုပေ။ ထိုထက်များစွာ အရသာပေါ်သော လက်ရာမြောက်သော စာရေးဆရာကိုယ်တိုင် ဘဝင်တွေ့သော လက်ရာများလည်း အများအပြားပင်ရှိမည်

ဖြစ်၍ ပင်ကိုစာရေးဆရာ၏ အကြိုက်ဆုံး၊ လက် အတွေ့ဆုံး စာပိုဒ်မျိုးလည်းဖြစ်ကောင်းမှ ဖြစ်ပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အရေးအဖွဲ့ပုံစံရရှိမှုသာ ရွေးချယ်ထားသည်ဖြစ်၍ ရွေးချယ် ထားသမျှ စာအပေါ်တွင် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် စိစစ်မွမ်းဖွဲ့၍သာ ရှင်းလင်း တင်ပြထားပေသည်။

လက်ရာ အတော်အတန် ကွဲပြား၍ ခေတ်ကာလတို့ အတော်အတန် ငုံ့မိရုံမျှ သဘောထား၍ ကာလစုံ အရေးစုံတို့ကို ကောက်နုတ်တင်ပြရာ၌လည်း စံတစ်ခုပြုလောက်သော စာရေး ဆရာ အကျော်အမော်ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း အများအပြားပင် ကျန်ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စာပေများက ဂုဏ် မမြောက်အရသာမထင်၍ ပယ်ချန်ထားသည်ကား မဟုတ်ပေ။ စာရေးဆရာတိုင်း၏ တစ်ဘာသာစီ ကွဲပြားသော ရေးဟန်များ၊ ရသများကို ပြည့်စုံ စုံလင်အောင် ဖော်ကျူးတင်ပြလိုသည်သာ ဖြစ်သော်လည်း၊ စာမျက်နှာအချိန်ကာလ၊ ရည်ရွယ်ချက် အပိုင်း အခြားတို့ကို ငဲ့၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်အများကို ပုံစံ မမှီးမယူ ချန်လှပ် ခဲ့ရသည့်အတွက် အဆင့်အတန်း ခွဲခြားခြင်း၊ အတော်၊ အညံ့ ခွဲခြားခြင်း မဟုတ်ကြောင်းကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တောင်းပန်ရ မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ရသဖော်ကျူးခြင်းပြုရာ၌လည်း သက်ဝင် နေသော ရသကုန်စင်အောင် ထုတ်ဖော်တင်ပြရန် အရေးမှာ အယူအဆအရသာခံမှုအရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလျှင် တစ်နည်း တစ်ဘာသာ ကွဲလွဲနိုင်သည်ဖြစ်သောကြောင့် မူရင်းသက်ရှိ စာရေးဆရာတို့အနေဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သုံးသပ်ခံယူချက် အတိုင်း တင်ပြနိုင်စွမ်း မပြည့်သည်ကို တွေ့ရသည့်အခါတွင်

လည်း ရေးသားသူ၏ စေတနာကို ထောက်ထားသောအားဖြင့် ခွင့်လွှတ်ပါရန် အနူးအညွတ် တောင်းပန်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

စာပေဝေဖန်မှု၊ အကဲဖြတ်မှု၊ သုံးသပ်မှုတို့မှာ စာရေး ဂန္ထဝင်၌ တစ်ပါတည်းကိန်းဝပ် ရှိနေအပ်သည့် အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်၍ စာမူရှင်တို့ကလည်း ရှုမြင်သူ၏ လွတ်လပ်စွာ တွေးထင် ကောက်ယူချက်ကို မိမိဆန္ဒနှင့် မကိုက်ညီစေကာမူ ခွင့်လွှတ် ထိုက်သောအရာ ဖြစ်သင့်ပေသည်။ စင်စစ်သော်ကား ဝေဖန် သုံးသပ်ရသော အလုပ်သည် ခက်ခဲဝန်လေးလှသော အလုပ် ဖြစ်၍ အယူအဆမတူသူတို့၏ ခုခံငြင်းဆိုခြင်း၊ မျက်မာန်ပွား ခြင်း၊ ကာယကံရှင်၏ ကျေနပ်ခြင်း၊ မကျေနပ်ခြင်းတို့၏ ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုကို ခံရတတ်မြဲဖြစ်ပေသည်။

ဤသုံးသပ် လမ်းညွှန်ချက်များတွင်ကား ရေးသူ တွေ့မြင်အကဲခတ်နိုင်စွမ်းသမျှသော ရသတို့ကို တင်ပြဆွေးနွေး လမ်းညွှန်ခြင်းသဘောသာဖြစ်၍ ကျန်စာပေတစ်ရပ်လုံးကို ဖတ်ရှုလေသမျှသော စာပေမွေ့လျော်သူတို့သည် ဤ ကျဉ်း မြောင်းလှစွာသော ပုံစံ၊ ဥဒါဟရဏ်၊ နမူနာတို့ကို အကြောင်းပြု၍ နိုးကြားကျယ်ပြန့်သော အမြင်၊ ပိုမိုတက်ကြွထက်သန်သော ဇောဆန္ဒတို့ဖြင့် အခြားအခြား ကြွင်းလပ်သမျှ၊ ထွက်ပေါ်ပြီးနှင့် ထွက်ပေါ်လာလတ္တံ့ဖြစ်သော စာပေလက်ရာများကိုပါ၊ အရသာ ခံ၍ သုံးသပ်လေ့လာကြစေလိုပေသည်။

စာပေဟူသည်မှာ ရေးရင်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆန္ဒ တစ်စုံတစ်ရာ ထင်ဟပ်ရာ ကြေးမုံပြင်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်မရွေး၊ အရေးအသားမရွေး အရသာတစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုးရှိသည်

သာဖြစ်၍ ယူတတ်ကြရမည်။ ခံစားနိုင်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။
ထိုနည်းအတူ အကောင်းအညံ့သည်လည်း ရှိတတ်သည်သာ
ဖြစ်၍ လေ့လာသူက မိမိ၏အသိအမြင်နှင့် ဆန္ဒအားလျော်စွာ
ဆုံးဖြတ်ခံယူနိုင်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အကောင်းအညံ့ဆိုသည်မှာပင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ယူဆချက်
နှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်များအပေါ်တွင် တည်၍ ကွဲလွဲခြားနားနိုင်ပေ
သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အရေးအသားသည်
လည်း စာတစ်အုပ်တစ်ပုဒ်ထဲမှာပင် ရှေ့နောက်အားဖြင့် ကွာခြား
နိုင်ပေသည်။ မနေ့ကနှင့် ယနေ့လက်ရာချင်းလည်း ကွာခြားနိုင်
ပေသည်။ ခေတ်ကာလ၊ အတွေးအခေါ် ပတ်ဝန်းကျင်
ပြောင်းလဲရွေ့ကွာသလောက်လည်း ကွာခြားနိုင်ပေသည်။
ထို့ကြောင့် အကဲတင်သုံးသပ်ရန် စာမူများကို ရွေးထုတ်ရာတွင်
အထူးအထွေ စိစစ်ရွေးချယ်ခြင်းမပြုပေ။ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၊ စာစွဲမထား
ဘဲ၊ ဖတ်ကောင်းဖတ်ရာတို့အပေါ်၌သာ အကဲတင် ဖော်ကျူး
ထားပေသည်။

သို့ရာတွင် ကောက်နုတ်စံပြုသော စာပိုဒ်တို့သည်
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်လုံး၏ ရေးဟန်တစ်ခွင် တစ်ပြင်လုံး
ကို ကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်းမရှိစေကာမူ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျွမ်းကျင်မှု
အတန်အသင့် မြင်သာလွယ်စေရန်၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်စေရန်၊
စာပေအရသာတတ်နိုင်သမျှ ထွေထွေပြားပြားရစေရန်၊
ထိုက်တန်သမျှ အတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ကို ငုံ့မိ၍ အစအဆုံး
သိမ်းကွပ်စွဲထင်နိုင်သော ပုံကြမ်းပေါ်စေရန်နှင့် အပြည့်အဝ
ဆက်လက်ရှာဖွေဖတ်ရှု အာသာခံတတ်စေရန် အရေးထား၍
ရွေးချယ်ထားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာသူများအတွက်

မူကား ကြိုရာထင်ရာတင်ပြခြင်းမဟုတ်သော စာပေတစ်ခွင်
 တစ်ပြင်ကို အဝေးကြည့်ခြင်း တစ်ကွက်တလေမျှ ထင်မြင်စေ
 နိုင်သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟူ၍ကား ဖော်ပြလိုပေ
 သည်။

ဤစကားပြေလမ်းညွှန်တွင် စံနမူနာ ထုတ်နုတ်
 ဆွေးနွေးသုံးသပ်ထားသော ကောက်နုတ်ချက်များမှာ အစ
 အဆုံးပြည့်စုံသော ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး စသည်လည်း မဟုတ်
 ပေ။ ထိုသို့ အစအဆုံး ဖော်ပြရန်လည်း ရည်ရွယ်ရင်း မဟုတ်
 ပေ။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုရှည်ကြီးများမှ စာမျက်နှာ အနည်းငယ်
 မျှကိုသာ စာအရသာမြည်းနိုင်ရုံ၊ လေ့လာမှု သုံးသပ်မှုအတွက်
 သဘောပေါက်ရုံ၊ ရေးဟန်နှင့် ရသ အသီးသီး တွေ့ကြုံဖူးရုံမျှ
 ကိုသာပင် ရည်ရွယ်၍ ကောက်နုတ်ထားပေသည်။ မိမိတို့
 ကိုယ်တိုင် သုံးသပ်ပြီးနောက် စာရေးသူ၏ သုံးသပ်ချက်နှင့်
 ညှိနှိုင်းစဉ်းစားရန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအရသာမျှနှင့်
 တင်းမတိမ်နိုင်ပါမူကား ကိုးကားထုတ်နုတ်ရင်း စာပေတို့ကို
 နီးစပ်ထောက်မီရာ၌ ငှားရမ်း၍ အပြည့်အစုံဖတ်ရှု အရသာခံ
 ယူကြစေလိုပေသည်။

စာပေ၏အရသာခံနည်း လမ်းညွှန်ချက်သည် ဓမ္မ
 ဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် စာဖတ်သူ၏ အတွေးအခေါ်၌ လမ်းကြောင်း
 ပေါ်မည်ဆိုပါက ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။
 စာပေတစ်ခွင် တစ်ပြင်လုံးကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကူးခတ်မွေ
 နှောက်၍ လေ့လာအရသာခံစားကြရန်လည်း တိုက်တွန်းလိုပေ
 သည်။

အချုပ်အားဖြင့် စာဖတ်သူ အများပြည်သူတို့၏

အကျိုးအတွက် ရုပ်ဒြပ်ထင်ရှား ထောက်ပြပုံဆောင်ရန် လိုအပ်
 သလောက် ထုတ်နုတ်ကိုးကား သုံးသပ်ခြင်းပြုခဲ့ရသော စာမူရှင်
 မူလစာရေးဆရာအပေါင်းအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိလျက်
 အလေးအမြတ် ဦးညွှတ်လျက်ရှိကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပေ
 သည်။

လှသမိန်

သက်စိုးတောင်ကျောက်စာ

ဤငါသူဖြစ်သော ရွာအား ဘုရားလည်း သုံးခုပြုခဲ့ဖူး
 ၏။ ပုထိုးလည်း နှစ်ဖန်၊ နိဒါန်းဇာတ်လည်း တစ်ကျမ်းလည်း
 ရေး၏။ ကျောင်းလည်း ပြု၏။ ညောင်ရှစ်ပင်စိုက်၏။ ဓမ္မသစရပ်
 လည်း ပြု၏။ ကန်လည်း တခုတူး၏။ သား နှစ်ယောက်
 လည်း ရဟန်းမူ၏။ သင်္ကန်းငါးဆယ်လည်း ပေး၏။ သန်လျင်း
 ကစသော သပိတ်ကရား အလှူလည်း ပေး၏။ တနှစ်မခြား
 တံခွန်ထီးလည်း ပူဇော်၏။ နေ့ရက်မခြားလည်း သတင်းသုံး၏။

ဤသို့ငါမူသောကား ငါထီးရလိုသော မဟုတ်၊
 သကြားစသော ဗြဟ္မာနတ်တကာလည်း ရစေ၏။ မဟာထေရ်
 စသော သင်္ဃာတကာလည်း ရစေ၏။ မင်းကစသော လူ
 တကာလည်း ရစေ၏။ ခြင်္သေ့ကစသော အခြေလေးခုသော
 သတ္တဝါတကာလည်း ရစေ၏။ ဂဠုန်ငှက်မင်းက စသော ငှက်
 တကာလည်း ကျွတ်စေ၏။ နဂါးမင်းကစသော အသူရာ
 ခပ်သိမ်းသော်လည်း ဖူးရစေ၏။ ဆရာလှေ၊ ဆရာရှောင်ကစ
 သော ခင်ပွန်းတကာလည်း ဖူးရစေ၏။ အမိအဖကစသော

သမီးနှမ အမျိုးတကာလည်း ဖူးရစေ၏။ မယားသားကစ
 သော ကျွန်ယောက်ျား၊ ကျွန်မိန်းမတကာလည်း ဖူးရစေ၏။
 ငါးပိင်္ဂလငါးကစသော အခြေမဲ့သော သတ္တဝါတကာ ကျွတ်စေ
 ၏။ အတိကတာ၊ အနာကတာ၊ အဖြစ်သို့လား၍၏။ လူနတ်
 တကာ ဆရာဖြစ်ရလို၏။ တနေ့တခြား ဤသို့ ငါဆုတောင်း၍
 ၏။ ဟုတ်တာ၊ ရေခရားအိုးလည်း ခွဲ၏။

“သက်စိုးတောင်ကျောက်စာ” (သက္ကရာဇ် ၄၀၀ ကျော်)

* * *

သက်စိုးတောင်ကျောက်စာမှာ ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ရေးထိုးခဲ့
 ဖွယ်ရှိသော ကျောက်စာတစ်ချပ်ဖြစ်၍ ရေးသားပုံအရလည်းကောင်း၊
 အက္ခရာပုံစံအရလည်းကောင်း၊ သက္ကရာဇ် ၄၀၀-ကျော်တွင် ရေးထိုး
 ကြောင်း ထောက်ဆနိုင်၍ မြစေတီကျောက်စာအက္ခရာထက်ပင် ရှေးကျ
 သည့် အသွင်ဆောင်ပေသည်။

ကျောက်စာရေးထိုးခြင်း၏ အခြေခံပဓာန ရည်ရွယ်ချက်
 အတိုင်းပင်၊ ကောင်းမှုစာရင်းနှင့် အမျှဝေခြင်းစသော အကြောင်းအရာမျှ
 သာပင်ပါရှိပေသည်။ ကျောက်စာရေးထိုးသော သက္ကရာဇ်၊ ရေးထိုးသူ
 (ဝါ) အလှူဒကာ၏အမည်တို့ကား ထင်ရှားကြွင်းကျန်ခြင်းမရှိပေ။
 ကျောက်စာရေးထိုးမြဲ အစဉ်အလာအတိုင်းသော်ကား ထိုအချက်တို့ကို
 ချန်လှပ်လေ့မရှိသဖြင့် အခြားကျောက်စာ တစ်စုံတစ်ရာတွင် ရေးထိုးခဲ့ပြီး
 ၍ ဤကျောက်စာတွင် မပါရှိလေသလောဟုလည်း စဉ်းစားဖွယ်ရှိပေ
 သည်။ အလှူရှင်၏ ကောင်းမှုကား များလှပေသည်။ ဘုရားသုံးဆူ၊
 ပုထိုးနှစ်ဆူပါရှိသေးသဖြင့် ကောင်းမှုအသီးသီးတွင် ကျောက်စာထိုးစိုက်
 ခဲ့မည်ဆိုကလည်း ဖြစ်နိုင်ပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ရှေးကျလှသော

ဤကျောက်စာမျှပင်လျှင် ထိုခေတ်၏ စကားပြေရေးဟန်ကို ထင်လင်းစွာ ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိပေသည်။

ကျောက်စာရေးသူသည် လိုရာလိုရာမျှကို ဝါကျတိုများဖြင့်သာ ရေးပေသည်။ အလှူရှင်သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို အမျိုးစုံအောင် ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ဘာသာရေးခံယူချက်အားဖြင့် လေးနက်ရင့်သန်ကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ဘုရားလည်း တည်သည်။ ပုထိုးလည်း တည်သည်။ ဘုရားနှင့် ပုထိုးဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို ခွဲခွဲခြားခြားသုံးစွဲလျက်ရှိပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိသာပေသည်။ သို့ရာတွင် 'တည်' ဟူသော စကား အစား 'ပြု' ဟူသော စကားဖြင့်သာ သုံးနှုန်းပေးသေးသည်။ ဘုရားတည်ရုံ သာမက ကျောင်းဆောက်ခြင်း၊ ဧရပ်ဆောက်ခြင်း၊ ကန်တူးခြင်း၊ ဗောဓိ ပင်စိုက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရိပ်ခိုစရာ သစ်ပင်ကြီး စိုက်ခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုခဲ့ပေသည်။

ဇာတ်တော်ကို ရေးသားပူဇော်ခြင်းလည်း ပြုပေးသေးသည်။ ထိုကာလ၌ပင် ဇာတ်တော်ကို ရေးသားနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေ ပေသည်။ ဇာတကဇာတ်ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသည်ကား မဟုတ်တန်၊ မြန်မာဘာသာဖြင့်ပင် ရေးဖွယ်ရှိပေသည်။ စာနှင့်ပေနှင့် ရေးနိုင်သော စွမ်းရည်အဆင့်အတန်းကို ထောက်ဆလျှင် ဇာတ်တော်တစ်စုံတစ်ရာကို မြန်မာဘာသာနှင့် မရေးနိုင်ဟု ဆိုရလောက်ဖွယ်မရှိပေ။

စာရေးထိုးသူသည် ကြိယာများ၊ ဇာတိသင်္ချာ အရေအတွက် ပစ္စည်းစကားများကို တတ်နိုင်သမျှ အလှယ်လှယ်သုံးထားပေသည်။ ဘုရားသုံး (ခု)၊ ပုထိုးနှစ် (ဖန်)၊ ဇာတ်တစ် (ကျမ်း)၊ ညောင်ရှစ် (ပင်) စသည်ဖြင့် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ သုံးစွဲထားပေသည်။ ရေး၏။ ပြု၏။ စိုက်၏။ တူး၏။ မူ၏။ ပေး၏။ ပူဇော်၏။ သတင်းသုံး၏။ စသည်ဖြင့် ကြိယာ များကိုလည်း ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သုံးစွဲထားရာ၊ ဝေါဟာရနယ်

ကျယ်ပြန့်လျက်ရှိပြီးဖြစ်ကြောင်း သိသာပေသည်။ ကြိယာများကို ဆိုက်ရ၌ အသွယ်သွယ် အလှယ်လှယ် သုံးတတ်သော အလေ့အထမှာ ထိုစဉ်ကပင် ရှိပြီး ဖြစ်ပေသည်။

အလှူရှင်သည် ထာဝရအလှူများအပြင် သင်္ကန်း၊ သန်လျင်း၊ သပိတ်၊ ကရား၊ တမ်းခွန်၊ ထီး စသည်တို့ကိုလည်း စုံအောင် လှူခဲ့သည့်ပြင် ရင်၌ဖြစ်သော သားနှစ်ယောက်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာထုံးစံအရ သာမဏေ၊ ပဉ္စင်းဘောင်သို့ သွတ်သွင်းခြင်းဖြင့် သာသနာ့အမွေကိုခံခဲ့ရုံမက၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သီတင်းသီလစောင့်သုံးပေးသေးသည်။ ဤသို့မွန်မြတ်စွာ နေထိုင်ကျင့်သုံးသော ဒါယကာသည် သို့မဟုတ် ဒါယိကာမသည် မိမိ၏ ဤသို့သော ကောင်းမှုကို ပီတိရွှင်လန်းစွာ မော်ကွန်းကျောက်စာထိုးချင်ပေလိမ့်မည်။

ဤသို့ လှူဒါန်းရာတွင် သူ၏ကောင်းမှုကို ဖျက်ဆီးမည့်သူအတွက် ကျောက်စာအများတွင် ရေးလေ့ရှိသကဲ့သို့ ကျိန်စာတိုက်ခြင်းကိုကား မတွေ့ရပေ။ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် လောကီစည်းစိမ်ချမ်းသာကို တပ်မက်စွာ ဆုတောင်းခြင်းအမှုလည်း မပြုပေ။ သူပြုသည်ကား တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်မထားဘဲ၊ သူ၏ကောင်းမှုကို အများတကာအတွက် အမျှပေးဝေခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

မည်သူတို့အား အမျှပေးဝေသနည်း။ သိကြားနတ် ဗြဟ္မာ၊ ရဟန်း၊ လူ၊ အခြေလေးချောင်း သတ္တဝါ၊ ငှက်၊ အသူရာ၊ မိတ်ဆွေ၊ ဆွေမျိုး၊ မိသားစု၊ အခြေမဲ့ သတ္တဝါ စသည်အားလုံးကို အမျှပေးဝေလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ လူနတ်တကာတို့၏ ဆရာဖြစ်လိုကြောင်း ဆုတောင်းလေသည်။ ထိုသို့ ဆုတောင်းသည်မှာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာ မဟုတ်။ တစ်နေ့မခြား အပြတ်အလပ်မရှိ နေ့စဉ်ဆုတောင်းလေသည်။ ဤသို့ ဆုတောင်းခြင်းသည် တကယ်ဧကန် အမှန်အတိုင်း သစ္စာဆို

သကဲ့သို့ မြွက်ဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံထားပေသည်။ ထိုသို့ အမျှဝေခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်းတို့ကိုလည်း ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်၌ ဆင်ဖြူတော်ကို လှူသော ဝေဿန္တရာမင်း၏ နမူနာအတိုင်း ရေကရား အိုးခွဲကာ ရေစက်ချခြင်း ပြုခဲ့လေသည်။

အမျှပေးဝေသော စကားစုတွင် ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးကို ထင်ရှားရာ အစချီလျက် သိကြားအစရှိသော (ဝါ) အမျိုးရှိသော ဗြဟ္မာနတ်တကာ၊ မဟာထေရ် အစရှိသော သံဃာတကာ၊ မင်းအစရှိသော လူတကာ၊ ခြင်္သေ့ အစရှိသော ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါတကာ၊ ဂဠုန်ငှက်စသော ငှက်တကာ၊ နဂါးမင်းစသော အသုရာတကာ စသည်ဖြင့် ဖွဲ့၍ ရေးသား ထားပေသည်။ ကျေးကျွန်အမှုလုပ်တို့ကိုပင် အဆင့်အတန်း မခွဲမခြားဘဲ အမျှဝေခြမ်းထားပေသည်။

အလှူရှင်သည် သံသရာဘဝ အဆက်ဆက် ရှိကြောင်းကို ယုံကြည်ပေသည်။ အတိကတာ၊ အနာကတာ အဖြစ်သို့လား၍ဟူသော စကားဖြင့် ဘဝမခြား မိမိတောင်းသော လူနတ်တကာ၏ ဆရာဆုကို မရနိုင်သေး။ ဘဝများစွာ ကျင်လည်ရဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း သဘော ပေါက်ပေသည်။ သူသည် 'သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ' ဟူသော ဂုဏ်တော် ကို ရအပ်သော မြတ်စွာဘုရားအဖြစ်၊ (ဝါ) ဘုရားဆုကိုသာ ရည်ညွှန်း စိတ်သန်ခြင်းကြောင့် လူနတ်တို့၏ ဆရာဟူသော စကားဖြင့် ဆုပန်ထား ပေသည်။ သတ္တဝါအပေါင်းကိုလည်း သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေလို သော ဆန္ဒရှိ၍ ထိုလွတ်မြောက်ခြင်းသည်သာ လိုလားရာအဖြစ် သိရှိ လက်ခံထားပုံရပေသည်။

ထိုကျောက်စာတွင် စကားလုံးအနည်းအပါးမျှသာ သုံးစွဲထား သော်လည်း အဖွဲ့အနွဲ့ အချို့ကိုကား သုံးစွဲထားပေသည်။ စကားကို ကျစ်လျစ်တိုတောင်းစွာ ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် ဝါကျရှည်များကိုကား ရေးသား

ခြင်းမပြုပေ။ တကာ၊ ခပ်သိမ်း၊ နေ့ရက်မခြား၊ ခင်ပွန်း၊ အခြေမဲ့ စသော စကားလုံးများကား ထိုခေတ်ကပင် အသုံးတွင်ကျယ်ခဲ့ပြီးကြောင်းကို လည်း သိရှိနိုင်ပေသည်။

ဇာတိသင်္ချာ ပစ္စည်းစကားများကို သုံးစွဲသည်ဆိုသော်လည်း၊ ဘုရားသုံးခု၊ ကန်တစ်ခု၊ အခြေလေးခု စသည်ဖြင့် (ခု) ကိုမူကား ယေဘုယျထား၍ သုံးနှုန်းထားပေသည်။ ကျောက်စာများစွာတွင် တွေ့ရမြဲ အတိုင်း (၍၏) ဟူသော စကားကို အထပ်ထပ်တွေ့ရပေသည်။ စကားစပ်ကိုထောက်ဆလျှင် (၏) ဟူသော ကြိယာဆုံးကို သုံးထားသော်လည်း (၍) ကို ငဲ့၍ ဝါကျစကား မပြီးပြတ်သေး၊ ရှေးဝါကျနှင့် တစ်စပ်တည်း အနက် ဆက်စပ်ထားသည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။

အနာကာတာအဖြစ်သို့လား၍ (၏) လူနတ်တကာ ဆရာ ဖြစ်ရလို၏။

တစ်နေ့မခြား ဤသို့ ငါဆုတောင်း၍ (၏) ဟုတ်တာ၊ ရေ ခရားအိုးလည်း ခွဲ၏ဟူသောအသုံးကို ထောက်၍၊ (၍) သက်သက်ကို မသုံးဘဲ၊ ကြိယာဆုံးဖြစ်လျှင် နိသီတဝါကျကြိယာဖြစ်စေကာမူ (၏) ကိုပါဖြည့်၍ ရေးသားဟန်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။

ဤသည်တို့ကား ကျောက်စာ တစ်ချပ်တည်း အပေါ်မှ သုံးသပ် ကောက်ယူနိုင်သောအချက်များသာ ဖြစ်ပေသည်။

၏။ ဤကောင်းမှု အာနုဘော်ဖြင့် ပြည်တိုင်းကား ခပ်သိမ်း
 သောဌ်နေသော လူခပ်သိမ်းသော၏ အစီးအပွားချမ်းသာကို
 ရှာပေလျက်၊ သက်တော်ရှည်စွာနေ၍ ဤကောင်းမှုကို ထောက်
 ပင့်စေသတည်း။ အမိဘုရား စသော မောင်းမတို့ ခပ်သိမ်းလည်း
 ရစေ၏။ အချင်းချင်း အမျက် အဏ္ဍိ တစေ့မရှိ ချစ်သော
 မျက်စေ့ဖြင့် ရှုကြစေ၏။ ယခုရှိသော နောင်ဖြစ်လတ်အံ့သော
 မင်းကြီး မင်းသား အမတ်တျာစသော သူခပ်သိမ်းလည်း ရစေ
 သတည်း။ အရေးအရံ ယူပါစေသတည်း။

ယမမင်းစသော သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းလည်း ရစေ
 သတည်း။ အရအမိကို လိုသောသူကား အရအမိရစေ၏။
 ကောင်းမှုကို လိုသောသူကား ကောင်းမှုရစေ၏။ ငါလည်း
 ရမ္မက်ကြီးသော၊ မရောင့်ရဲတတ်သော၊ အမျက်ကြီးသော၊
 သူတထူးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော၊ ပညာမရှိသော၊ မိုက်သော၊
 ဝန်တိုသော၊ အပေးအကမ်းမရှိသော၊ သစ္စာမရှိသော၊ ပျက်
 တတ်သော၊ မေ့လျော့သော၊ အောက်မေ့တသကင်းသော၊ မဖြစ်
 မှု၍ ရမ္မက်နည်းသော၊ ရောင့်ရဲလွယ်သော၊ အမျက်နည်းသော၊
 သနားတတ်သော၊ ပညာရှိသော၊ အကြောင်းကို သိတတ်သော၊
 ဝန်မတိုသော အပေးအကမ်းရှိသော၊ သစ္စာရှိသော၊ မပျက်တတ်
 သော၊ မေ့လျော့သော၊ အောက်မေ့တသရှိသော ဤသို့ သော
 ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံလျက်၊ သင်္သရာ၌ ကျင်လည်၍ ပိတ္တရယာ
 ဘုရားမျက်မှောက် ကင်္ကာလျှင် မြတ်သော အကျွတ်တရားရ
 လိုသတည်း။ လှူသော လယ်ကား...။

“အာနာမကျောင်းကျောက်စာ” (၆၂၀-ခုနှစ်)

* * *

အာမနာကျောင်း ကျောက်စာမှာ ပုဂံခေတ်နှောင်းပိုင်း မြန်မာစာ ရေးဟန်ကို ပုံစံတင်ပြရန် ရွေးထုတ်ထားသော ကျောက်စာတစ်ချပ်ဖြစ် ၍ နရသီဟပတေ့၊ တရုတ်ပြေးမင်း လက်ထက်တွင် ရေးထိုးသော အရေး အသားပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကျောက်စာတွင် ဝါကျများသည် အဖွဲ့အနွဲ့များ၍ ရှည်လျား လာပေသည်။ စကားတစ်ပိုဒ်နှင့် တစ်ပိုဒ် မပြတ်စေဘဲ ဆက်ကာ ဆက် ကာ အကြောင်းစပ် ပြောဆိုရေးသားဟန်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။ ကျောက်စာ၏ ပထမတစ်ပိုဒ်လုံးမှာ ဝါကျတစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဆင်းရဲတို့သည် နှိပ်စက်သော ခန္ဓာကို စွန့်ထားခဲ့၍
နေရဗန်ကိုလျှင် ငါလိုသတည်းဟူ၍
ကျောင်းတွင်နေသော သံဃာချမ်းသာစိမ့်သောငှာ
လယ်ဥယျာဉ် ကျွန်ခပင်း အကြွင်းမဲ့လျှင် လှူ၏။

ဟူသော နောက်ဆုံး ပဓာနဝါကျကို ထောက်ပံ့သော ဝါကျငယ် သုံးပိုဒ် စကားစပ်၍ ရေးရာ၌ ဝိသေသနပုဒ်တို့ကို ချဲ့ထွင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင် ပေသည်။ 'ဆင်းရဲ' ဟူသောစကားကိုလည်း ဖွဲ့ပေသည်။ နေရဗန်ဟူ သော စကားကိုလည်း 'ပေသည်' 'ကျောင်း' ဟူသော စကား၊ 'သံဃာ' ဆိုသော စကားတို့ကိုလည်း နာမဝိသေသန ပဒစယများသွင်းကာ ဖွဲ့နွဲ့ ထားပေသည်။ ဤသို့ ဝိသေသနများ ဝေဝေဆာဆာဖြင့် ရေးသားနည်း မှာ ရသသဘောကို ဖြည့်ဆောင်လို၍ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုနိုင်ပေသည်။ လိုရင်းကို တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ရေးသည်ထက် နေရာများစွာ မရနိုင်သော ကျောက်ချပ်များပေါ်၌ ဖွဲ့တန်သမျှ ဖွဲ့၍ ရေးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေ သည်။

ဤအပုဒ်တွင် 'ဆင်းရဲ' ဟူသော စကားကို ဖွဲ့ရာ၌ ဓမ္မစကြာ တရားဦး၌ ဟောကြားတော်မူသော ဒုက္ခ၏ အဖွင့်စကား (ဝါ) ဒုက္ခ

အမျိုးအစား ခွဲစိတ်ပုံများကို အတိုင်းသား ယူ၍ သုံးနှုန်းထားပေသည်။ ထိုသို့ သုံးနှုန်းရာတွင် ပါဠိစကားကိုမယူ၊ တိကျသော မြန်မာ ပြန်ဆိုချက်ကိုသာ သုံးနှုန်းထားပေသည်။ စကားလုံး ကျစ်လျစ်တိကျစွာ မြန်မာမှု ပြု၍ သုံးနိုင်စွမ်းကို ထောက်သော် ပါဠိကျမ်းဂန်များကို ပြန်ဆိုရေးသားနိုင်သော မြန်မာစာ၏ အဝှမ်း နယ်ပမာဏကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။ ပါဠိတော်၌-

- ၁ - ဇာတိပိဒုက္ခာ
- ၂ - ဇာရာပိဒုက္ခာ
- ၃ - ဗျာဓိပိဒုက္ခော
- ၄ - မရဏံပိ ဒုက္ခ
- ၅ - အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော
- ၆ - ပိယေဟိဝိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော

၇ - ယံပိစ္ဆံ နလဘတိ တံပိဒုက္ခံ
ဟူ၍ ဟောကြားထားသည့်အတိုင်း-

- ၁ - ဖြစ်သော ဆင်းရဲ
- ၂ - အိုမင်းသော ဆင်းရဲ
- ၃ - နာသော ဆင်းရဲ
- ၄ - သေသော ဆင်းရဲ
- ၅ - မချစ်သောသူနှင့် အတူတကွ နေရသော ဆင်းရဲ
- ၆ - ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းရသော ဆင်းရဲ
- ၇ - လို၍ မရသော ဆင်းရဲ

ဟူ၍ ပြန်ဆိုထားရာ စကားတိကျ ကျစ်လျစ်လှပေသည်။ ဤတွင် သတိပြုရန်မှာ 'ဇာတိပိဒုက္ခာ' ပုဒ်ကို၊ နောင်ခေတ်ကာလတို့တွင် အနက်ပြန်သကဲ့သို့ 'ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း ဆင်းရဲ' ဟူ၍ မပြန်ဆိုဘဲ 'ဖြစ်သော

ဆင်းရဲ' ဟူသည့် ပြန်ဆိုချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပါဠိတွင် 'ပဋိသန္ဓိပိဒုက္ခာ' ဟူ၍ ဆိုမထားပေ။ အမိဝမ်းတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေရသော အခိုက်ကာလ၌သာ ဆင်းရဲခြင်းကို ရည်ရွယ်မည်ဆိုက အနက် ဘောင် ကျဉ်းမြောင်းသွားပေမည်။ လူအဖြစ်၊ တိရစ္ဆာန်အဖြစ်၊ နတ်အဖြစ် စသော အဖြစ်ဟူ၍ ဝါ ဘဝဟူ၍ ဖြစ်လာခြင်းသည်ပင်လျှင် ဒုက္ခကို ခံစားရန် ဒုက္ခနယ်တွင်းသို့ ခြေချမိခြင်းဘဝ ပိုက်ကွန်တွင်း ဝင်မိခြင်းဖြစ် သောကြောင့်၊ ဘဝတစ်စုံတစ်ရာ၌ ဖြစ်တည်လာခြင်းသည်ပင် ဆင်းရဲ ခြင်းအတိဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားထားပေသည်။ ဘဝမရှိက ဆင်းရဲခြင်း ကို ခံစရာ ရုပ်နာမ်ဟူ၍ ရှိမည်မဟုတ်။ ဘဝရှိခြင်း၊ အဖြစ်တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် ဒုက္ခဖြစ်ရာဖြစ်ကြောင်း (ဝါ) ဒုက္ခတွင်း၌ စတင်ခံစား ရန် အကြောင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေရ သည့်ဒုက္ခသည် ဖြစ်ခြင်းဒုက္ခ၏ ရှေးဦးအစိတ်အပိုင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသေးသည်။ စင်စစ် အားဖြင့် ပဋိသန္ဓေမှလွတ်၍ ဖွားမြင်ပြီးနောက်တွင်လည်း အသက်မသေ သေး၊ ဘဝတစ်ခုမပျောက်သေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝ၌ ဖြစ်လာမိရ ခြင်း ဒုက္ခသည် ဆက်၍ ရှိနေဦးမည်သာ ဖြစ်ပေသေးသည်။ ထို့ကြောင့် 'ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းဆင်းရဲ' ဟူသော စကားထက်၊ 'ဖြစ်သောဆင်းရဲ' ဟူသော စကားကပင် ကျမ်းဂန်အလိုနှင့် ပို၍ နီးစပ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေ သည်။

(ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဇာတိ၏ အခြေခံ ဖြစ်သောကြောင့် ဇာတိပိဒုက္ခာကို ပဋိသန္ဓေ နေရ ခြင်း ဆင်းရဲဟူ၍ ဆရာမြတ်တို့ နိဿယပြန်ဆို သည်မှာ ဘဝတစ်ခု အစပျိုး၍ ဖြစ်တည်လာခြင်း ကို တင်စား၍ ပြန်ဆိုတော်မူခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ် ရှိပေသည်။)

ပုဂံခေတ်နှောင်းအထိ၊ ဘုရားဆု၊ နိဗ္ဗာန် ဆုတို့ကိုသာ ရည်စူး တောင့်တသော အလေ့ရှိကြောင်း သတိမူနိုင်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ 'နိဗ္ဗာန်မရမီစပ်ကြား' ဟူသော ခြွင်းချက်ဖြင့် သံသရာအတွက် ကောင်းရာ ကောင်းကြောင်း အလိုဆန္ဒများ မကင်းကွာနိုင်ကြောင်းကိုမူ အလှူရှင်၏ ဆုတောင်းတွင် တွေ့ရမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကျောက်စာတွင် ထူးခြားသည်ကား အမျှအတန်းဝေရာတွင် ပြည့်ရှင်မင်းကို ဦးထိပ်ထားလျက် တလေးတစား ရည်ညွှန်း၍ ဆန္ဒ ပြုထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ မင်းမိဖုရား အမတ်စသည်တို့ကို တသီး တသန့်ပြု၍ ဆန္ဒပြုထားရာ၌ မိမိကောင်းမှု၏ အကျိုးအားဖြင့်၊ (ဝါ) မိမိပြုသော ကောင်းမှု၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည် လူအပေါင်း ၏စီးပွားချမ်းသာကို ဖန်တီးလျက် အသက်ရှည်ပါစေဟူ၍ တောင်းဆိုပြု ထားပေသည်။ ဤသို့ အသက်ရှည်ကာ မတ္တမျှမဟုတ်သေးဘဲ မိမိ ကောင်းမှုကို စောင့်ရှောက်ထောက်ပံ့နိုင်ပါစေဟူ၍လည်း တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ် ဆုတောင်းထားပေသည်။ ထိုမျှမက လက်ရှိမင်းကြီး နတ် ရွာစံလေသော်လည်း နောင်မင်းဖြစ်မည့်သူ၊ မင်းသားဖြစ်မည့်သူ၊ အမတ် ဖြစ်မည့်သူတို့ကိုပါ ဆက်လက် အရေးတယူ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေး ပါစေရန်၊ (ဝါ) ပေးချင်အောင် ဆုတောင်းကို ဆက်ဖြည့်ထားပေးသေး သည်။

အလှူရှင်သည် ပြည့်ရှင်မင်းအား မိမိအပါအဝင် လူအပေါင်း တို့ကို အစိုးရ၊ အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရေမြေပိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် လေးစားစွာ အသိအမှတ်ပြုထားသည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ မင်းဟူသည် မှာ ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ပေးသူဟူ၍လည်း နားလည် လက်ခံထားပေသည်။ အလှူရှင်၏ ဆုတောင်းသည်ကား သူဖြစ်စေ လိုရာကို လမ်းခင်း၍ စောင်းပါးရိပ်ခြည်ရေးသားသည့် အသွင်သို့လည်း

ဆောင်ပေးသည်။

မင်းသည် ပြည်သူ၏ အစီးအပွား ချမ်းသာကို ရှာနိုင်ပါစေ။
မောင်းမတို့သည် အချင်းချင်း အမျက် အဏ္ဍိ မရှိဘဲ ကြည့်နိုင်

ကြပါစေ။

ဟူ၍ ဆုတောင်းပေးသည်မှာ သူဖြစ်စေလိုရာ၊ ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်ရာကို ဖြစ်စေလိုသော ရည်သန်ချက်ပါစေချင်သည်ကို ပြောပြရုံသာမဟုတ် ဖြစ်စေချင်သလိုမဖြစ်၍၊ မဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်စေလို၍ ဆုတောင်းပေးခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သူ၏ ဆုတောင်းစာကို ဖတ်မိသောမင်း၊ မိဖုရား၊ မောင်းမတို့၏ အကျင့်တာဝန် ပျက်မိပါကလည်း နောင်တရ၍ ပြုပြင်နိုင်ကောင်းစရာ ရှိပေသည်။ နောင်မင်း မိဖုရားအဆက်ဆက်လည်း သတိတရ စောင့်စည်းကြလေအောင် သတိမှာတမ်းထိုးခဲ့ရာ ရောက်ပေသည်။

အလှူရှင်သည် ယမမင်းကအစ သတ္တဝါအပေါင်းကို အမျှပေးဝေရုံသာမက၊ ဆုလည်းတောင်းပေး၏။ အရအမိလိုလျှင် အရအမိရစေ၊ ဟူ၍ သတ္တဝါ စရိုက်ကို လိုက်၍ အကြိုက်သင့်ရာ ဆုတောင်းနှစ်မျိုး ခွဲ၍ တောင်းပေးထားပေသည်။ မျက်မှောက် ဥစ္စာစည်းစိမ်ကို လိုသူနှင့် နောင်သံသရာအဖို့ ကုသိုလ်အသက်ကို လိုသူဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားပင် ရှိမည်ကိုသတိပြုမိ၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးလုံးအတွက် ဆုတောင်း ပေးထားပေသည်။

နောက်ဆုံးတွင် အလှူရှင်သည် မိမိကိုယ်အတွက် ဆုတောင်းပေးသည်။ မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိက ဆုတောင်းပင် ဖြစ်စေကာမူ လူကောင်းသူကောင်းနှင့် လူဆိုးသူဆိုးကို ပီပီပြင်ပြင် ခွဲခြားနှိုင်းယှဉ်ပြ၍ မလိုချက်နှင့် လိုချက်ကို အကျယ်တဝင့် မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပေသည်။ ဤသည်မှာ အခြားသူအားလုံးကို အဆိုးနှင့်အကောင်း၊ ယုတ်သောအဖြစ်နှင့်

မြတ်သော အဖြစ်တို့ကို ခွဲခြားသိစေလိုသော စေတနာလည်း ပါရှိပေလိမ့်မည်။

သူမလိုလားသော အဖြစ်များမှာ-

ရမ္မက်ကြီးခြင်း၊ မရောင့်ရဲတတ်ခြင်း၊ အမျက်ကြီးခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲတတ်ခြင်း၊ ပညာမဲ့ခြင်း၊ မိုက်မဲခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊ အပေးအကမ်းမရှိခြင်း၊ သစ္စာမရှိခြင်း၊ အကျင့်ပျက်ခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်း၊ အောက်မေ့သတိပြုမှုမရှိခြင်း၊ စသည်တို့ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်တို့မှာ ရာဂ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဝိဟိံသ၊ ဗာလ၊ အန္တ၊ မစ္ဆရိယ၊ အ၊စာဂ၊ အ၊ကတိက၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အ၊ပမာဒ၊ မောဟ၊ စသည်တို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအချက်များသည် ထိုခေတ်လူမှုရေးအမြင်အရ မနှစ်သက် မလိုလားသော အကျင့်တရားများ ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သူလိုလားသော အဖြစ်များမှာကား အထက်ပါအချက်တစ်ခုစီနှင့် အပြန်အလှန် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကောင်းမြတ်မှုများပင် ဖြစ်လေသည်။ သူသည် အလိုရမ္မက်လည်း နည်းချင်၏။ ရောင့်ရဲနိုင်ချင်၏။ အမျက်နည်း၍ သနားကြင်နာတတ်သောစိတ်မျိုးလည်း ထက်သန်လို၏။ ပညာလည်းရှိချင်၏။ အကြောင်း ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကိုလည်း ခွဲခြမ်းဝေဖန်နိုင်စွမ်းလို၏။ ဝန်တိုခြင်း ကင်းရုံမက အလှူရေစက် လက်နှင့် မကွာလည်းရှိလို၏။ သစ္စာရှိခြင်း၊ အကျင့်မပျက်ခြင်း၊ မမေ့မလျော့ခြင်း၊ တရားသံဝေနှင့် သတိမကွာခြင်းတို့ကိုလည်း ရရှိပိုင်ဆိုင်လိုပေသည်။ ဤအလိုဆန္ဒများသည် များထွေကောင်းများထွေမည်ဖြစ်စေကာမူ အရိမေတ္တယျဘုရားပွင့်တော်မူ၍ အကျွတ်တရားမရမီ၊ ဘဝများစွာ ကျင်လည်ရဦးမည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုဘဝများတွင် ဤသို့သော အရည်အချင်းနှင့်မျှ မပြည့်ဘဲ၊ လူဖြစ်၊ နတ်ဖြစ်ရဦးမည့် အခြေအနေကို သူမလိုလားနိုင်သည်မှာကား အမှန်ပင်။

သူသည် အဆုံး၌ အရိမေတ္တယျဘုရားပွင့်သည့်အခါမှ အကျွတ် တရားရလိုကြောင်း ဆုပန်ထားပေသည်။ ဘုရားဆုကိုကား မတောင်းပေ။ သီးခြားဘုရားဖြစ်အောင်ဆုတောင်းသည်ထက်၊ နောင် အနီးဆုံး ပွင့်မည့် ဘုရားလက်ထက်မှာပင် အကျွတ်တရားရ၍ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်လိုဟန်ရှိပေ သည်။

ဤကျောက်စာတွင် သက္ကတသက် စကားလုံးဖြစ်သော (နေရ ဗန်၊ အမတ်တျာ၊ မိတ္တရယာ၊ သသီရာ) စသော စကားတို့ကိုပင် တွင် ကျယ်စွာ သုံးစွဲနေသေးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ (နံကာ၊ သတင်း၊ ခပင်း၊ ခပ်သိမ်း၊ တိုင်းကား၊ ကင်္ကာ) စသော ပေါရာဏဟူ၍ ယခုအမှတ်ထား ရှိသော စကားလုံးများကို သုံးစွဲထားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တွေ့ရှိနိုင် ပေသည်။ စကားအသုံးအနှုန်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ “သတင်း၊ ကျေးဇူး ဟူသော စကားတို့၏ အနက်မှာ မျက်မှောက်အသုံးနှင့် ကွာခြားရိပ်တွေ့ရ ပေသည်။

သတင်းစင်သော ဘုရားတပည့်သား။

သတင်း၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော ကျေးဇူးသုံးပါး။

အောက်မေ့တသရှိသော၊ ဤသို့သော ကျေးဇူးတို့နှင့်။ ဟူသော စကားရပ်များတွင် (သတင်း) သည် ဥပုသ်သီတင်းသည် သီတင်းကျွတ် စသည်တို့တွင် ယခုအခါ (သီတင်း) ဟု ရေးသားနေသော သီလဆောက် တည်သော ကျင့်ဝတ်ဟူသော အနက်မျိုးထွက်ရှိပေသည်။ (ကျေးဇူး) ဟူရာ၌လည်း မြစေတီ ကျောက်စာတွင် ‘မင်းကြီးကျေးဇူးကို အောက်မေ့ ရကား... ဟူသည်၌ သုံးနှုန်းထားဘိသကဲ့သို့ပင်၊ ကောင်းမြတ်သော အရာ၊ အကျိုးရှိစေသောအရာ၊ ကောင်းမှုဟူသော အနက်ဖြင့် ထင်ထင် ရှားရှား ရေးသားသုံးနှုန်းထားသည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး အတိုင်းမသိ (အနန္တရ) သတင်းစင်သော (သီလ

ဝိသုဒ္ဓိ) အကြွင်းမဲ့ (အသေသတော) ရေမြေအသခင် (ဘူပတိ) ကောင်းမှု (သုကရံ) ထောက်ပံ့ (ပစ္စယော) မျက်မှောက် (ပမုခ)၊ အကျွတ်တရား (ဝိမုတ္တိဓမ္မ) စသော စကားလုံးများကို မြန်မာဆန်ဆန် သုံးနှုန်းထားပေသည်။ ပါဠိဘာသာဝေါဟာရများကို ဘာသာပြန်သည်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းကို မှီ၍ တီထွင်ဖန်တီးထားသည်ဖြစ်စေ၊ မြန်မာစကားလုံးသစ်များ သွတ်သွင်းလာခြင်းကား ချီးမွမ်းဖွယ်ဖြစ်ပေသည်။ ဤကျောက်စာသည် ထိုစကားလုံးများကို အစောဆုံးအသုံးပြုသည့်ကျောက်စာဟူ၍ကား မဆိုလိုပေ။ သို့ရာတွင် သက္ကရာဇ် ၆၀၀ ကျော်ကာလက ခေတ်ပတ်ဝန်းကျင်၌ ထိုသို့အသုံးအစွဲရှိပုံကို အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ဖော်ပြလိုရင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ထိုကာလ၌ (အ) အာဂုံစကားလုံးများဖြင့်-

(အတို့၊ အသခင်၊ အမိဖုရား၊ အစီးအပွား၊ အကွ) စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းသော အလေ့အထကိုလည်း သတိပြုနိုင်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ဆန္ဒ၊ ရည်ရွယ်ချက် စသည်ကို ထုတ်ဖော်ကြွေးကြော်လိုသောအခါ၌ 'သတည်း' ဟူသော ကြိယာဆုံး ပစ္စည်းသုံးစွဲပုံကိုလည်း တွေ့ရပေမည်။ နာမဝိသေသနများ ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ 'သော' အထပ်ထပ် သုံးစွဲပုံကိုလည်းကောင်း၊ ယခုခေတ်သုံးကြိယာဆုံး "သည်၊ သည့်" ကို အသုံးမပြုဘဲ "၏" ကိုသာ သုံးစွဲသည်ကိုလည်းကောင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ တင်စား၍ ဖွဲ့နွဲ့သော အသုံးအားဖြင့်-

ဆင်းရဲတို့သည် နှိပ်စက်သော ခန္ဓာ၊
 အစီးအပွားချမ်းသာကို ရှာပေလျက်၊
 ချစ်သော မျက်စေ့ဖြင့် ရှုကြရစေ၏။

စသည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး နာမ်နောက်၌ နာမဝိသေသနတွဲရာ၌၊

ပြည်တိုင်းကား ခပ်သိမ်းသော၌
လူခပ်သိမ်းသော၏။

ဟူသော အရေးဆန်းမျိုးလည်း ပါရှိပေသည်။ 'သော' မပါဘဲ 'လူ
ခပ်သိမ်း' ဟူ၍လည်း ရေးသားသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

စိတ္တသူကြွယ်

ကဿပဘုရားသခင်ကသည် ဘုရားတဖြစ် အကြား နတ်ပြည် လူ့ပြည်၌သာ ငါတို့ ဘုရားသခင်တိုင်အောင် စည်းစိမ်ခံစား၍ ငါတို့ ဘုရားလက်ထက်တမူကား ပဂဓတိုင်း ၌ မစ္ဆိကသဏ္ဍာပြည်၌ သူဌေးမျိုးတွင် ဖြစ်လာ၏။ ဖွားသော ခဏလျှင် အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းမိုးအတိ၊ ပုဆစ်ထူးမျှ လောက်ကျံအောင်၊ ပြည်အလုံးလျှင် ပန်းမိုးရွာ၏။ ပြည်အလုံး အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းအတိ ဆန်းကြယ်သည်ကို အကြောင်း မူ၍ အမိအဖတို့လည်း “ငါ့သားကား မိမိအမည်ကို ယူ၍လျှင် လာသတည်း” ဟု စိတ္တသတို့သားဟု အမည်မှည့်ကုန်၏။ ကြီး ပြောင်စင်လတ်သောခါ၌ အိမ်ရာထောင်၏။ အဖလွန်လတ် သော် မစ္ဆိက သဏ္ဍာပြည်၌ သူဌေးအရာကို ရ၏။

ထိုအခါ၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးယောက်တို့တွင် မဟာနာမထေရ် ဟု အမည်တွင်သော ဘုရားတပည့် သားတော်အရှင်ကို ဖူးတွေ့ ရလေ၍၊ အရှင်အား ကြည်ညိုစွာဖြစ်၍၊ ထိုပြည်၌ အမ္မိဒူကာ

ရာမဟုတ်သော ဥယျာဉ်၌ ကျောင်းဆောက်၍ အမြဲလုပ်
 ကျွေးပါရအောင် ပဋိညာဏ်ပါပြုစေ၍ အရှင်ကို ပစ္စည်းလေးပါး
 ဖြင့် လုပ်ကျွေး၏။ အရှင်မဟာနာမလည်း တကာ စိတ္တသူဌေး
 ၏ နှလုံးကြိုက်နှစ်သက်သောတရားကို ဟောပေသောအခါ
 အာယတနခြောက်ပါးကို ဝေဖန်သည်။ ပရမတ်တရားကို
 ဟောပေသတည်း။ စိတ္တသူကြွယ်ကား သံသရာက ခန္ဓာငါးပါး
 ကို ဒွတ္တိ သကာရကမ္မဋ္ဌာန်းစသောအားဖြင့် လေ့ကျက်စွာ
 စီးဖြန်းဘူးသည်ဖြစ်သောကြောင့် အရှင်တရားကိုကြားလျှင်
 မကြာမမြင့် အကျွတ်တရားသုံးတန် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်
 တည်း။

စိတ္တသူဌေးကား ဤသို့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီးသော်
 လည်း အရှင်ဘုရားကို မဖူးမြင်ရဘဲအခါ လေးမြင့်ကြာသတည်း။
 မစ္ဆိကသဏ္ဍာပြည်နှင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကား ယူဇနာသုံးဆယ်ကွာ
 ၏။ စိတ္တသူဌေးလည်း ပစ္စည်းလေးပါးကို လှည်းငါးရာဖြင့်
 တင်ခဲ့၍ “ဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်လိုသော သူသည် ငါနှင့်အတူ
 လာလှည့်ကုန်” ဟု စည်လည်စေ၍ နှစ်ထောင်သော ပရိသတ်
 ဖြင့် ရံလျက်၊ ဘုရားနေတော်မူသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွား
 လေ၏။ ခရီးအကြား၌ နတ်များတို့ ပူဇော်သကာမူကုန်၏။

ဘုရားသခင် အထံတော်ရောက်၍ ရှိခိုး ပူဇော်ကြိုက်
 လည်း အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းမိုးရွာ၏။ စိတ္တသူကြွယ်ကား
 အာယတနတရားကိုလျှင် ကြိုက်နှစ်သက်သော အလေ့ရှိ
 သတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာလည်း သူဌေးနှစ်သက်
 သောအလျောက် သိမ်မွေ့စွာသော အာယတန ခြောက်ပါးကို
 လျှင် အကျယ်ဟောတော်မူပေသတည်း။ သူဌေးသည် ဘုရား

သခင်အထံ၌ လခွဲမျှလောက်နေ၍ အလှူအတန်းပေးခဲ့၏။
 ထိုပေးသော အလှူအတန်းသည်ကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူတို့
 ပို့သလှာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကာရနှင့်သာ တန်လေ
 သတည်း။ မိမိအိမ်မှဆောင်ခဲ့သော လှည်းငါးရာအနက်တို့
 သည်ကား ပြည့်တိုင်းရှိသေး၏။ ထိုမျှလောက် လှည်းငါးရာ
 အနက်ကို သင်္ဃာအား စုပုံ၏။ လှည်းငါးရာ အလွတ်ဖြစ်
 လတ်ပြီးမှ နတ်တို့ရတနာခုနစ်ပါးပြည့် ပြန်စေကုန်၏။ ဤသို့
 အံ့ဘွယ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား ရှေးက ဆုတောင်းပတ္တနာမူ
 ဘူးသောကြောင့်ဖြစ်သတည်း။

ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ “ပါရာယနဝတ္ထု” (၈၆၄ ခုနှစ်)

* * *

ပါရာယနဝတ္ထုသည် ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ စကားပြေလက်ရာ
 ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ လင်္ကာ၊
 ရတု စသည် အများအပြားကို ရေးသားခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ စကားပြေ
 အနေဖြင့် အနည်းငယ်ကိုသာ ရေးသားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ပို၍ ထင်ရှား
 သော စကားပြေလက်ရာနှစ်ဆူမှာ ပါရာယနနှင့် ရာဇဝင်ကျော်တို့ပင်
 ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစကားပြေကျမ်းများကို အင်းဝခေတ်၊ ရွှေနန်းကြော့ရှင်
 နရပတိမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၈၆၃ နှင့် ၈၆၄ ခုနှစ်များတွင် အသီး
 သီးရေးသားခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ပါရာယနကို အင်းဝခေတ် စကားပြေအရေးအသား
 အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အင်းဝခေတ်က ပြောဆိုသုံးနှုန်းရေးသားလေ့ရှိသော
 မြန်မာစာဟန်၏ စံနမူနာ ရှုခင်းတစ်ကွက်အဖြစ်လည်းကောင်း သုံးသပ်
 နိုင်ပေသည်။ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ အရေးအသားဟန်ကို တစ်ထောင့်

တစ်ကွက်တည်း ထောက်ရှုသုံးသပ်ရုံနှင့် လုံလောက်မည်ကား မဟုတ်ပေ။ ခေတ်တစ်ခေတ်လုံး၏ ယေဘုယျသွင်ပြင်ကို ခြုံငုံမိအောင် တစ်ခေတ်လုံးတွင် အပျံ့အနှံ့ပေါ်ထွက်ခဲ့သောစာပေတို့ကို စေ့စေ့ငင ဖတ်ရှုလေ့လာပြီးမှ မှတ်ချက်ချရမိပင် ဖြစ်ပေသည်။ ခေတ်တစ်ခေတ်ဆိုသည်၌ပင် ကာလကိုလိုက်၍ ခေတ်ဦး၊ ခေတ်လယ်၊ ခေတ်နှောင်းတို့၌ ရှေးဟန်မှစ၍ အရပ်ရပ်ပုံစံကွာခြားနိုင်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤတွင်ကား ခေတ်အလိုက် လေ့လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ စကားတစ်ခုချင်းကိုသာ ကွက်၍ ဖြန့်၍ လေ့လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အင်းဝခေတ် အသုံးအနှုန်းသည် မျက်မှောက်ခေတ်နှင့် တစ်ပုံစံတည်း တူညီလိမ့်မည်ကား မဟုတ်ပေ။ နှစ်ကာလရွေ့လျားလာတိုင်း ပြောင်းလဲပုံအမျိုးမျိုး သက်ဝင်လာမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပါရာယန၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော စိတ္တသူကြွယ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်ပိုင်းကိုပင် လေ့လာရာ၌ ယခုခေတ်သုံးနှင့် ကွဲပြားသောအချက်များကို မှချတွေ့ရလိမ့်မည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤဝတ္ထုသည် မူလဝတ္ထုကြောင်းကို အကျဉ်းရုံး၍ ရေးထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကျဉ်းဟုဆိုရသော်လည်း ဖတ်၍ ပျော်စေရန် အမွမ်းအမံများလည်း ပါရှိသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ စကားလုံးနည်းပါးစွာဖြင့် မံဖွဲ့၍ထားရာ၌ ဆိုလိုရင်း ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကိုသာ တွေ့ရပေမည်။ စကားလုံးချွေတာရသည်အတွက် လိုရင်းနစ်ပျောက်၍ မနေခဲ့ပေ။ ဤသည်ကား အရေးကျစ်လျစ်ခြင်းဂုဏ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ စကားချို့ထားပုံကို လေ့လာလျှင်-

- ဘုရားတဖြစ်အကြား = ဘုရားတစ်ဆူ ပွင့်သည်မှ နောက်တစ်ဆူပွင့်သော ကာလအကြား။
- ပြည်အလုံးလျှင် = တစ်ပြည်လုံး အပျံ့အနှံ့အားဖြင့်။

မိမိအမည်ကိုယူ၍လျှင်လာသတည်း = မိမိ အမည်တွင်စေရန် အကြောင်း
ဆောင်သော ဖြစ်ပျက်ခြင်းရာတို့သည်
မွေးဖွားချိန်၌ တစ်ပြိုင်တည်း အလို
အလျောက် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ကြီးပြောင်စင်လတ်သောအခါ = ကြီးပြင်း၍ အရွယ်ရောက်၊ လူ
လားမြောက်သောအခါ။

အိမ်ရာထောင်၏ = အိမ်ထောင်ပြု၍ တစ်အိုးတစ်အိမ် ထူ
ထောင်၏။

စသည်ဖြင့် တွေ့ရမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

စကားလုံး သုံးစွဲပုံကို လေ့လာလျှင် မျက်မှောက်ခေတ်သုံးစွဲရိုးနှင့်
ကွာခြားသော အသုံးမျိုးကို တွေ့ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ပုံစံအားဖြင့်

တမူကား	တွင်မူကား
ဖွားသောဓဏလျှင်	ဖွားသောအခါ၌
အတူလာလှည့်	လိုက်ခဲ့
ပူဇော်ကြိုက်လည်း	ပူဇော်ခိုက်လည်း
အခလေ့ရှိ	အလေ့ရှိ၊ ခလေ့ရှိ
နှစ်သက်သောအလျောက်	နှစ်သက်သည့်အလျောက်
လခွဲမျှ	လဝက်မျှ
တန်လေသတည်း	လုံလောက်လေသတည်း၊
	ကာမိလေသတည်း
လှည်းငါးရာအနက်	လှည်းငါးရာပါသရွေ့
ပြည့်တိုင်းရှိ	မူလအတိုင်းရှိ

စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမျှမက စကားလုံးများကို အစုံပြု၍ သုံးလေ့ရှိသော ယခုခေတ်သုံးနှင့် ကွာခြားသည်ကိုလည်း သတိပြုနိုင်ပေသည်။

ပုံစံအားဖြင့်

(ခေတ်သုံး)

ဖွား	ဖွားမြင်
ရွာ	ရွာသွန်း
ကျွံ	ကျွံနစ်
ယူ	ယူဆောင်
မှည့်	မှည့်ခေါ်
ရ	ရရှိ
ဟော	ဟောပြော
ကြား	ကြားနာ
ကြာ	ကြာမြင့်
မှု	ပြုမှု
သွား	သွားရောက်

စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့သုံးစွဲခြင်းမှာ စကားပိုစကားဖက် မပါဘဲ အဓိပ္ပာယ် လိုရင်းငုံ့မိအောင် သုံးသည့်သဘောဖြစ်ပေသည်။ စကားဖက် ဖြည့်တွဲမှုမျိုးဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ပေ။ လိုအပ်သောအခါ၌ကား- ခံစား၊ ကြီးပြောင်စင်၊ ဖူးတွေ့၊ လုပ်ကျွေး၊ ကြိုက်နှစ်သက်၊ ဖူးမြင်၊ ရှိခိုးပူဇော်၊ စုပုံ၊

စသည်ဖြင့် ပုဒ်တွဲများကိုလည်း သုံးစွဲထားပေသည်။ သဒ္ဒါဖွဲ့စည်းပုံအားဖြင့်လည်း အရင်းခံထားလိုသော စကားစု

ကို နေရာချထားပုံချင်းမှာ ယခုခေတ်နှင့် ကွာခြားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိ ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ပုံစံအားဖြင့်

“ကဿပဘုရားသခင်ကသည် (ဘုရားတဖြစ်အကြား၊ နတ် ပြည် လူ့ပြည်၌သာ) ငါတို့ ဘုရားသခင်တိုင်အောင် စည်းစိမ်ခံ၍”

ဤစာပိုဒ်မျိုးကို ယခုခေတ်၌ ကွင်းအတွင်း စာပိုဒ်ကို “တိုင် အောင်” ၏နောက် “စည်းစိမ်ခံစား၍” ၏ ရှေ့ကတိုက်ရိုက်စပ်၍ ရေးလို ပေလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူစွာ “(မိမိဆင်သော နားတောင်းကို) နားတောင်း ဝတ်သောသူသည် လှုပ်ချောက်ချားသော် မခဲမယဉ်း” (ထုတ်ပြချက်တွင် မပါ)

ဟူသော စာပိုဒ်တွင် ကွင်းအတွင်းရှိ စာပိုဒ်ကို “ဝတ်သောသူ သည်” ဟူသော ကတ္တား၏နောက်တွင်သာ ရေးစပ်လိုပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ရှင်မဟာသီလဝံသသည် မိမိအလေးထား၍ ဆိုလိုရင်းအချက် ကို အရင်ဦးစွာ အရေးထား၍ ရေးဖွဲ့သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ယခုအခါ ကြိယာအဖြစ်သာ အသုံးများသော

ကြည်ညို၊ လေ့ကျက်

စသော ပုဒ်တို့ကို (စွာနှင့်တွဲလျက်)

ကြည်ညိုစွာ၊ လေ့ကျက်စွာ

စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းသည်ကိုလည်း တွေ့ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ယခုအခါ တွင်ကား နာမဝိသေသနမှတစ်ပါး ကြိယာများကို “စွာ” နှင့် တွဲဖက်၍ အသုံးနည်းခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ဝါကျများ တည်ဆောက်ပုံတွင် အကြောင်းဆက်စပ် သော နိဿတဝါကျများကို “၍” ဟူသော စကားဆက်ဖြင့် တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပန်းသီသကဲ့သို့ ဆက်ကာဆက်ကာ ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရ ပေမည်။ ပုံစံအားဖြင့်-

- (က) ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးယောက်တို့တွင် မဟာနာမထေရ်ဟု အမည်တွင်သော ဘုရား တပည့်သားတော်အရှင်ကို ဖူးတွေ့ရလေ၍။
 - (ခ) အရှင်အား ကြည်ညိုစွာဖြစ်၍
 - (ဂ) ထိုပြည်၌ အမ္မိဒုကာရာမဟုတွင်သော ဥယျာဉ်၌ ကျောင်းဆောက်၍
 - (ဃ) အမြဲလုပ်ကျွေးပါရအောင် ပဋိညာဏ်ပါပြုစေ၍ အရှင်ကို ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် လုပ်ကျွေး၏။
- စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဝါကျများကို တစ်ဆက်တည်း ရှည်လျားစွာ ဖွဲ့သင့်သည့်အခါ ဖွဲ့၍ တိုတိုနှင့်သင့်သောအခါ၌လည်း ဖွဲ့ပေသည်။

- (က) ကြီးပြောင်စင်လတ်သောအခါ၌ အိမ်ရာထောင်၏။
- (ခ) အဖ လွန်လတ်သော် မစ္ဆိကသဏ္ဍာပြည်၌ သူဌေးအရာကိုရ၏။
- (ဂ) မစ္ဆိကသဏ္ဍာပြည်နှင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကား ယူဇနာ သုံးဆယ်ကွာ၏။

(ဃ) ထိုမျှလောက် လှည်းငါးရာအနက်ကို သံဃာအား စုပုံ၏။ စသည်တို့မှာ ဝါကျတိုများပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဝါကျရှည်များကိုလည်း ကောက်နုတ်ချက်အတို၌ပင်တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ကြိယာ ပစ္စည်းများကို ထိုက်သင့်သလို သုံးစွဲရာ၌ “မှည့်ကုန်၏၊ ဖူးတွေ့ရလေ၍၊ ဟောသောအခါ၊ ဖြစ်လျှင် သတည်း၊ ပူဇော်သကာမူကုန်၏၊ ဟောတော်မူပေသတည်း၊ ပြည့်တိုင်း ရှိသေး၏၊ ဖြစ်လတ်ပြီးမှ ပြည့်ပြန်စေတုံ၏။”

စသည်တို့၌ “ကုန်၊ လေ၊ ပေ၊ လျှင်၊ သေး၊ လတ်၊ တုံ” စသော ကြိယာပစ္စည်းတို့ကို နေသားတကျ သုံးနှုန်းသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ပဓာနကြိယာတွင်သာမက၊ ဝါကျစိတ်များမှ ကြိယာများ

တစ်နည်း သမ္မန္တဆက်စပ်သော ကြိယာများတွင်လည်း ကြိယာပစ္စည်းကို တွဲစပ်သုံးစွဲပေသည်။

ဤသည်တို့ကား ရဟန်းနှင့် ပတ်သက်သော သုံးသပ်ချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သာမန်အားဖြင့် ဖတ်ရှုသောအခါ ထိုအချက်တို့ကို သတိ ပြုမိမည်မဟုတ်သော်လည်း ရေးဟန်နှင့် သဒ္ဒါအထားအသိုအနေဖြင့် နည်းမှီရန်ဖြစ်စေ၊ ထိုခေတ်ရေးသားပုံကို အကဲခတ်လေ့လာရန်ဖြစ်စေ၊ အာရုံထား၍ စိစစ်ခဲ့လျှင် ဖတ်ရှုသွားသလောက် အစိတ်အပိုင်းများတွင် မျက်မှောက်ခေတ်နှင့်တူရာ၊ ကွဲရာတို့ကို သတိပြုမိမည်သာပင် ဖြစ်ပေ သည်။

ထိုမှတစ်ပါး မြန်မာစာရေးဟန်တွင် သီးခြားဝါကျတစ်ခုပင် ဖြစ်စေကာမူ အထက်ဝါကျများတွင် ကတ္တားပုဒ်ပါပြီး ဖြစ်၍ တစ်ဆက် တည်းရေးသားသည့်အခါ နာမ်ပုဒ်၊ ကတ္တားပုဒ်ကိုလည်း ပြန်၍ မဖော်၊ နာမ်စားလည်း မသွင်းဘဲ၊ ကတ္တားမြှုပ်ဝါကျအဖြစ် ရေးနိုင်ကြောင်း လင်းပြထားပေးသေးသည်။

ပုံစံအားဖြင့်-

- (က) ကြီးပြောင်စင်လတ်သောအခါ၌ အိမ်ရာထောင်၏ ။
 - (ခ) အဖလွန်လတ်သော် မစ္ဆိကသဏ္ဍပြည်၌ သူဌေးအရာကိုရ၏ ။
 - (ဂ) ခရီးအကြား၌ နတ်များတို့ ပူဇော်သကာမူကုန်၏ ။
- စသည်ဖြင့် ကတ္တားပုဒ်၊ ကံပုဒ်တို့ကို မြှုပ်ချန်၍ သုံးနှုန်းသည်ကိုလည်း တွေ့ရမည်ဖြစ်လေသည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသ ရေးလိုရင်းသည် ဝတ္ထုကြောင်းကို အကျဉ်း မျှ သိသာရုံ ဖော်ပြရန်ဖြစ်သောကြောင့် အထူးတလည် အကျယ်ဖွဲ့နွဲ့ခြင်း ကားမရှိပေ။ ရှိပြီး ဝတ္ထုကြောင်းကို တင်ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပင်ကို ဖွဲ့နွဲ့တင်စားမှုမျိုးလည်း ကင်းရှင်းလေသည်။ ထိုက်သင့်သော နာမဝိ

သေသန၊ ကြိယာဝိသေသန အတန်ငယ်ကိုသာ သုံးနှုန်းထားပေသည်။

ဤစိတ္တသူကြွယ်၏ ဝတ္ထုတစ်ပိုင်းကို ဖတ်ရှုသွားရာတွင် ပါဠိ ကျမ်းဂန်နှင့် မဇ္ဈိမဒေသ အဖြစ်အပျက်တို့ကို အခြေပြု၍ ရေးထားသည် ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိအမည်များကိုကား တွေ့ရှိရမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ တိုင်းအမည်၊ ပြည်အမည်၊ လူအမည်၊ ရဟန်းအမည် စသည်တို့ကား အနက်ကို မသိဘဲနှင့်လည်း သာမန်ပညတ်အဖြစ် နားလည်နိုင်ပေမည်။ ပေါရာဏဟု ခေါ်နေသည့် ယခုအခါအသုံးနည်း တိမ်ငုပ်သောစကားမျိုး လည်း နည်းပါးသဖြင့် နားမလည်နိုင်သော စကားဟူ၍ကား နည်းပါး ပေမည်။ သို့ရာတွင် စာပေအခြေခံ၊ အမှတ်အသား နည်းပါးပါမူကား အချို့သော စကားရပ်တို့ကို အတိအကျ နားမလည်ဘဲ၊ သာမန်မျှသာ နားလည်ပေမည်။

ပုံစံအားဖြင့်-

- (က) ကဿပဘုရားသခင်ကသည် ငါတို့ ဘုရားသခင် (ဂေါတမ) တိုင်အောင်။
- (ခ) အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းမိုး။
- (ဂ) ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးယောက်။
- (ဃ) ပစ္စည်းလေးပါး။
- (င) အာယတနခြောက်ပါး။
- (စ) ပရမတ်တရား။
- (ဆ) ခန္ဓာငါးပါး။
- (ဇ) ဒွတ္တိသကာရကမ္မဋ္ဌာန်း။
- (ဈ) အကျွတ်တရားသုံးတန်။
- (ည) အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- (ဋ) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။

(၄) ယူဇနာ။

(၅) ရတနာခုနစ်ပါး

စသော စကားတို့၏ သရုပ်အဓိပ္ပာယ်ကို သာမန်အားဖြင့် သိရှိ နားလည်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုသရုပ်တို့ကို နားမလည်သော်လည်း ဇာတ်ကြောင်းကို အကြမ်းစား နားလည်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဖော်ပြပါစကားလုံးတို့၏ သရုပ်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ပါမူကား ပို၍ပင် အရသာလေးနက်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအဓိပ္ပာယ်တို့ကို ရှေးခေတ်စာ ပေ ပရိယတ်အခြေခံရှိသူများအတွက် အလွယ်အသင့် နားလည်နိုင်မည် ဖြစ်၍ ရှင်မဟာ သီလဝံသသည် အကျယ်မရှင်းဘဲ စကားအင်္ဂါပြည့်စုံရုံ ထည့်သွင်းရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ လေ့လာသူသည် ကွဲပြားသေချာပြည့်စုံစွာ တတ်သိထားလိုပါက၊ သုတေသန သရုပ်ပြ အဘိဓာန်နှင့် အလားတူ မှတ်စုမှတ်တမ်းများတွင် ရှာဖွေဆည်းပူးခြင်း၊ အဘိဓာန်များတွင် အနက်ရှာဖွေခြင်း၊ သိကျွမ်းနားလည်သူများအား မေးမြန်းခြင်း စသည်အားဖြင့် ဖြည့်တင်းရပေမည်။

ဤသို့ တစ်ကြိမ်ဖြည့်တင်းလေပြီးသော် နောင်ဖတ်ရှုလေ့လာ မည့် စာပေများတွင် ထိုအချက်များ တွေ့ကြုံလာရပြန်ပါက၊ အလွယ်နှင့် ပင် သဘောပေါက်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့မလေ့လာဘဲ ကျော်လွှား သွားပါက ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေတို့ကို လေ့လာရာတွင် အလားတူ အကြောင်းအရာများကို ထပ်တလဲလဲ တွေ့ကြုံရမည်သာဖြစ်၍ မိမိ၏ အကြားအမြင် ကျဉ်းမြောင်းနည်းပါးပေလိမ့်မည်။ သိသောအရာနည်း၍ မသိသော အရာသာ များပေလိမ့်မည်။ အလွတ်အမိ မကျက်မှတ်နိုင်စေ ကာမူ မည်သည်ကို ဆိုလိုကြောင်း သိနားလည်စေရန်ကား အားထုတ် ရပေလိမ့်မည်။ အပင်ပန်းမခံလိုဘဲ ကျော်လွှား၍သွားခဲ့လျှင် နောင်တွင် လည်း အမြဲလိုပင် မသိဘဲ ရှိပေလိမ့်မည်။ တွေ့လေတိုင်း မသိနားမလည်

မူကို မျက်ချေဖျက်ကျော်လွှားနိုင်ပါမှ လေ့လာဖတ်ရှုလေ့သမျှတွင် အခက်အခဲများ လျော့ပါး၍ နောက်ဆုံးတွင် အခက်အခဲမရှိသလောက် လွယ်ကူသွားမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ရှေးဟောင်း စာပေတို့သည် အများအားဖြင့် ပိဋကတ်စာပေနှင့် ဗေဒင်၊ ရာဇဝင်၊ သမိုင်း၊ ဆေးကျမ်း၊ စကားပုံ အလင်္ကာ၊ ဓမ္မသတ် စသည် ဗဟုသုတ အမျိုးမျိုးတို့နှင့် ဆပ်သွယ်နေသည့်ပြင် ရေးရင်း ရည်ရွယ်ချက်၌ ရသသဘော သာမက၊ သုတသဘောကို အလေးပေး တတ်သည့်အတိုင်း ဗဟုသုတဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကား အမြဲ တစေပါဝင်နေမည်သာဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာရှေးဟောင်းစာပေများတွင် ရသစာပေ သန့်သန့် နည်းပါး၍ သုတစာပေရေးရာ၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မစာ ပေ ရေးရာသာ များပေသည်။

ဝန်မြို့စားသတ္တိ

အရှေ့ဖက် သုံးဆယ့်နှစ်မြို့သားသည် မကျိုးမနွံ ခုခံ
သောင်းကြမ်းလှသောကြောင့် အရှေ့ဖက်သို့ အလုံးအရင်း
ဆင်၊ မြင်း ဗိုလ်ထုနှင့် ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ် ချီတော်မူ၏။

ဝန်မြို့ကို လုပ်ကြံမည် စီရင်သည်ကို ဝန်မြို့စား
သံလိုက်သည် သူပုန်သူကန်သူပျက်တို့လက်တွင် ကျွန်ုပ်က
လုပ်ကြံ၍ရသည့် မြို့ဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်နေသည်။ ကျွန်ုပ်
သူပုန်သူကန် မဟုတ်၊ မုတ္တမမြို့၊ လဝန်းဗျည်းမြို့၊ တရည်မြို့၊
သံမောင်မြို့၊ သည်မြို့များသာ သူပုန်သူကန်ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့
များကို လုပ်ကြံတော်မူဦး၊ ချီတော်မူသည့် ခရီးကို ကျွန်ုပ်က
မပိတ်မဆို၊ သည်မြို့များကို ရတော်မူက ကျွန်ုပ် ကျွန်တော်ပင်
ကိုကား၊ ကျွန်ုပ်မြို့ကို လုပ်ကြံတော်မူသော်လည်း လွယ်ကူရ
တော်မူမည် မမှတ်နှင့်ဟု လျှောက်၏။

သံလိုက်စကားကိုကြားလျှင် အမှူးအမတ်တို့နှင့်

တိုင်ပင်သော် ဝန်မြို့သည် ခရီးကြောင်းလည်း ကျဉ်းသည်၊
 အလုပ်အကြံလည်းခက်သည်၊ သံလိုက်ကလည်း ခရီးမဟန်
 မဆီး၊ ကျွန်ုပ်လည်း ကျွန်တော်ပင်ဟု ဆိုပေသည်ဖြစ်သော
 ကြောင့် ဝန်မြို့တွင်ရှိသည့်လှေ၊ တိုက်ကုလားမြို့တွင်ရှိသည့်
 လှေများကို ယူ၍ မျိုးရိက္ခာတင်ပြီးလျှင် ပန်ကတိုင်က နေစေရ
 မည်။ ကြည်းတပ် ရေတပ်ညှပ်၍ တရည်မြို့ကို လုပ်ကြံတော်မူ
 ဟု လျှောက်သည်။

ယင်းသောအခါ ဗြတ်တဗ၊ သမက်ဖြစ်သော ဗရံသား
 စောအဲဗညားသည် တရည်မြို့ကို စားသည်။ နတ်လှေစီး၍
 မြောင်းမြသို့ ကူးလေသည်။ အဲဗြပုံသား၊ ဗောဂွန်းသား၊ တရည်
 မြို့ကို ရိက္ခာသွင်း၍ နေနှင့်သည်လည်း သုရှင် ရေတပ် ကြည်း
 တပ် ချီလာသောကြောင့် မခံဝံ့၍ မုတ္တမသို့ ပြေးလေလျှင်
 တရည်မြို့ကို ရတော်မူ၏။

သံမောင်စား မကျန်လည်း ဝင်စား၏။ သစ္စာတော်
 ပေး၍ သံမောင်မြို့ကိုပင် ပေးတော်မူ၏။ မုတ္တမမြို့၊ မော်လမြိုင်
 မြို့များလည်း ထိတ်လန့်ကုန်၏။ တရည်မြို့တွင် သံလံကို
 စစ်သူရဲ ငါးထောင်နှင့် နေစေ၏။ ပြန်တော်မူခဲ့၍ တရည်မြို့ကို
 မုတ္တမမြို့၊ မော်လမြိုင်မြို့တို့က လာ၍ တိုက်လာသည်ကို သံလံ
 တွင် ခံစားလာသည့် မတွတ်သား မသလုံသည် တိုက်လာတိုင်း
 ပင် ပွဲလမ်းရဖန်များသည်ကို ကြားတော်မူ၍ ဆုလပ်မပြတ်
 ပေးတော်မူ၏။

နောက် သုရှင် ရာဇာဓိရာဇ် ဝန်မြို့ကို လုပ်ကြံသည်။
 ရဲမက်တော်တို့ ယုနာသေပျောက်လှသောကြောင့် ဟစ်၍ ဆိုစေ
 ၏။ ယခု နှင်းကေသရာသည် စပါးထောင်း ရေခပ်ဖြစ်တော့

မည်ဟု ဟစ်၍ဆိုစေသည်ကို သံလိုက်ကြားလျှင်၊ ငါ့သမက်
ဆင်းရဲသောကြောင့် ငါ့သမီး စပါးထောင်း ရေခပ်နှင့် လုပ်
ဆောင်၍ လင်ကိုကျွေးသည် သူကောင်းသမီး ပြီပေ၏။
အကျင့်မြတ်သည်ပင်ကိုကားဟု ဆို၏။

နောက်ရဲသင်ရန်ကိုခေါ်၍ မင်းနှင့်သံလိုက်ကား သွေး
သောက်ဖြစ်သည်။ ငါ့ကျွန်ဖြစ်အောင် မင်းလှည့်ဖျား၍ဆိုဘိဟု
မိန့်တော်မူ၏။ ရဲသင်ရန်သည် အာမခံ၍ မိုးသောက်လျှင်
သံလိုက်နေသည့် ပြသို့ချဉ်း၍ မေး၏။ သံလိုက်ကလည်း
ငါရှိ၏ဟု ဆိုသော် ရဲသင်ရန်က ဟယ်ငရူး၊ ရာဇာဓိရာဇ်သည်
မင်းသခင်သားပေတကား၊ သို့မူ၍ ခြေရင်းတော်သို့ အလျင်
မရောက်သနည်းဟု ဆို၏။ သံလိုက်ကလည်း ဗြတ်တဗ၊
လောက်ဖျားတို့ ပုန်စားကြသည်မူကား၊ ဗြတ်ဟူသည့်
ဆင်ကိုမစီးရ၊ ငါမူကား ဗြတ်ဆင်ကိုလည်း စီးရ၏။ ဝန်မြို့ကို
လည်း စားရ၏။ သံလိုက်ဟူသည့်အမည်ကိုလည်း ခံရ၏။
ဤ သုံးပါးသော အင်နှင့် ပြည့်စုံသည်လျက်၊ သူ့ကို ရှိခိုးတော့
မည်လောဟု ဆို၏။

ရဲသင်ရန်ကလည်း တစ်ပါးသူကိုသော် ရှိမခိုးကောင်း၊
ရာဇာဓိရာဇ်သည် မင်းသခင် ဆင်ဖြူရှင်သားပေတကားဆို
သော်လည်း ရဲသင်ရန် “ယင်းသို့ မင်းမဆိုနှင့်” ဟု သံလိုက်က
ဆို၏။ ရဲသင်ရန်က အရက်သောက်လိုသည်ဆိုသော် သံလိုက်
ကလည်း ဝင်လှည့်ဟု ဆို၏။ ရဲသင်ရန်သည် ဝင်မည့်အကြောင်း
ကို သူ့ရှင်ထံလျှောက်၍ ပေးကမ်းစရာ ရွှေ ငွေ နားတောင်း
လက်စွပ် စသည်တို့ကိုလည်း ပန်၏။ သူ့ရှင်လည်း ပေးတော်
မူ၍ ဝင်လေစေ၏။

ရဲသင်ရန်လည်း ဝင်လေ့၍ ရောက်လျှင် လက်ချီခြေချီ ပေး၏။ ယင်းကသည် မပြတ်ဝင်သဖြင့် သုရှင်ရာဇာဓိရာဇ်က သူရဲသုံးရာ ထည့်လိုက်၏။ ရဲသင်ရန် ကျွန်လည်း များ၏။ ချိန်းချက် သည့်နေ့တွင်မှ သုရှင်လည်း ပြင်က တိုက်၏။ ရဲသင်ရန်လည်း အတွင်းက ခုတ်ထစ်စေ၏။ သံလိုက်လည်း ဗြတ်ဆင်ကိုစီးပြီး သူရဲသုံးရာနှင့် မုတ္တမမြို့သို့ ထွက်သွားလေ၏။

ဗြတ်ဆင်မုံနှင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဆင်တစ်ပါးကို မြင်လျှင် ပြန်တုံ့တုံ့ပြုဖန်များရာတွင် သုရှင်အမတ် စောမြိလက်သည် ဆင်မနှင့် ယှဉ်၍ထိုးသည်။ သံလိုက်ကိုထိုးမိ၍ ကျလေ၏။ သုရှင်က မသေစေနှင့်ဆိုသော်လည်း မမှီခင် ထိုးမိ၍ သေလေ၏။ သံလိုက်ကို နှမြောတော်မူ၍ စောမြိလက်ကို အပြစ်တော်မူသည်။ ငါကျွန်ကဲ့သို့ အဘယ်မှာရချိမ့်မည်နည်း။ မြို့စွန်တိုင်းစွန်ပေး၍ ငါ၏ ရန်ကာကွယ် ရန်ကာ ခန့်မည်ကြံသည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဗညားဒလ၏ “ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံ” (၉၂၉-ခုနှစ်ခန့်.)

ဤကောက်နုတ်ချက်သည် မွန်ဝန်ကြီးဗညားဒလ၏ ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံမှ ထုတ်နုတ်ချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအရေးတော်ပုံသည် မွန်ဘာသာရေး မှတ်တမ်းမှ မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ဆိုချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သမိုင်းအချက်အလက်များ စုံစေ့အောင် ရေးသားရသည့် ကျမ်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗညားဒလသည် မွန်ဘာသာမှ ဝါကျတိုက်ရိုက် ထပ်တူပြန်ဆိုပုံ မရသော်လည်း အချို့သော အချက်တို့မှအပ အကြောင်း

အရာအားဖြင့် စေ့စပ်စွာ ပြန်ဆိုထားကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ (မူရင်း မွန်ဘာသာ စာမူ၊ ပတ်လတ်မူရှိပေသည်။) မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာ ပြန်ဟု ဆိုရသည့်တိုင်အောင် မြန်မာစာ အရေးအသားအနေနှင့် ချီးကျူး ဖွယ်ရာ အချက်များစွာရှိပေသည်။ ဘာသာပြန်ဟုမသိရအောင် စာဖွဲ့ ချောပြေသည်မှာ ဂုဏ်ရည်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။

ဗညားဒလ၏ ဝါကျများသည် ပြတ်သားတိုတောင်းပေသည်။ စကားသုံး စေ့စပ်တိကျပေသည်။ ကျဉ်းကျုံ့စွာဖြင့် အနက်ဝင်အောင် စကားသုံးဖွဲ့တတ်သည့် နေရာတွင် ဗညားဒလသည် စံတင်ထားရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ကဗျာစကားလုံးတို့သာ ကျစ်လျစ်ကျဉ်းကျုံ့ သည်မဟုတ်၊ စကားပြေတွင်လည်း စကားကျစ်လျစ်အောင် ရုံးဖွဲ့၍ ရ ကြောင်းကို မွန်ဝန်ကြီးက စံနမူနာ ပြထားပေသည်။

အင်းဝခေတ် စာပေများတွင် လုံးချင်း ကြိယာများဖြင့် စကား ကျစ်လျစ်စေခဲ့သည့်နည်းတူ ဗညားဒလသည် လုံးချင်းမဟုတ်စေကာမူ ထိမိသော စကားလုံးများကို တွဲစပ်၍ ကျုံ့အောင် ဖန်တီးခဲ့ပေသည်။ မလိုသောစကားလုံးများကို မသုံးဘဲလိုသလောက်သာ သုံးပေသည်။ တိကျ အကွက်ဆိုက်သော စကားလုံး အနည်းငယ်ကိုသုံးခြင်းဖြင့် အနက် သဘော၌ အများအပြား သုံးသည်ကဲ့သို့ပင် ဆိုလိုရင်းပြည့်စုံပေသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်တိုစွာဖြင့် အနက်ထင်စေရာ၌ ဗညားဒလ၏ စာရေး ဟန်က အကျိုးထူးပြုပေသည်။

ဗညားဒလသည် စကားလှအောင် မဖွဲ့သည်ကား မဟုတ်ပေ။

မကျိုးမနွံ၊ ခုခံသောင်းကြမ်း၊

အလုံးအရင်း၊ ဆင်မြင်းမိုလ်ထု၊

မြို့စွန်တိုင်းစွန်

စသော စကားတို့သည် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ သုံးခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာ

တွင် နေသည်၊ လျှောက်သည်၊ စားသည်၊ ရသည်၊ ကျွေးသည်၊ ပြီးသည်၊ တိုက်သည်၊ ကြံသည်၊ ချဉ်းသည်၊ ပန်သည် စသည်ဖြင့် လုံးချင်း ကြိယာများကို သုံးသကဲ့သို့

- လွယ်ကာ (အလွယ်တကူအားဖြင့်)
- မျိုးရိက္ခာ (စားနပ်ရိက္ခာနှင့် မျိုးစပါး)
- ရိက္ခာသွင်း (စားနပ်ရိက္ခာ စုဆောင်းဖြည့်တင်း)
- ဝင်စား (အညံ့ခံ၍ဝင်ရောက်)
- ပွဲလမ်းရ (အောင်ပွဲများရရှိ)
- ယုန (ထိခိုက်ဒဏ်ရာရ)
- အင် (ထူးခြားသော ဂုဏ်သတ္တိ)
- ချိန်းချက် (သဘောတူညီ၍ အချက်ပြု)

စသည် စကားကျဉ်းများကိုလည်း ထုံးဖွဲ့သုံးစွဲသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ စကားလုံးများစွာ မသုံးရဘဲ လိုရင်းအဓိပ္ပာယ် ထိရောက်ပေါ်လွင်စေသည့် အသုံးအနှုန်းမျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ဝါကျများသည်လည်း တိုတောင်းပြတ်သားပေသည်။ ပြောလိုရင်း အကြောင်းအရာတို့ကို တစ်ချက်ချင်း ပေါ်လွင်စေပေသည်။

သံမောင်စားမကျန်လည်း ဝင်စား၏။ သစ္စာတော်ပေး၍ သံမောင်မြို့ကိုပင် ပေးတော်မူ၏။ မုတ္တမမြို့၊ မော်လမြိုင်မြို့များလည်း ထိတ်လန့်ကုန်၏။ တရည်မြို့တွင် သံလံကို စစ်သူရဲ ငါးထောင်နှင့်နေစေ၏။

ဤသို့သော ရေးဟန်မျိုးကို အသုံးများလေသည်။ ပြောစကားများ ထည့်သွင်းဖော်ပြရသော ဝါကျများမှတစ်ပါး တိုက်ရိုက်ဖော်ပြသော အကြောင်းအရာတို့တွင်ကား ဝါကျတိုကိုသာ အရေးများလေသည်။

ရဲသင်ရန်လည်း ဝင်လေ၍ ရောက်လျှင် လက်ချိခြေချိပေး၏။

ယင်းကသည် မပြတ်ဝင်သဖြင့် သုရှင်ရာဇာဓိရာဇ်က သူရဲသုံးရာ ထည့်
လိုက်၏။ ရဲသင်ရန်ကျွန်လည်းများ၏။ ချိန်းချက်သည့်နေ့တွင်မှ သုရှင်
လည်း ပြင်ကတိုက်၏။ ရဲသင်ရန်လည်း အတွင်းက ခုတ်ထစ်စေ၏။
သံလိုက်လည်း ဗြတ်ဆင်ကိုစီးပြီး သူရဲသုံးရာနှင့် မုတ္တမမြို့သို့ထွက်သွား
လေ၏။

ဗညားဒလသည် ဝါကျတိုများကို စိကပ်၍ ဖွဲ့သောကြောင့်
“ထိုသို့အားဖြင့် အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သို့နှင့် ထိုမှနောက်တွင်၊ တစ်
ဖက်၌၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့်” စသည့် စကားဆက်များ ကြားညှပ် ထောက်
ပံ့ပေးရန် မလိုတော့ဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဓိပ္ပာယ်ဆက်စပ်၍ ကောက်
ယူနိုင်ခွင့်ရစေပေသည်။ ဤနည်းသည် ဝါကျ၏အကျိုးကျေးဇူးကို
ထူးခြားစေသော နည်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဝါကျရှည်ပါမူကား စကားစပ်တို့
နှင့် ကင်းသဖြင့် အနက်စပ်မပေါ်လွင်တတ်ပေ။

ဗညားဒလသည် စကားပြေ အထုံးအဖွဲ့သာကောင်းသည်
မဟုတ် ရေးသားတင်ပြရာ၌လည်း ရသပေါ်အောင် ရေးနိုင်ပေသည်။ အဖြစ်
အပျက်ကို မျက်စိထဲတွင် ရေးရေးပေါ်အောင် ရေးနိုင်ပေသည်။

ဤကောက်နုတ်ချက်တွင် ရာဇာဓိရာဇ်သည် မင်းကြီးစွာနှင့်
စစ်ပြိုင်ပြီး နောက် ခုခံသောင်းကျန်းနေသည့် တိုင်းစွန်ပြည်လက် မြို့စား
ရွာစားတို့ကို သိမ်းသွင်းရန် ချီတက်ပုံနှင့် ထိုသို့ချီတက်ရာတွင် ဝန်မြို့
စားကို တိုက်ခိုက်ပုံများကို တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဝန်မြို့စား
သံလိုက်ကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဝန်မြို့စားသည် စွမ်းရည်သတ္တိ မာန်မာန
ရှိသူဖြစ်ကြောင်းကို သူ၏စကားများဖြင့် ပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့ဆိုထားပေ
သည်။

“သူသည် သောင်းကျန်းသူမဟုတ်၊ သူစားသည့် မြို့ကို
အလွယ်အချောင်မရ၊ သစ္စာဖျက်သူများကို နှိမ်နင်းပြီးမှသာ ရခြင်းဖြစ်

သည်။ ထိုကြောင့် သူ့မြို့ကို မတိုက်သင့်၊ အခြားသောင်းကျန်းသူများကို သာ တိုက်၊ သူ အနှောင့်အယှက်အတားအဆီးမပြု” ဟူ၍ ဆိုလိုက်ပေသည်။ “တိုက်လျှင်လည်း အလွယ်ရနိုင်မည်မထင်နှင့်” ဟူ၍လည်း သတ္တိစကားဆိုလိုက်ပေးသေးသည်။

ရာဇာဓိရာဇ်သည် အခြားမြို့များကို သိမ်းပိုက်ပြီး၍ အပြန်တွင် တိုက်လာရာ၌ အလွယ်တကူမရသည်နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်က ဝန်မြို့စား သံလိုက်သမီး နှင်းကေသရာအား မိဖုရားအရာထားရာမှ စပါးထောင်းရေ ခပ် အရာချပစ်မည့်အကြောင်း ခြိမ်းခြောက်ဟစ်အော်ပြောစေသောအခါ တွင်လည်း ဝန်မြို့စားသည် အချက်ပိုင်ပိုင်နှင့် ရဲရင့်စွာပင် ပြန်ပြောလေသည်။ “သူ့လင် ဆင်းရဲ၍ စပါးထောင်း ရေခပ်ကျွေးလျှင်လည်းရှိစေ၊ မယားဝတ် ကျောရာရောက်သည်။ မိကောင်းဖခင် သားသမီးပီသသည် အရေးမဟုတ်” ဟူ၍ ပြန်ပြောခြင်းဖြင့် ရာဇာဓိရာဇ်အား “သင်မရှက်လျှင် ခိုင်းလေ” ဟု နှိပ်၍ ပြောရာ ရောက်ပေသည်။ သူသည် သူ၏ သတ္တိကို လျှော့ချအညံ့ခံမည်မဟုတ်ကြောင်း တင်းတင်းမာမာပင် ဆိုလေသည်။

တစ်ဖန် ရာဇာဓိရာဇ်က သံလိုက်၏ သူငယ်ချင်း သွေးသောက် ဖြစ်သော ရဲသင်ရန်ကို လူယုံခန့်၍ ဝန်မြို့စား သံလိုက်အား သူ့ကို ပြုစုခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးရှင် ဆင်ဖြူရှင်၏ သားဖြစ်၍ အညံ့ခံသင့်သည်ဟု ဖြားယောင်းဆိုသောအခါလည်း သူသည် မြို့စားလည်းဖြစ်၊ ဗြတ်ဟူသော ဆင်ကောင်းပိုင်ရှင်လည်းဖြစ် သံလိုက်ဘွဲ့လည်း ခံသူဖြစ်၍ အခြား သူများကဲ့သို့ အညံ့ခံမည် မဟုတ်ဟူ၍ ရဲရင့်စွာ ဆိုလေသည်။

ဗညားဒလသည် သံလိုက်အား သတ္တိပြောင်မြောက်သူ ဖြစ်ကြောင်း ကို အလွန် ထိမိသော အကြောင်း သုံးချက်ဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားပေးသည်။ ဝန်ကြီး၏ စာသွားကိုဖတ်၍ ဝန်ကြီး၏ ရေးလိုရင်းကို အပြည့်အဝ ခံစားရ ပေသည်။

ရာဇာဓိရာဇ်သည် အင်းဝဘုရင်တို့နှင့် အကြိမ်ကြိမ် စစ်ထိုးခဲ့၍ သက္ကရာဇ် (၇၄၅ နှင့် ၇၈၃) အကြားတွင် စိုးစံခဲ့သော မွန်ဘုရင်ဖြစ်ရာ ဗညားဒလက ထိုအရေးတော်ပုံ မှတ်တမ်းကို မြန်မာမှုပြုသော ကာလမှာ သက္ကရာဇ် (၈၈၀ - ၉၃၄) ကျော် အတွင်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိသဖြင့် ပကတိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အချိန်နှင့် နှစ်ပေါင်း (၁၀၀) ခန့်သာ ကွာခြားသည်ဖြစ်၍ ဘိုးဘေးအဆင့်ဆင့် ကြားဖူးနားဝလည်း ရှိမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဗညားဒလသည် မွန်ပညာရှိ အမတ်ကြီး ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာစာအရေးအသားတွင် မြန်မာတစ်ဦးနှင့် မခြားနားသည်သာမက သာမန် မြန်မာတစ်ဦးထက်ပင် မြန်မာဆန်အောင် ရေးနိုင်စွမ်းရှိသူ ဖြစ်ပေသည်။ မွန် အခေါ်အဝေါ်များကိုလည်း မြန်မာသံနှင့် အခေါ်ရ လွယ်ကူအောင် ပြောင်းလဲထားပေသည်။

- ယခုအခါတွင် အသုံးတိမ်ကောလာသော
- အကျင့်မြတ်သည်ပင်ကိုကား (အကျင့်မြတ်သည်ပင် မဟုတ်ပါလော)
- ကျွန်ုပ် - ကျွန်တော်ပင်ကိုကား (ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်ပင်မဟုတ်ပါလော)
- ပသိုမှု၍ (ဘာဖြစ်၍၊ အဘယ်ကြောင့်)
- လက်ချိုခြေချို (ရင်းရင်းနှီးနှီး၊ ဖက်လှဲတကင်း)
- ပြန်တုံ့တုံ့ (တရစ်ဝဲဝဲ၊ တပြန်လည်လည်)
- ရန်ကွယ်ရန်ကာ (ရန်အတားအဆီး)

စသည် အသုံးအနှုန်းမျိုးကိုလည်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ဤကားကောက် နုတ်ချက်တွင် တွေ့ရသမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံ တစ်ခုလုံးတွင်မူကား မှတ်သားစံပြုဖွယ် များစွာ တွေ့ရမည်သာ ဖြစ်ပေ သည်။

ဗညားဒလသည် မသုံးဘဲချန်၍ ရသော စကားလုံးများကို အပို မသုံးပေ။ ပုံစံအားဖြင့်

ရဲသင်ရန်သည် (ကောင်းပါပြီ ကျွန်တော် လှည့်ဖြား၍ ကြံ ဆောင်ပါမည်ဟု) အာမခံ၍ (နောက်တစ်နေ့နံနက်) မိုးသောက်လျှင် (ဝန်မြို့စား) သံလိုက် (ကွပ်ကဲစည်းကြပ်) နေသည့် (ရဲမက်တို့တပ်စွဲ) ပြသို့ (ရောက်အောင်) ချဉ်း၍ (“သံလိုက် ဤနေရာ၌ ရှိသလော” ဟု) မေး၏။

ဟူ၍ ရေးစရာရှိသည့်အကြောင်းအရာမျိုးတွင် (ကွင်းအတွင်း စကားပိုများမပါဘဲ) ရဲသင်ရန်သည် အာမခံ၍ မိုးသောက်လျှင် သံလိုက် နေသည့်ပြသို့ ချဉ်း၍ မေး၏။

ဟူ၍ လိုရင်းကို စေ့စေ့စပ်စပ် ရေးဖွဲ့လေသည်။ စကားတိုတိုနှင့် ထိမိအောင် ရေးနိုင်စွမ်းသဖြင့် ဗညားဒလသည် အပိုအမို မဖွဲ့ရဘဲ ဖတ် ၍ ကောင်းအောင် စိတ်ဝင်စားလောက်အောင် ရေးနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ် ၍ အင်းဝ ဆင်ဖြူရှင် ဘုရင့်နောင် ကျော်ထင်နော်ရထာလက်ထက်တွင် စစ်ရေးနိုင်ငံရေးအားဖြင့်လည်း ထမ်းရွက်ခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပင် ဖြစ်ပေ သည်။

သီလဝိမံသနဇာတ်

လွန်လေပြီးသောအခါ၌ ဗာရာဏသီပြည်ကို ဗြဟ္မဒတ်
 မင်း မင်းပြုလတ်သော် ဘုရားလောင်းကား ပုဏ္ဏားအမျိုး၌
 ဖြစ်လေ၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ဗာရာဏသီပြည်၌
 အရပ်မျက်နှာ၌ ထင်ရှားသောဆရာ၏အထံ၌ ငါးရာသော
 လုလင်တို့၏ အကြီးဖြစ်၍ အတတ်သင်၍ ထိုဆရာ၏တမူ
 ကား အရွယ်သို့ရောက်သော သမီးသည်ရှိ၏။ ထိုဆရာကား
 ဤလုလင်တို့ကို သီလကို စူးစမ်း၍ တော်မှန်သောသူ၊ ကောင်း
 သောအကျင့်ရှိသောသူအား ငါ့သမီးကို ပေးအံ့ဟုကြံ၏။ ထို
 နောင်မှ တနေ့သ၌ လုလင်တို့ကိုခေါ်၍ ‘မောင်တို့ ငါ့သမီး
 သည် အရွယ်သို့ရောက်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြု
 တော်မူမည်။ အဝတ်တန်ဆာကို ငါအလိုရှိသည်။ သင်တို့
 သည် အဆွေအမျိုးတို့၏ မမြင်စဉ် ခိုး၍ အဝတ်တန်ဆာတို့ကို
 ယူခဲ့ကုန်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မသိမမြင်စေဘဲ ယူခဲ့
 သော်သာ ငါယူမည်၊ ပြ၍ သိစေ၍ယူခဲ့သည်ကို ငါမလို”
 ဟု ဆို၏။

လုလင်တို့လည်း ဝန်ခံ၍ ထိုနေ့မှစ၍ ဆွေမျိုးတကာ တို့ မမြင်စဉ် ခိုး၍ လက်ဝတ်လက်စား အစရှိသော တန်ဆာ တို့ကို ယူခဲ့ကုန်၍ ဆရာလည်း ယူခဲ့သရွေ့ကို အသီးအသီး မှတ်သား၍ ထားစေ၏။ ဘုရားလောင်းတမူကား တစ်စုံတစ်ခုကို မယူဘဲနေ၏။ ထိုရောအခါ၌ ဆရာလည်း ‘မောင် တစ်စုံတစ်ခု ကိုမျှ မယူခဲ့ပါလော့’ ဟုမေး၏။ “ဟုတ်တည်းဆရာ ငါ မယူခဲ့ပေ” ဟု ဆိုပေသည်ရှိသော် ‘မောင်ဘယ်မူ၍ မယူခဲ့ သနည်း’ ဟုဆို၏။ “ဆရာလည်း တစ်စုံတစ်ယောက်ကို မြင်စေ၍ ယူခဲ့သည်ကို မယူ၊ မမြင်စေဘဲ ဆိတ်ဆိတ်ခိုး၍ ယူခဲ့သည်ကိုမှ ယူသည်ဖြစ်ခဲ့သော် အကျွန်ုပ်မူကား ခပ်သိမ်း သောလောက၌ မကောင်းမှုကိုပြု၍ သူမသိ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ ဖြစ်မည်အရပ်ကို မမြင်ခဲ့” ဟူ၍... ဆို၏။

ဆရာလည်း ထိုစကားကိုကြား၍ အလွန်ကြည်စွာ သည်ဖြစ်၍ “မောင်- ငါ့တွင် ဥစ္စာမရှိသောကြောင့် ဥစ္စာကို လို၍ဆိုသည်မဟုတ်၊ ငါတမူကား သီလအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံ သော သူအား ငါ့သမီးကို ပေးလို၍ ဤလုလင်တို့ကို အလိုစမ်း ၍ ဤသို့လျှင် ပြုသည်။ ငါ့သမီးသည် မောင်အားသာ ထိုက်တန်တော့သည်” ဟူ၍ သမီးကို တန်ဆာဆင်၍ ဘုရား လောင်းအား ပေးလေ၏။ ထိုလုလင်တို့တမူကား “မောင်တို့ ယူခဲ့သရွေ့ကို မောင်တို့ အိမ်သို့ပြန်ပို့လေကုန်” ဟူ၍ အပ်နှင်း ၍ ပို့ပြန်လေစေ၏။

တောင်ဖီလာဆရာတော်၏ “ယသဝဗုဒ္ဓဝတ္ထု” (၉၈၁ ခုနှစ်)

* * *

ယသဝဗုဒ္ဓဝတ္ထုသည် တောင်ဖိလာဆရာတော်၏ စကားပြေ လက်ရာပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဝတ္ထုကြောင်းသည် ဘုရားဟော ငါးရာ ငါးဆယ် နိပါတ်တော်ထွက်များဖြစ်၍ ဘာသာပြန်ဆို ရေးသားချက်များ ဖြစ်သည့်အတိုင်း မြန်မာစာ ဝါကျသွားနှင့်ဆင်၍ နေလေသည်။ ပါဠိ ဝါကျ ဖွဲ့သည့်အစဉ်သို့လိုက်ထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ အလွတ်ရေးသော စကားပြေ မဟုတ်သည်တစ်ကြောင်း မူရင်းပါဠိတွင် ရေးသားဟန်ကို ပြန်လည် ထောက်ဆနိုင်အောင် မူရင်းမှ များစွာကွာလွှမ်းလွတ်ထွက်မသွားအောင် ထိန်း၍ ရေးခြင်းကြောင့် တစ်ကြောင်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ပါဠိ “ဒိသာပါမောက္ခ” ဟုရှိသည့်အတိုင်း “အရပ်မျက်နှာ၌ ထင်ရှားသောဆရာ” ဟူသောစကားကို သုံးထားပေသည်။ ဝါကျဖွဲ့ပုံကို လေ့လာလျှင် -

ဘုရားလောင်းကား- အကြီးဖြင့်၍ အတတ်သင်၍၊ ထိုဆရာ၏ တမူကား- သမီးသည်ရှိ၏။

ဟူသော ဝါကျကိုတွေ့ရပေမည်။ ဝါကျ၏ရှေ့ပိုင်းတွင် ကတ္တား သည် “ဘုရားလောင်း” ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ဝါကျကို အဆုံး မသတ်ဘဲ “၍” နှင့် ဆက်ထားပြီးနောက်၊ ဆက်၍ရေးရာ၌ ကတ္တား သည် “ဆရာ” ဖြစ်လေသည်။

အဘယ်ကြောင့် ရှေ့ဝါကျကို ပြီးပြတ်အောင် အဆုံးသတ်ပြီး မှ နောက်ဝါကျသစ်ကို မစလေသနည်း။ ထိုသို့ မစခြင်းမှာ ရှေ့ဝါကျ၌ ပညာသင်ကြားရာဌာနမှ ဆရာကြီးသည် ဝါကျ၏နောက်ပိုင်းတွင် ရှိနေ သဖြင့် နောက်ဆက်သော ဝါကျ၌ ကတ္တားဖြစ်သော ထိုဆရာကြီးနှင့် တစ်စပ်တည်း နီးကပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ပညာခံယူရာဖြစ် သောဆရာကြီးကား အခြား ဆရာကြီးမဟုတ် သမီးတစ်ယောက်ရှိသော

ဆရာကြီး ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဝါကျကို စပ်လိုပေသည်။ ပါဠိ၌ ထိုသို့စပ်၍ သုံးထားဖွယ်ရှိပေသည်။ မြန်မာမှု၌ အဆင်ပြေအောင် “ထိုဆရာ၏ တမူကား” ဟူသော စကားဆက်ကို ထူးခြားစွာ သုံးနှုန်းထားပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး “ထိုဆရာ၌” ဟူ၍တည်ရာပြ ဝိဘတ်၊ “ထို ဆရာမှာ” ဟူ၍ ပိုင်ဆိုင်ရာပြ ဝိဘတ်တို့ကို မသုံးသည့်ပြင် “သမီးရှိသည်” ဟူ၍ သမီးကို အဖြည့်ပုဒ်၊ ဝိကတိ ကံပုဒ်အဖြစ်မသုံးဘဲ၊ “သမီးသည်ရှိ၏” ဟူ၍ ကတ္တာအနက်ဖြင့်သာ သုံးထားပေသည်။ ဤအသုံးဟန်သည်လည်း ပါဠိဆန်ကြောင်း သတိပြုနိုင်ပေသည်။

ထိုနည်းတူပင် “ထိုနောင်မှ တနေ့သ၌”၊ “အဆွေအမျိုးတို့၏ မမြင်စဉ်” “အလွန်ကြည်စွာသည်ဖြစ်၍” “မောင့်အားသာထိုက်တန်တော့သည်” စသည်တို့သည်လည်း ပါဠိဆန်သော ရေးဟန်များပင်ဖြစ်လေသည်။ ယခု အရေးအသားမျိုးနှင့်ဆိုလျှင် “ကာလကြာမြင့်သော တစ်နေ့၌၊ ကာလအတန်ကြာပြီးသော် တစ်နေ့သောအခါ၌” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း “အဆွေအမျိုးတို့မမြင်စေဘဲ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “အလွန်နှစ်သက်ကြည်နူး၍” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မောင်နှင့်သာထိုက်တန်တော့သည်” ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားကြမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဝတ္ထုကြောင်းသည် ရှေးအတိတ်အကြောင်းဖြစ်သည့်အပြင် ခမ်းနားသော ဇာတ်ဝတ္ထုအပါအဝင်ဖြစ်၍ တည်ကြည်ခန့်ညားသော စာရေးဟန်ဖြင့်-

- “မောင် တစုံတခုကိုမျှ မယူခဲ့ပါလော”
- “ဟုတ်တည်းဆရာ၊ ငါမယူခဲ့ပေ”
- “မောင်ဘယ်မူ၍ မယူခဲ့သနည်း”

စသည်ဖြင့် ရေးသားထားပေသည်။ စကားအပြန်အလှန်အနေဖြင့် မဟုတ်ဘဲ၊ စာပိုဒ်တွင်း၌တစ်ဆင့်ပြောအနေညွှန်၍ “ဟုဆိုသည်၊ ဟု

မေးသည်” စသော စကားများဖြင့်သာ ရေးပေသည်။ သို့ရာတွင် ထို
 ခေတ်အခါက လူများသည် ထိုအတိုင်းအရပ်ထဲတွင်၊ သို့မဟုတ် ပကတိ
 လူပတ်ဝန်းကျင်တွင် သုံးနှုန်းပြောဆိုနေလိမ့်မည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ကြီးသူ
 ငယ်သူ မည်သူမဆို အသုံးပြုနိုင်သော နာမ်စား “ငါ” ကိုသာ သုံး၍၊
 “ကျွန်တော်” “ကျွန်မ” ဟူသော နာမ်စားများ အသုံးမပြုသေးဟူ၍လည်း
 မဆိုသာပေ။ “အကျွန်ုပ်” အသုံးကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

စာအရေးအသားတွင် ရှေးခေတ်သုံးဖြစ်သော (လတ်သော်၊
 အထံ၌၊ တမူကား၊ ယူခဲ့ကုန်၊ ထိုရောအခါ၊ ဟုတ်တည်း၊ ဘယ်မူ၍)
 စသော စကားလုံးများကို သုံးစွဲထားသည်သာ ဖြစ်လေသည်။ စကားဖွဲ့
 ပုံအားဖြင့် တိုတောင်းကျစ်လျစ်သော်လည်း ဆက်ကာဆက်ကာ ဝါကျ
 ရှည်များအဖြစ် ရေးသားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ ဝါကျတိုများကို
 လည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၌ သုံးထားပေသည်။

စာရေးသူ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ရေးဟန်နှင့်ပတ်သက်၍
 ဝါကျရှည်ရေးသည်၊ ဝါကျတို ရေးသည်ဟူ၍ ပုံသေဆုံးဖြတ်ရန်မလွယ်
 ပေ။ အကြောင်းအရာနှင့် တင်ပြလိုရင်း ဆန္ဒအရ အတိုရေး၍မှ သင့်လျော်
 မည့် အရာ၌ အတိုရေး၍အရှည်တစ်ဆက်တည်းရေးပါမှ အကြောင်းတစ်
 စပ်တည်း၊ တစ်ဆက်တည်း သိမ်းခြုံနားလည် ခံစားစေနိုင်မည့်အရာ၌
 အရှည်ရေးပေမည်။ အတိုရေးမှကောင်းမည်နေရာ၊ အရှည်ရေးမှ ကောင်း
 မည်နေရာလည်း ရှိပေသည်။ အတိုကို အရှည်ဆက်၍ ရေးချင်တိုင်းမသင့်
 ဘဲ၊ အရှည်ကို အပိုင်းအပိုင်း တစ်စစီဖြတ်တောက်ရေး၍လည်း အရသာ
 မပေါ်လွင်ဘဲရှိနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်၏အလေ့အထကို လိုက်၍
 ဝါကျတိုများနှင့် အများအားဖြင့် ရေးလေ့ရှိသူများလည်းရှိ၍ ဝါကျ
 ရှည်များဖြင့်သာ ရေးသားတတ်သူများလည်း ရှိပေသည်။ ဖတ်ရှုရသည့်
 အရာ၌ တိုတိုင်းလည်း ပြတ်တောက်မနေဘဲ အရသာပေါ်နိုင်၍ ရှည်တိုင်း

လည်း ဝေပျော့မနေဘဲ အနက်ဆိုလိုရင်း စေ့စပ်ပြေလည်၍ အဆက်အစပ် ချောမောသဖြင့် ရှည်သည်ဟု မငြီးငွေ့ဘဲ အရသာပေါ်သည်လည်း ရှိပေ သည်။

ထိုမှတစ်ပါး ဇာတ်တော်၊ ပါဠိရင်းစသည်ကို အခြေခံ၍ ရေးရ သူများသည် စိတ်ကူးတွင်ပေါ်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ရည်ဖြင့် ဖွဲ့နိုင် သမျှသောအကြောင်းအရာ၊ အဖွဲ့အနွဲ့များကို သွတ်သွင်းတန်ဆာဆင်နိုင် ခွင့် မရကြချေ။ မူလရှိရင်းကို တစ်ဆင့်ဖောက်သည်ချရန်သာ တာဝန်ရှိ သည်ဟု ယူဆကြပုံရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရေးသူ၏ အဖွဲ့အနွဲ့မျိုးကို ပါဠိ ဘာသာပြန်၊ ပါဠိမှီးစာပေများတွင် များစွာတွေ့ရမည် မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းဆိုက်ရာ အတန်အသင့် ဖွဲ့နွဲ့ချက်မျိုးကိုသာ တွေ့နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

တောင်ဖီလာဆရာတော်၏ ဤသီလဝီမံ သနဇာတ်တွင် လိုရင်း ဇာတ်ကွက်ကို များစွာလည်း မချဲ့မတွင်၊မဖွဲ့မနွဲ့၊ ကျဉ်းနိုင်သေးသလောက် လည်း မကျဲ့စေဘဲ၊ ထိုက်သင့်ပေါ်လွင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရ မည်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ စကားပြေ အရေးအသားအားဖြင့် လွန်ခဲ့သော အင်းဝခေတ်ပိုင်းနှင့် များစွာကွာခြားခြင်း မရှိလှသည်ကိုသာ တွေ့ရပေ မည်။ ရှေးခေတ်စကားပြေရေးသားဟန်မှာ ယခုခေတ် ဝါကျဖွဲ့ပုံ။ စကား လုံးသုံးစွဲပုံတို့နှင့် မည်သို့ကွာခြားသည်ကို အောက်ပါနှိုင်းယှဉ်ချက်တစ်ရပ် ဖြင့် သိရှိနိုင်ပေသည်။

(ရှေးခေတ်) ဆရာလည်း တစ်စုံတစ်ယောက်ကို မြင်စေ၍ ယူခဲ့ သည်ကိုမယူ၊ မမြင်စေဘဲ ဆိတ်ဆိတ်ခိုးယူသည်ကိုမှယူသည် ဖြစ်ခဲ့ သော်၊ အကျွန်ုပ်မူကား ခပ်သိမ်းသောလောက၌ မကောင်းမှုကိုပြု၍ သူမသိ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာဖြစ်မည့် အရပ်ကိုမမြင်ခဲ့ဟူ၍ ဆို၏။

(ယခုခေတ်) ဆရာ တစ်စုံတစ်ယောက် အမြင်ခံ၍ ယူခဲ့လျှင်

မယူလို၊ သူတစ်ပါးမမြင်အောင် တိတ်ဆိတ်ခိုးယူခဲ့ပါမှသာယူမည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့မှာမူကား တစ်လောကလုံး၌ မကောင်းမှု ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် မည်သူမျှမသိဘဲ နေလိမ့်မည်မဟုတ်ဟူ၍သာ သိမှတ် ထားခဲ့ပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရှေးခေတ် ရေးဟန် ရေးနည်းများကိုကား သဘောပေါက်နားလည်နိုင်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အလောင်းစည်သူမင်း

တစ်ရံရောအခါ ဗိုလ်ရှုသဘင် ခံတော်မူခိုက်တွင် လက်ရုံးတော်ကို ဆန့်၍ ကြုံးဝါးတော်မူ၏။ သက်တော်ကြီး ပြီဖြစ်၍ လက်ပျဉ်းတော်ကျသည်ကို အမှူးအမတ်တို့မြင်လေ သော် ရယ်ခိုးကြ၏။ မင်းကြီးလည်း အမတ်တို့သည် ငါ့ကို မစွမ်းနိုင်ပြီဟု ရယ်ခိုးကြလေသည် အမှတ်ထားတော်မူ၍ တစ်နေ့သ၌ အမတ်တို့ကိုခေါ်ပြီးသော် “ဟယ်-လက်ဝဲလက်ျာ အမတ်တို့ ယောက်ျားတစ်ယောက် ဦးပေါင်းကျားထုပ်နှင့် မြင်း ကျားစီး၍ တူးရွင်းတောင်ခြေ၌ နေဝင်လျှင် အနိုင်အထက် လုစားသည်ဆိုသည်ကို နင်တို့ မကြားကုန်လော။ နင်တို့ လေးယောက် ရအောင်ဖမ်းချေ၊ မရသော် နင်တို့ကို မျက်အံ့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

စစ်သူကြီး လေးပါးတို့လည်း မြင်းတင်းကုပ်တွင် မြင်းကောင်းလေးစီးကို ယူပြီးသော်၊ ရအောင် ဖမ်းမည်ဟူ၍ အားသန်လျက် သွားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းရွှေပန်းစာပွင့် ကို ဝမ်းတွင် ဝတ်လဲ ဖြူရစ်ပြီးသော် မြဲမြံစွာက၍ ညရိတရောက်

“ငါ မလာမချင်း တံခါးမပိတ်နှင့်” ဟူ၍ ယုံကြည်သောသူကို တံခါးတွင်နေနှင့်စေပြီးသော် အိမ်ဓားလွယ်လျက် ဦးပေါင်း ကျားထုပ်နှင့် တူရွင်းတောင်ယံသို့ မြင်းကို အတင်းနှင်တော်မူ လေ၏။ စစ်သူကြီးလေးယောက်တို့လည်း “သည်သည် ခိုးသူဟုအမှတ်ရှိ၍ ရအောင်ဖမ်းမည်” ဟု လိုက်ကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း တဖျင်သံခွာတုံ ချဉ်းတုံပြုပြီးသော် ညောင်ဦး ကမ်းပါး ချောင်းမတွင် ဆင်းလေ၍ မြင်းတော်ပန်းသည်ကို ရေချတော်မူ၏။

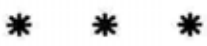
စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့လည်း ခိုးသူသည် “ငါတို့ကို ကြောက်၍ ချောင်းတွင်းဆင်း၍ သေလေသည်” ဟု တွေးတောကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းတော်ပန်းသည်ကို ရေချတော်မူ၍ အပန်းဖြေစေပြီးသော် ချောက်ကတက်၍ မြင်း လေးစီး ခြံရံနှင့်သည်ကို လွတ်နိုင်အောင် တိုက်ဖောက်၍ ချဉ်းချေ ခွာချေပြုပြီးသော် ဘိုးဦးကွင်းပြင်၌ ကစားတော်မူ ပြန်၏။

စစ်သူကြီးတို့လည်း “သည်သည် လူ မဟုတ် နတ်ဘီလူးဖြစ်ရာသည်” ဟူ၍ ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းလေးစီးသားတို့ကို ရှေ့က ပေါက်တုံ၊ နောက် က ပေါက်တုံ၊ လက်ဝဲ ပေါက်တုံ လက်ျာပေါက်တုံ သုံးကြိမ် နှင်နှင် စီးပြီးမှ မြို့တော်သို့ ပြန်တော်မူလေ၏။ မိုးသောက်၍ ထွက် တော်မူပြီးသော် ညီလာပြု၍ ရှေ့တော်၌ စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ “ဟယ်- အမတ်တို့ မြင်းကျားစီးသော ခိုးသူကို နင်တို့တွေ့၏လော” ဟု မေးတော် မူ၏။ “ရွှေဘဝါးတော်အောက်ရှိ ခိုးနားတော် လျှောက်ဝံ့သော

ဘုရား၊ မြင်းကျားစီးသောသူကား၊ လူဖြစ်ဆန်းမဟုတ်၊ နတ်
 ဘီလူးဖြစ်ရာသည်၊ လူမည်ကာမဟုတ်၊ ရင့်ပြီးသော ကြီးမြတ်
 သော ဘုန်းတန်ခိုးရှင် ဖြစ်ရာသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြင်းလေး
 စီးကို ထားဘိ၍ နိုင်ငံတော်ဝယ်ရှိသော မြင်းသည် အပေါင်းတို့
 ဝန်းရံဆီးဆို၍ ဖမ်းငြားသော်လည်း မရနိုင်ရာ” ဟူ၍ နားတော်
 လျှောက်ကြကုန်၏။

မင်းကြီးလည်း “ဟယ်- အမတ်တို့ နင်တို့ ငါ့ကို
 အိုပြီဟု မှတ်ကြသည်။ ငါ-မအိုသေး” ဟု မိန့်တော်မူ၏။
 ထိုအကြောင်းကို ကြားသော် မျူးမတ် ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့သည်
 အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

ဦးကုလား၏ “မဟာရာဇဝင်ကြီး” (၁၀၇၆ ခုနှစ်)

ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်သည်ကား ညောင်ရမ်းခေတ်
 ကုန်ပိုင်း ၏ ရေးသားဟန်ဖြစ်ပေသည်။ ဦးကုလားအဖို့တွင် ပါဠိကိုလည်း
 မလိုက်ရ၊ ရေးစရာ အကြောင်းအရာကလည်း ကြွယ်ပွားပြီး ရေးချင်သလို
 ကျဉ်းစွာ ကျယ်စွာ ရေးနိုင်ခွင့်ရရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့် စကားဖွဲ့နွဲ့၍
 ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အကြောင်း
 အရာက ပုံသေအခြေခံရှိသည်တစ်ကြောင်း၊ စာအရေးအသား ပုံစံက
 ဝတ္ထု မဟုတ်ဘဲ သမိုင်း ရာဇဝင်ဖြစ်သည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် အရေး
 စွမ်းပြ၍ ဖွဲ့နွဲ့သည်ကား မဟုတ်ပေ။ ရသစာပေအဖြစ် ရေးသားရင်း
 လည်း မဟုတ်ပေ၊ ဤအချက်ကိုကားပြတ်သားစွာ သိမြင်ထားရန်
 လိုအပ်ပေသည်။

အလောင်းစည်သူမင်း၏ အကြောင်းအရာသည် ရာဇဝင်မှ

မင်းများစွာအနက် မင်းတစ်ပါးအကြောင်း၊ ထိုမင်းတစ်ပါးအကြောင်းမှ
 ဇာတ်လမ်းတစ်ကွက်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးကုလားသည် ကျမ်းလေး
 အောင် အရှည်အလျား ချဲ့ထွင်၍ ရေးလိုရင်းရှိပုံမရပေ။ ရေးမည်ဆိုက
 ရေးနိုင်မည်မှချစ်သော်လည်း မင်းစဉ်မင်းဆက် အဖြစ်အပျက်များသည်
 တစ်နေရာရာတွင် ဝပ်အိုင်၍ မနေဘဲ တစ်ကွင်းနှင့် တစ်ကွင်းဆက်ကာ
 ဆက်ကာ ခင်းထားသော သံကြိုးကွင်းကဲ့သို့ စီရီ၍ ရေးလိုပေလိမ့်မည်။
 ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်စွာ ရေးခွင့်ရတိုင်း စကားပိုများဖြင့် မဖွဲ့ဘဲ ကျစ်လျစ်
 အောင်သာ ရေးသားပေသည်။

ဦးကုလားသည် စကားလုံးကြွယ်ဝ၍ အဓိပ္ပာယ် အထိမိဆုံး၊
 အကွက်အဆိုက်ဆုံးသော ဝေါဟာရကို စေ့စေ့စပ်စပ် သုံးနိုင်စွမ်းပေသည်။
 ထို့ကြောင့်လည်း စကားတိုတိုနှင့် အဓိပ္ပာယ်ထိမိ၍ အကြောင်းအရာ
 ပေါ်လွင်ဝေဆာရပေသည်။

ပုံစံအားဖြင့်-

ဗိုလ်ရှုသဘင်ခံတော်မူခိုက်
 ကြိုးဝါးတော်မူ၏။
 လက်ပျဉ်းတော်ကျသည်။
 ရယ်ခိုးကြ၏။
 အနိုင်အထက်လူစားသည်။
 မျက်အံ့။

ဟူသော စကားများနေရာတွင် အခြားစကားလုံးများကို ဖြည့်သွင်းမည်
 ဆိုပါက ထိုမျှလောက် တိုတောင်းနိုင်ဖွယ်ရာ မရှိပေ။ ထိုထက်ကျဉ်းကျဲ့
 စွာဖြင့် ထိုမျှ အနက်ကျယ်အောင် ရေးသားရန်လည်း မဖြစ်နိုင်သလောက်
 ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မျိုးမတ်ဗိုလ်ပါ အစုံအညီ ခစားကြသော ရှေ့မှောက်တွင် ရန်သူ

တို့ကို ချေမှုန်းတိုက်ဖျက်ပစ်မည်ဟု ရဲရင့်စွာ ဆိုတော်မူ၏။
လက်မောင်းတော်မှ အရေပြား အပြင်သည် ပျော့အိစွာ တွဲလျား
ကျ၏။

ဘုရင်မသိသာရအောင် တိတ်တိတ် ကြိတ်ကာရယ်ကြ၏။
လူအများကို လက်နက်နှင့် ခြောက်လှန့်ကာ မတရား လုယက်
ကြသည်။

ထိုက်တန်အောင် ကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်စီရင်မည်။
ဟူသော စကားများအစား တိုတိုနှင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်နီးပါးဆို
လိုရင်းရောက်အောင် စကားလုံး နည်းပါးစွာဖြင့် သုံးစွဲနိုင်ခြင်းမှာ ထူးခြား
သော ဂုဏ်ရည်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဖတ်ရသည်မှာလည်း တိုတိုနှင့်ပင်
အပြည့်အဝ နားလည်လိုက်ရပေသည်။ ပမာဏနည်းပါးစွာဖြင့် အာဟာရ
များစွာဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သော အစားအစာကို စားသောက်ရသည်နှင့်
တူပေသည်။

ဦးကုလားသည် ကြိယာလုံးချင်းများကို သုံးလေ့ရှိသည်သာမက၊
နာမဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသနများသည်လည်းတို၍ အကွက်စေ့လှ
သဖြင့် ရေးဟန်သည်ပင် တစ်မူထူးခြားသလို ဖြစ်နေပေသည်။ ပါရာယန
ဝတ္ထုတွင် ရှင်မဟာသီလဝံသ သုံးစွဲခဲ့သည့်နည်းတူ (ခေါ်၊ ဖမ်း၊ မျက်၊
ကြား၊ ယူ၊ ပန်း၊ သေ၊ တက်၊ မေး၊ မိန့်) စသော ကြိယာတို့ကို (ခေါ်ယူ၊
ဖမ်းဆီး၊ ကွပ်မျက်၊ ကြားသိ၊ ယူဆောင်၊ ပင်ပန်း၊ သေဆုံး၊ တက်ရောက်၊
မေးမြန်း၊ မိန့်ကြား) စသည်ဖြင့် လုံးပွား သုံးစွဲခြင်း မပြုပေ။ ထိုမှတစ်ပါး
စေ့စပ်ကျစ်လျစ်လှသော စကားလုံးများကို သုံးစွဲ ရာတွင်-

အားသန်လျက်၊ မြဲမြံစွာက၍ ညရိတရော၊ ယုံကြည်သောသူ၊
အပြင်းနှင့်၊ တဖျင်သုံခွာတုံ၊ ရေချ၊ တိုက်ဖောက်၊ ညီလာပြု၊ လူဖြစ်ဆန်း၊
ဝန်းရံဆီးဆို။

စသောစကားလုံးများသည် လိုရင်းအဓိပ္ပာယ်အသီးသီးအတွက် အလွန်ပင်ကျဉ်းကျဲ့သော စကားလုံးများဖြစ်ပေသည်။ စကားလုံးများ ကြွယ်ဝပြန့်ကျယ်စွာ ဖွဲ့နွဲ့သည်မှာ တစ်မျိုးအရသာရှိသကဲ့သို့၊ ကျဉ်းကျဲ့ စွာ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သုံးစွဲထားသည်ကို ဖတ်ရှုရသောအခါလည်း တစ်မျိုး အရသာရှိသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ စကားလုံးနည်းတိုင်း မကောင်းသော်လည်း၊ ကျစ်လျစ်တိကျ၍ အဓိပ္ပာယ်အဏ္ဍကစေသော အခါ အရသာပေါ်ပေသည်။ တိုတိုနှင့် လိုရင်းငုံ့မိအောင် ရေးနိုင်စွမ်းသည် လည်း အရည်အချင်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်လေသည်။ စကားလုံးရှာတတ်ပုံ၊ ဖန်တီးဖွဲ့စပ်တတ်ပုံ၊ ဆိုလိုရာ၌ ကွက်တိဝင်အောင် သုံးတတ်ပုံတို့ကား ထူးခြားလှပေသည်။

အရေးအသားအားဖြင့်လည်း ဝေဝိကကျယ်ချဲ့မပြုဘဲ၊ တိုတိုနှင့် ချောပြေအောင် ရေးဖွဲ့ထားပေသည်။ မူရင်းဝါကျများကို ရွေးထုတ်စီချ လျှင်-

“စစ်သူကြီး လေးပါးတို့လည်း- အားသန်လျက်သွားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း- အပြင်းနှင့်တော်မူ၏။ စစ်သူကြီးတို့လည်း- လိုက်ကြ လေ၏။ မင်းကြီးလည်း- ချဉ်းတုံ့ပြုပြီးသော်- ရေချတော်မူ၏။ စစ် သူကြီးတို့လည်း- တွေးတောကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း- တိုက်ဖောက် ၍- ကစားတော်မူပြန်၏။ စစ်သူကြီးတို့လည်း- ကြောက်ရွံ့ခြင်းပြင်း ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း - ပေါက်ရုံပြု၍- ပြန်တော်မူလေ၏။ - ညီလာ ပြု၍- မေးတော်မူ၏။ -နားတော်လျှောက်ကြကုန်၏။”

စသည်ဖြင့် လိုရင်းကို တစ်ဝါကျပြီးတစ်ဝါကျ တွန်းပို့သွားစေ သည်။ မည်သည့်ဝါကျမျှ ပိုသည်ဟူ၍ မရှိပေ။ ဝါကျတစ်ခုကို ဖြုတ် ထားသည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်မစေ့မစပ်၊ လစ်ဟာနေမည်သာဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းအရာ ဆက်စပ်ပုံမှာ ရှင်းလင်းဖြောင့်စင်း၍ အစီအစဉ်ကျနစွာ

ရုပ်ရှင်ကားချပ်တစ်ခုပြီးတစ်ခု ရွှေ့လျားစေလျက် ထိုးပြနေသည်နှင့် တူပေသည်။

ဦးကုလား၏ အရေးအသားသည် ဝါကျနှင့် စကားလုံး စေ့စပ် ရုံသာမဟုတ်၊ ရေးသားတင်ပြပုံလည်း ဝေဆာပေသည်။

“ရွှေဖဝါးတော်အောက်ရှိ ခိုးနားတော်လျှောက်ဝံ့သောဘုရား။ မြင်းကျားစီးသော သူကား လူဖြစ်ဆန်းမဟုတ်၊ နတ်ဘီလူးဖြစ်ရာသည်။ လူဖြစ်သော်လည်း လူမည်ကာမဟုတ်၊ ရင့်ပြီးသော ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးရှင်လည်း ဖြစ်ရာသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြင်းလေးစီးကို ထားဘိ၍ နိုင်ငံတော်ဝယ်ရှိသော မြင်းသည်အပေါင်းတို့ ဝန်းရံဆီးဆို၍ ဖမ်းငြားသော်လည်း မရနိုင်ရာ။”

စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ ရေးထားပေသည်။ ရာဇဝင်အကြောင်းတွင် ညှပ်သွင်းသော အကြောင်းအရာတစ်ကွက်ပင် ဖြစ်စေကာမူ၊ အကျဉ်းချုပ်၍ချည်းမရေးဘဲ၊ အရသာပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့သင့်ဖွဲ့ရာ၌ ဖွဲ့နွဲ့ထားပေသည်။

“ထိုခိုးသူကား အစွမ်းထက်မြက်လွန်းလှသဖြင့် ဘုရား ကျွန်တော်မျိုးတို့ အစွမ်းကုန်ဖမ်းဆီး၍မျှ မရနိုင်ပါ။”

ဟူ၍ ရေးလျှင် ရနိုင်လောက်သော်လည်း မင်းကြီးများ ထိတ်လန့်ပုံ၊ တွေးခေါ်စဉ်းစားပုံ၊ လက်လျှော့ပုံ၊ အံ့ဩပုံများကို အတိုင်းသား ထင်ရှားအောင် စေ့စေ့စပ်စပ် ဖွဲ့နွဲ့ထားပေသည်။ သမိုင်းဆရာ ဦးကုလားသည် ရသစာပေဆရာ တစ်ဦးအနေဖြင့်လည်း လက်ရာစွမ်းပြနိုင်သည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ အလောင်းစည်သူ၏ စွမ်းရည်ကိုလည်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်ရှားစေနိုင်စွမ်းပေသည်။

သတ္တမနနှင့် အဉ္စနဝတီ

(မင်းသမီး) လျှောက်ရမည်မှာ။ တရာထီးကို မြောက်
 ချီးတံရှည် တံပိုးစည်နှင့် ဝန်းလည် ကြေငြာ တန်ခိုးဖြာလှတယ်
 လောင်းလျာ အောင်ပွဲရှင် ဘုရား။ ဝံစားရိပ်ချည် တင်ရမည်လဲ၊
 မကြည်ဟန်မူ နှလုံးတော်ခုမည်ကြောင့်၊ ကြံသူသဲလွှာ စိုးဗျာပါ
 နှင့် မြင့်ကြာဝေးမြေ စက်ပန်း ရွှေကို စာလေထဲက စွဲချင်လှသော်
 လဲ၊ အများပြစ်ဝန် စိုးမိလွန်နှင့် နတ်ညွှန် မှန်စွာ သည်သစ္စာကို
 ပန်ကာ ဆုလား မယ်မယ်ဖြားကို သနားကုန်စင် သိသိမြင်
 အောင် မတင်ချင်တော်မူဘူးလား ဘုရား။ လျှောက်စေ။

(မင်းသား)က ဆိုရမည်မှာ။ အဉ္စနဝတီ လှမှူးငယ်မို့
 သည် ဘုံသီဟာစံ ရွှေခွန်းတော် ပြန်ချက်မှာ ဝေးလံမြင့်သူ
 ဘယ့်နှယ်နှင့် ကူမယ်လို့ ချင့်ယူစ ဟန် စိတ်ကယ်ကကြံဘူးထင့်
 ဝင်ရန်ဗိုလ်ပါ ပတ်ကုံး ညာလဲ မြုလွှာမမှတ် ရွှေရုံးတော်ခတ်ပြီး
 လျှင် နတ်ကဲ့ ပွားရွှေ သနားတော်ခြွေဆဲမို့၊ ကြင်စေတနာ
 ကြိုးမိတာကို ထွေရာ မရှိတော်မူပါနှင့် မမင့်။ ဆိုစေ။

(မင်းသမီး)က လျှောက်ရမည်မှာ၊ သပြေနိမိတ်
 လောင်းဆယ်ကျိပ်တွင် အတိတ်ကယ်နှောင်လာ စိတ်ညွှန်းဖြာ
 သည် စကြာမြန်းမည့် ရှင်ဘုရား။ ဘဝင်စွဲမယ် မြတ်ဖြားလှယ်
 ကို ဦးငယ်ပန်ဆင်သို့ရာတွင်မူ ခုပင်ရွှေစက် ရှိဖူးရွက်ပါကို
 ခွန်းချက်လှိုင်ကြူ နှုတ်မည့်သူက ပန်းတူနားဝယ် ဆင်စလွယ်
 လို့၊ သုံးသွယ်ရန်ခြွေ ပြစ်များပွေရောမည်။ ဖန်နေစက်တူ ပြန်
 တော်မူအုန်းတော့ဘုရား။

လျှောက်စေ။

(မင်းသား) က ဆိုရမည်မှာ။ ညာမဖြားငဲ့၊ စကား
 ငယ်ထွေထွေ၊ မြတ်မိန့်တော် ပွေလှချည့် မြတ်ရွှေကိုယ်နဲ့၊ စိတ်
 သဏ္ဍာန်ကိုဘဲ ရန်သူလို ဖန်တော်မူခဲ့ရင် ရှစ်ဖြူဖြန့်လို ဆွတ်ပျံ့
 ဖျော်ဖျော် ရင့်ကျူးကျော်သည် ပြည်တော်ဗာရာ နန်းသိင်္ဂါမှ
 နန်းမရင် သွေး မြတ်ချင်းတော် ဆေးပြီးမှ ငြိမ့်လေးသက်နှယ်
 ချစ်ဖက်ကယ်လှယ်သည် နွယ်တော်မျိုးမြတ် ဗြဟ္မဒတ်၏ မြတ်
 အိမ်ရှေ့ရန် မောင်ကြီးမှန်ကို ဘယ်ဉာဏ် လွမ်းနှင့် စုံစမ်းတော်မူ
 လေသည် မမငယ်။ ဆိုစေ။

(မင်းသမီး) က လျှောက်ရမည်မှာ၊ ဧကရာဇ် တကာ
 ရှိပန်ထွာရသည် ပွင့်လျာဗောဓိရှင်ဘုရား၊ ရွက်ရှင်ဘုံမြင့် ဥကင်
 ဖွင့်၍ နတ်နှင့်ပမာ ဗိုလ်ညီလာမှာ တောဇာယက္ခ ဘုန်းနေ လိုပ၊ရ
 သည်။ ဖ၊ဖြားရွှေနား မယ်မယ်ဖြားနှင့် နှစ်ပါးစံတူ သိတော်မူ
 သောအခါ၊ လှိုင်ဆူခဲလှော် ရန်မီးပုံပေါ်မည်လို့ ကိုယ်တော်
 ရတနာ ထွတ်ဆုံးချာငယ် ပြန်ခါချိန်သင့်ပါပြီဘုရား၊ လျှောက်
 စေ။

(မင်းသား) က ဆိုရမည်မှာ၊ စကြာနံ့မျှ တိုင်းဖြန့်

လှည့်လည် ရှာဖွေနှုတ်လည် တရည်မြဲလျှံ နန်းကြီးမှန်၌ မြဲလျှံ
 နန်းက စံခန်းသာပုံ ရွှေရိပ်မြဲနှင့် ဝတ်မှုန်လှိုင်စွာ သည်ပန်းလွှာ
 မှာ မာလာကြိုင်နဲ့ သင်းပျံ့ပျံ့ကို ခင်းညံ့ဗွေပေါ် တရေးမျှော်တဲ့
 လို့ သာမော် လကျာ မြန်းသောခါမှ ဗြဟ္မာရေစင် ဆွတ်ဖျန်း
 တင်ရမယ် ဘဝင်လှိုက်ဖို ဆက်ပွဲသာလိုတော့တယ် ကြာမိပဒုံ
 ညီခဲရုံမှာ ရန်ပုံမီးနှင့် တင်ကြိုကြို မောင်ကြီး ဖြူပါမယ် သက်ကို
 ဆက်ရန် ရစ်ထုံးန့်ရအောင် ကြိသာကြိပါရော့ မမင့်။ ဆို၍
 မင်းသားက မင်းသမီး စံရာခန်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် စက်တော်ခေါ်
 စေ။ (အိပ်ချင်းတီး)

ပဒေသရာဇာ၏ “မဏိကက်ပြဇာတ်” (၁၁၀၀ ပြည့်နှစ်ခန့်.)

မဏိကက်ပြဇာတ်ကို သက္ကရာဇ် ၁၁၀၀ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ရေး
 သားဖွယ်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရပေသည်။ ပဒေသရာဇာ၏ မဏိကက်ပြ
 ဇာတ်သည် ပြဇာတ်သမိုင်းတွင် ရှေးဦးကျလှသော ပြဇာတ်ပင် ဖြစ်၍
 ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်စကားပြေနှင့် ရွှေတောင်သီဟသူ၏ ရတနာ
 ကြေးမုံဝတ္ထု စကားပြေတို့အကြားတွင် ပေါ်ထွက်လာဖွယ်ရှိသည့် မြန်မာ
 စာဖွဲ့ဟန်တစ်မျိုးပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဤပြဇာတ်စကားပြေကား စကားပြေ
 သန့်သန့်မဟုတ်ဘဲ၊ လင်္ကာစပ်စကားပြေဖြစ်သည့်ပြင် စင်စစ်အားဖြင့်
 စကားပြေဘက်သို့ အလေးသာသည်ထက်၊ ကဗျာဘက်သို့ပို၍ အလေး
 သာ နေပေသည်။ ထိုအရေးအသားမျိုးသည် နောင်တွင်ရေးသားကြ
 သည့် ကုန်းဘောင်ခေတ်နှင့် ဗြိတိသျှခေတ်ဦး ပြဇာတ်များအထိလည်း
 ကောင်း၊ ဟောစာဝတ္ထု၊ မေတ္တာစာ စသည်တို့တွင်လည်းကောင်း
 ဆက်လက်တွင်ကျယ်လာခဲ့သော အရေးအသားမျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအရေးအသား အဖွဲ့အနွဲ့ကို ကဗျာများတွင်လည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြနိုင်မည်မဟုတ်ပေရာ၊ မလွတ်မကျန်ဘဲ သုံးသပ်နိုင်စေရန် စကားပြေ များ၌ပင် တစ်ကဏ္ဍထည့်သွင်းသုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် ပျို့အများအပြား ရေးသားခဲ့ရုံ သာမက၊ မဏိကက်ပြဇာတ်ကိုပင် ပျို့အဖြစ်ရေးဖွဲ့ပေးခဲ့သေးသည်။ ပျို့အရေးအသားကို အားမရသေး၍ ပြဇာတ်အသွင်ဖြင့် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ လင်္ကာစပ် စကားပြေဟု ဆိုရသော် လည်း လင်္ကာဘက်သို့ အားသာတိမ်းယိမ်းလျက်ရှိ၍ လေးလုံးစပ် အသွားသာလျှင်များပေသည်။ ကဗျာသွားတွင် စကားပြေအနည်းငယ် ဖောက်သည်ဆိုရုံမျှသာ ရှိပေသည်။ ပြဇာတ်တစ်ပုဒ်လုံးတွင် စကားပြေ ခန်းများ၌ ထိုအတိုင်း ရေးသားထား၍ ဇာတ်ကြောင်းဖော်ပြချက်၌သာ စကားပြေကို သုံးထားပေသည်။ မဏိကက်ပြဇာတ်သည် ဇင်းမယ် ပဏ္ဍာသဝတ္ထုများတွင် ပါဝင်သော မဏိကက်ဇာတ်ကို ဖွဲ့နွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ပြဇာတ်သဘောမျိုးဖြစ်၍ ဇာတ်ကြောင်း စကားဖန်များကိုမူ စာဖွဲ့သူ ဉာဏ်သွားသလောက်ဖွဲ့ နွဲ့ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ပင်ကိုရေးဟန် ဖွဲ့နွဲ့ဟန်များစွာ ပါရှိနေပေသည်။ စကားအနုအယဉ်၊ အချေအတင်များလည်းပါရှိသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ကောက်နုတ်ထားသော အပိုင်းမှာ သတ္တဓနမင်းသားက ဘီလူး မင်း၏ သမီးတော် အဉ္စနဝတီထံသို့ ဝင်ရောက်၍ ချစ်ရေးဆိုသော အခန်း ပင် ဖြစ်၍ အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသော စကားအစိတ်အပိုင်းမျှကိုသာ ဖော်ပြထားပေသည်။

ကဗျာစပ်အသွားဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ထားသည့်အခါ သာမန်စကား အနည်းငယ်မှပင် အမွမ်းအမံတို့ဖြင့် ကြွယ်ပွားဝေဆာ၍နေလေသည်။ မင်းသားနှင့်မင်းသမီး စကားပြောပုံအတိုချုပ်မှာ-

(မင်းသမီး) ။ ။ စိတ်နှလုံးခုမည်စိုးရွံ့လျက်ပင် တင်ပါရစေ ဘုရား၊ မေတ္တာတုံ့ပြန်လိုပါသော်လည်း အများ၏ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ဖွယ် ဖြစ်နိုင်ပါသောကြောင့် ဘုရားကျွန်မ မယ်တော်ကို တင်လျှောက်လျှင် မကောင်းပါလား ဘုရား။

(မင်းသား) ။ ။ နှမတော် စကားမှာ ရပ်ဝေးက တပင်တပန်း လာရသူကို အရေးသာအောင် ကူညီမည့် အရိပ်အကြံ မပါပါတကား။ အစောင့်အကြပ်များကို လွန်မြောက်အောင် စွန့်စားလာရောက်ပြီး မေတ္တာရ အောင် ကြံစည်မိသည်ကို အပြစ်ယူတော်မမူပါနှင့် နှမတော်။

(မင်းသမီး) ။ ။ မောင်တော်၏ စကားကို ကြားရပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုတွေ့ဆုံရသည်ကို ချက်ချင်းပင် မေတ္တာတုံ့ပြန်ရပါက အညှာလွယ်သည်ဟု အထင်ရောက်ဖွယ်ရှိပါသဖြင့် ပြန်တော်မူပါဦး ဘုရား။

(မင်းသား) ။ ။ နှမတော်စကား ကြွယ်လှသည်။ မောင်တော် မှာ ဗာရာဏသီတိုင်း ပြည့်ရှင်ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ တောင်ညာစံ မဟေသီမှ ဖွားတော်မူသည့် အိမ်ရှေ့နန်းလျာ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် စုံစမ်း ဖင့်လေးတော်မူပါမည်လဲ နှမတော်။

(မင်းသမီး) ။ ။ ဘုရားကျွန်မ၏ ခမည်းတော် ဘီလူးမင်းနှင့် မယ်တော်တို့သိတော်မူလျှင် ဒေါသမာန်ပွား၍ အန္တရာယ်များဖွယ် ရှိပါ သည်။ ပြန်တော်မူရန်သာ သင့်ပါသည်။

(မင်းသား) ။ ။ မောင်တော်သည် နှမတော်အား ထီးနန်းဥကင် ဖွင့်သော ကာလ၌ ဘိသိက်တော်ခံ မိဖုရားမြှောက်ရန် ရည်စူးပြီးဖြစ်ပါ သည်။ ရောက်လာမည့်အန္တရာယ်ကို ဖြိုခွင်းပါမည်။ ချစ်ရေးတူညီအောင် သာ ကြံစည်ပါတော့ နှမတော်။

ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

ဤမျှ စကားအပြန်အလှန်ပြောဆိုခန်းကို သာမန်စကားပြေဖြင့် ရိုးရိုးလွယ်လွယ်ရေးမည်ဆိုပါက ဖတ်ရှုရသည့်အရသာမှာ လေးနက်ခြင်းရှိမည် မဟုတ်ပေ။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အခေါ်အထူး (ဝါ) အလုပ်စကားများကိုပင် ဖွဲ့နွဲ့၍ရေးထားသောအခါ။ သာမန်စကားပြေကဲ့သို့ ရှည်လျားခြင်းမရှိဘဲ၊ တိုတိုနှင့် စေ့စပ်ထိမိ၍ အဓိပ္ပာယ်ကျယ်ဝန်းစွာ အကျုံးဝင်နေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ကဗျာ၏သဘောမှာ ရှည်လျားသောအနက်ကို စကားလုံး အနည်းငယ်တွင် ကျုံးဝင်နေစေနိုင်စွမ်းရှိ၍၊ အဓိပ္ပာယ်သာမက ဝါကျအဆက်အစပ်အားဖြင့်လည်း စေ့ချဉ်းနီးကပ်သွားပေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း အနက်မြေကြောရှုံ့နည်းဖြင့် လင်္ကာစပ်ကိုညှပ်၍ ရေးတတ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ကဗျာစပ်တွင် စကားလုံးများကိုလည်း အညွှန်ဆုံး၊ အမိဆုံး ရွေးချယ်၍ အသံကာရန်ကိုပါ ပြေပြစ်အောင်ဖွဲ့ထားသောကြောင့်လည်း ရသပို၍ ရွှန်းပြည့်ရပေသည်။

မင်းသမီးက-

“တရာထီးကို၊ မြောက်ချီးတံရှည်၊ တံပိုးစည်နှင့်၊ ဝန်းလည်းကြေငြာ၊ တန်ခိုးဖြာလှတယ်၊ လောင်းလျာအောင်ပွဲရှင်ဘုရား”

“သပြေနိမိတ်၊ လောင်းဆယ်ကျိပ်တွင်၊ အတိတ်ကယ်နောင်လာ၊ စိတ်ညွှန်းဖြာသည့် စကြာမြန်းမည့်ရှင်ဘုရား”

“ဧကရာဇ်တကာ၊ ရှိပန်ထွာရှိသည်၊ ပွင့်လျာ ဗောဓိရှင်ဘုရား”

စသည်ဖြင့် စကားမထပ်ရအောင် ခေါ်ဝေါ်ထားဘိသကဲ့သို့

မင်းသားကလည်း-

“အဇ္ဇနဝတီ၊ လှမျှးငယ်ညီသည်၊ ဘုံသီဟာစံ”

“ညာမဖြား”

“စကြာနံ့မျှ၊ တိုင်းဖြန့်လှည့်သည်၊ ရှာဖွေနည်လည်း၊ တရည်မြလျှံ၊ နန်းကြီးမှန်၌” စသည်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့၍ပင် ခေါ်ဆိုထားပေသည်။ လျှောက်

တင်သမျှ စကားစုတွင်လည်း၊ စကားကျဉ်းကျုံးစေလျက် ဖွဲ့နွဲ့ထားသည် သာ ဖြစ်ပေသည်။

“အများပြစ်ဝန်၊ စိုးမိလွန်နှင့်”

“ဝင်ရန်ဗိုလ်ပါ၊ ပတ်ကုံးညာလဲ၊ မြူလွှာမမှတ်၊ ရွှေရုံးတော်ခတ် ပြီးလျှင်”

“ပန်းတူနားဝယ်၊ ဆင်စ၊လွယ်တယ်လို့၊ သုံးသွယ်ရန်ခြွေ၊ ပြစ် များဖွေရောမည်”

“နန်းမရင်သွေး၊ မြတ်ချင်းတော်ဆေးပြီးမှ”

“သာမော်လကျာ၊ မြန်းသောခါမှ၊ ဗြဟ္မာရေစင်၊ ဆွတ်ဖျန်းတင် ရမယ်”

စသော ကဗျာစပ်များအစား၊ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံအောင် စကား ပြေနှင့်သာရေးမည်ဆိုပါက မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ထိုစကားလုံးများ အောက်လျော့နိုင်မည်မဟုတ်သည့်ပြင်၊ ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ချဲ့ထွင်ရေးရပေ လိမ့်မည်။ ကဗျာစပ်ဖြစ်သောကြောင့် တိုကျဉ်း၍ ထိမိရခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ပြဇာတ်ဆရာ၊ ဝတ္ထုဆရာတို့သည် စကားကြွယ်ရမြဲဖြစ်ပေ သည်။ ဇာတ်ကြောင်းသာပဓာန ဖြစ်သည်မဟုတ်ဘဲ၊ အမွမ်းအမံ အဖွဲ့ အနွဲ့ကလည်း အရေးပါသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ဇာတ်ဆောင် တို့၏ သဘာဝ၊ ဇာတ်ကွက်၏ သဘာဝဆိုက်အောင် စကားဖန်များ သွင်းရပေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဇာတ်လမ်းအရသာထက်၊ အဖွဲ့နွဲ့၏ အရသာကပင်ပို၍ ကြွယ်ဝတတ်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ထိုသို့သော စာပေ မျိုးတွင် ဇာတ်လမ်းသိရုံမျှ ကျော်လွှား၍ ဖတ်သည်ထက်၊ စကားလုံး တစ်လုံးစီ စေ့စေ့စပ်စပ် ဖတ်ရှု၍ တွေးတောစဉ်းစားကာ အရသာခံရပေ လိမ့်မည်။

ပြဇာတ်သို့မဟုတ် ကဗျာလင်္ကာစပ် စကားပြေတို့တွင် စကား

ကျဉ်းကျူ့အောင် သုံးစွဲသည်သာမက၊ ထီးမှုနန်းရာနှင့် စပ်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများဖြစ်၍ စကားလုံးအဓိပ္ပာယ်အခက်အခဲကိုကား ရင်ဆိုင်ရတတ်ပေသည်။ ပါဠိပေါရာဏစသော စကားလုံးများလည်း အများအပြား ပါရှိနေတတ်ပေသည်။ ကဗျာလင်္ကာ လေ့လာရသလောက် ပင် အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံရဖွယ်ရှိပေသည်။ စာပေ အဖတ်အရှု အမှတ် အသားများသူမဟုတ်ခဲ့လျှင် ခက်ဆစ်များကို နားလည်ရန်မလွယ်ပေ။ ထိုသို့ ခက်ဆစ်များကို နားမလည်သောအခါ၊ ဇာတ်လမ်းကို သိရှိနိုင်စေ ကာမူ၊ အရသာကား ပြည့်ပြည့်ဝဝခံစားနိုင်မည်ကား မဟုတ်ပေ။

ပုံစံအားဖြင့် “တရာထီးကို၊ မြောက်ချီးတံရှည်၊ တံပိုးစည်နှင့် ဝန်းလည်ကြေငြာ၊ တန်ခိုးဖြာလှတယ်။ လောင်းလျာအောင်ပွဲရှင်” ဟူ သော စကား၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မင်းအားလုံးပေါင်းမှာ လူမျိုးတစ်ရာတစ် ပါးအလိုက် မင်းတစ်ရာတစ်ပါးရှိမည်ဖြစ်ရာ၊ မိမိမှတစ်ပါး ကျန်သော နန်းပြိုင်ဘက် တစ်ရာရှိမည်ဖြစ်၍ ထီးဖြူဆောင်းမင်းတစ်ရာကို “တစ်ရာ ထီး” ဟူသော စကားဖြင့် တင်ပြထားလေသည်။ ရှိရှိသမျှ အခြားတစ်ပါး သော မင်းအပေါင်းကို သိမ်းရုံး ရည်ညွှန်းသောစကားပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အောင်ပွဲရသော မင်းသည် တံပိုး၊ ခရာ၊ ပတ်သာ၊ ဒုံမင်း၊ တံရှည်၊ ထံမြာ စသော တူရိယာတို့ဖြင့် အောင်စည်အောင်မောင်းတီး ကာ လှည့်လည်ဝင့်ကြွား အနိုင်ယူခြင်းကိုလည်း စကားလုံး နည်းနည်းနှင့် ဖွဲ့ဆိုထားပေသည်။ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို တူးဖော်မိသလောက် အရသာလည်း လေးနက်ပေလိမ့်မည်။

ထိုနည်းတူ “သပြေနိမိတ်-လောင်းဆယ်ကျိပ်” ဟူသော စကား တွင်လည်း ဇမ္ဗူသပြေပင်ပေါက်သော ဇမ္ဗူဒီပါလကျိပ်တောင်ကျွန်းတွင် ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်လတ္တံ့သော ဘုရားလောင်းဆယ်ပါး၊ (ဝါ) ရင့်မာ တစ်ကျိပ်တို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဘုရားလောင်းမင်းသားဟူ၍

တင်စားချီးဆိုပုံကို သိနားလည်ရန် လိုပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ဆိုလိုရင်း ကွဲပြားစွာ သိရလေသောအခါတွင် သိရအောင် ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း၊ ကဗျာသဘောဝါကျစပ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ၍ သုံးသပ်လေ့လာရပေလိမ့်မည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေများကိုသာ လွယ်ကူစွာ ဖတ်ရှုလေ့ လာမှုများသော ယခုခေတ်တွင် ထိုပြဇာတ်ကဲ့သို့ ခဲကတ်နက်နဲသော၊ အနက်အဖြောင့်မမြင်သာသော ရေးဖွဲ့မှုတို့ကို အရသာ ခံတတ်ရန်လည်း မလွယ်တော့ပေ။ ထိုအရေးအသားအဖွဲ့အနွဲ့မျိုးကို ရေးဖွဲ့တတ်သော အရည်အချင်း ဝေါဟာရ နိုင်နင်းကြွယ်ဝမှု၊ စိတ်ရှည်မှု၊ ကြိုးစားမှုစသည် တို့လည်း နည်းပါးလာသည်သာဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်းဘောင် ခေတ်နှောင်း၊ ဗြိတိသျှခေတ်ဦး၏ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုအရေးအသားမျိုး လျော့ပါး ပြတ်တောက် သလောက်ရှိလာခဲ့ပေသည်။

မြန်မာ စကားပြေကို လေ့လာရာတွင် ယင်းသို့သော စကားပြေ မျိုးကိုလည်း ခြွင်းလှုပ်ထားရန်ကား မသင့်ပေ။

လွှတ်တက်သဘင်

အင်းဝမင်း လွှတ်တော်သို့ထွက်၍ သံတော်ဦးတင်စာ ဆက်သသည့် အစဉ်ကား လွှတ်တော်ရှေ့တွင် ဝင်းတော်(ရ) တပ်ခင်းသည်။ သူရဲကြီး အလံမှစ၍ ဝင်းတော်သားတို့ စွဲကိုင် သည့် အလံများကိုလည်း ခင်းကျင်းမြဲ ခင်းကျင်းသည်။ ဒိုင်းမှူး၊ သင်းမှူးတို့ ဝတ်ကောင်း နားတောင်းနှင့် ဝတ်ခင်းသည်။ ရှေ့တွင် ခင်းနေရသည်။

ထီးဖြူတော် ၈-စင်း၊ မင်းခမ်းတော်များကိုလည်း ထုတ်၍ ခင်းကျင်းသည်။ စည်တော်စုံနှင့် ဝင်စည်တော်ကို လည်း အမှူးတို့နှင့် လွှတ်တော်ရှေ့ လှေကားတွင် ခင်းသည်။

လွှတ်တော်သို့တက်၍ ခစားမြဲ နန္ဒသီရိ သွေးသောက်၊ နန္ဒစည်သူ သွေးသောက်မှစ၍ သွေးသောက်စု၊ မြင်းတော်သည် ဝတ်ကောင်း နားတောင်းနှင့် လက်ဝဲလက်ျာ မောင်းမလည်တွင် ခစားရသူလည်း မောင်းမလည်တွင် ခစားရသည်။ ကြမ်းပြင် တွင် ခစားရသူလည်း ကြမ်းပြင်တွင် ခစားရသည်။ ကုလားပျို စုသားလည်း လက်ျာ မောင်းမလည်တွင် ခစားရသည်။

မင်းသား မင်းမြေး မှူးတော်မတ်တော်တို့ မတက်ခင် သံတို့ကိုခေါ်၍ အရှေ့ရုံးတော်နယောင်ခန်းတွင် သင်ဖြူးခင်း၍ နေစေ၍ မင်းသား မင်းမြေး မှူးတော် မတ်တော်တို့ ဆင်စီး၍ ထွက်စေသည်။ မြင်းစီး၍ ထမ်းစင် လက်ခတ် သံလျင်း တလဲ စီး၍ တက်သည်ကို ကြည့်ရသည်။

သံတဲက သံတို့လာသောအခါ သံအကြီး လေး ယောက် သံတော်ဦးတင်စာကိုင်ကို မြင်းနှင့်ကြို ယူ၍ လာရ သည်။ မင်းသား မင်းမြေး၊ မှူးတော် မတ်တော်တို့လည်း သနားတော်မူသည့် အဆောင်အရွက်ကို စီးနင်းဆောင်ရွက်၍ နေရာသို့ တက်ရသည်။

အချိန်သင့်လျှင် စော်ဘွားဟုံက ဆက်သည့် လက်ဆောင်များကို နှီးစပျစ်နှင့် ထည့်၍ပါလူတို့ တစ်ပွဲစီကိုင်၍ ရုံးတော်နှစ်ဖက်ကြားတွင် တုပ်ပျပ်၍ နေရသည်။ သံတို့လည်း သံတော်ဦးတင်လွှာ ကြိုတ်ကိုလွယ်၍ နေရသည်။

လက်ဆောင် စာရေးတစ်ယောက် ဝတ်ကောင်း နား တောင်းနှင့် လက်ဆောင်တော် စာကို ကိုင်၍ လက်ဆောင်ရှေ့ တွင် တုပ်ပျပ်၍ နေရသည်။ လွှတ်တော် ရာဇပလ္လင်တူရှုတွင် စာခံကွမ်းခွက် တည်၍ အသင့်ထားရသည်။ အင်းဝမင်းသည် ရွှေနန်းတော်ဖြိုတိုက် ဝေါတော်ယာဉ်သို့ထွက်၍ ဝေါတော် စီးပြီးလျှင် လွှတ်တော်သို့ထွက်၍ လွှတ်တော် ရာဇပလ္လင်သို့ ရောက်လျှင် စည်တော်စုံကို တီးသည်။ လွှတ်တော်ရှေ့ တံခါး ကိုဖွင့်လျှင် သံတို့နှင့် လက်ဆောင်စာကိုင်များကို လက်ဆောင် စာရေးနှင့် ဝင်စေ၍ ဝင်းခင်းသည့် ဝင်းဦးရှေ့တွင် တုပ်ပျပ်၍ နေရသည်။

ငြိမ်သက်လျှင် သံတော်ခံတစ်ယောက်သည် နေရာက ဦးချ၍ လွှတ်တော်ရှေ့လှေကားက သက်သည်။ သည်နောက် စာရေးတစ်ယောက် ဝတ်ကောင်း နားတောင်းနှင့် နေရာက ဦးချပြီးလျှင် စာခံ ကွမ်းခွက်ကိုဝင်၍ ယူပြီးလျှင် သံတော်ခံ နောက်က ဆင်းသည်။ သံတို့ နေရာသို့ရောက်လျှင် သံအကြီး လွယ်စာကြုတ်ကို ကွမ်းခွက်တွင်ထည့်သည်။

သံတော်ခံလည်း လက်ဆောင်တော်စာကို ကောက် ယူပြီးလျှင် စာကြုတ်ကွမ်းခွက်ပိုက် ရှေ့တက်လှာ၍ စာကြုတ် တွင် ကွမ်းခွက်ကို တည်ထားမြဲအရာတွင်ဝင်၍ တည်ထား သည်။

ပြောကြီးမှူးသည်လည်း သံစာပြန်သည့် စာကို ယွန်းပေါင်ပုရပိုက်တွင် ရေးသည့် ယွန်းပေါင်ပုရပိုက်ကို နေရာ ကဦးချပြီးလျှင် ယွန်းပေါင်ပုရပိုက်ကို ဝင်ယူ၍ ကွမ်းခွက်ပေါ် တွင်ထားသည်။ ပြီးလျှင် နေရာမြဲတွင်ဝင်၍နေသည်။ လက်ဆောင်ဆက်စာ ကောက်ခံသူလည်း စာကိုကောက်ယူပြီး လျှင် လွှတ်တော်သို့တက်လှာ၍ ရှေ့တော်နှင့် တူရုတွင် ပုဆစ် တုပ်၍ လက်ဆောင်စာကို ဖတ်လျှောက်သည်။

သံတို့ကိုလည်း လွှတ်တော် လက်ဝဲလှေကားကတက် ၍ လက်ဝဲ နှီးခေါက်နေရာဦးတွင် အတွင်းသို့ အတန်တိုး၍ သင်ဖြူးခင်းထားသည့် နေရာတွင် ချ၍ သံအကြီးလေး ယောက်ကို နေစေသည်။ စာကောက်သံတော်ခံသည် ရာဇ ပလ္လင်ရှေ့ တူရုသို့ရောက်လျှင် ဦးချ၍ လက်ဆောင်ဆက်ကို ဖတ်လျှောက်သည်။ စာကား-

ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အရှင်

ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား၊ ရွှေဖဝါးတော်အောက်ကသည်း
စော်ဘွားဟုံက ဆက်သည့် လက်ဆောင်တော် စောင်ဖြူ- ၂၊
တင်းတိမ်- ၁၊ ကရမက် တခြင်း၊ ကရမက်ဆီဖူးနှင့် ၁-
ဘုရား။

လျှောက်ပြီးလျှင် ထွက်လာ၍ နေမြဲနေရာမှာ နေ
သည်။

လက်ဆောင်ယူမှူး စာရေးတို့လည်း လက်ဆောင်
တော်စာကို သံတော်ခံကောက်ပြီးလျှင် လက်ဆောင်တော်များ
ကို သိမ်းကောက်၍ လက်ဆောင်တော်စင်တွင် တင်ထားသည်။

ငြိမ်သက်လျှင် ပြောကြီးမှူးသည် နေရာက ဦးချပြီး
လျှင် ရာပေလွင်ရှေ့တူရူစာတင် ကွမ်းခွက်ရင်းသို့ဝင်၍ ဦးချပြီး
လျှင် ကွမ်းခွက်တွင်ထားသည့် သံစာယွန်းပေါင်ပရပိုက်ကိုယူ၍
သံကို ဖတ်လျှောက်ရသည်။

ပြီးလျှင် အင်းဝမင်းက သံတို့ကို မေးမြန်းသည့်
အချက်ကား ပန်လုံ၊ နဲသူလုံ၊ အည်တည်၊ လိုက်စဲတို့ ကသည်း
မြို့က ရွှေပြည်တော်သို့ ရောက်သည် မည်မျှရက် လာရ
သည်နည်းမေးလျှင် သံတော်ဆင့်က သံတော်ဦးတင်ပြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ကို ခံ၍ မေးတော်မူသည့်အချက်ကို ရှမ်းဘာသာ
သံတို့ကို ပြန်ဆိုရသည်။

သံတို့ လျှောက်သည့်အချက်ကိုလည်း ရှမ်း သံဆင့်
ပြန်၍လျှောက်သည့်အချက်ကား- ဘုန်းတော်အလွန် ကြီးမြတ်
တော်မူလှသောအရှင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၊ ဘုန်းတော်
ကြောင့် ကသည်းမြို့က ရွှေပြည်တော်သို့ နှစ်လနှင့် ငါးရက်
လာခဲ့သည် သံတော်ဦးတင်သည် ဘုရား။

သည်အတိုင်း သံဆင့်ကလျောက်သည်။ သံတို့က အထွေထွေ မည်သို့ မည်သို့ပါ လျှောက်သော်လည်း မလျှောက် ရ လျှောက်မြဲ အစဉ်ရှိသည်ကိုသာ လျှောက်ရသည်။

သည်နောက် မေးမြန်းသည့်ကား ပန်လုံ၊ နဲသူလုံ အည်တည်၊ လိုက်စဲတို့လာသောအခါ ဇော်ဘွားဟုံက ခုံသာ၏ လော မေးတော်မူလျှင် အမိန့်တော်ကိုခံ၍ သံဆင့်ရှမ်းဘာသာ ဆင့်၍ သံတို့ကို ပြန်သည်။ သံတို့ကို ရှမ်းဘာသာ လျှောက်ပြီး လျှင် ရှမ်းသံဆင့်က ပြန်ဆိုလျှောက်သည် အချက်ကား ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အရှင် ဘဝရှင် မင်းတရားကြီး ဘုန်းတော်ကြောင့် ဘုရား ကျွန်တော်တို့ လာသောအခါ ဇော်ဘွားဟုံ ခုံသာ၏ သံတော်ဦးတင်သည် ဘုရား၊ ရှမ်းသံဆင့်ကလည်း သံတော်ဦးတင်သည်။

ငြိမ်သက်လျှင် နာရီမျှသည် ငွေမောင်းနှင့် လွတ်တော် အရှေ့လှေကားက တက်၍ ငွေမောင်းကို ၅ ချက် တီးပြီးလျှင် ဝင်စည်တီး၍ အင်းဝမင်းဝင်တော်မူသည်။ သံတို့ကိုလည်း အကြပ်အမတို့နှင့် ဆင့်စေ၍ ရှေ့တံခါးပြင်သို့ရောက်လျှင် မြင်း နှင့် တဲသို့ပြန်သွားသည်။

သီရိဥစ္စနာ၏ “လောကဗျူဟာကျမ်း” (၁၁၁၅ ခုနှစ်ခန့်.)

* * *

ဤကောက်နုတ်ချက်မှာ သီရိဥစ္စနာ၏ လောကဗျူဟာကျမ်းမှ ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်ပေသည်။ သီရိဥစ္စနာသည် အင်ရုံရွာကို အပိုင်စားရ သောကြောင့် အင်ရုံစာတမ်းဟူ၍ အသိများပေသည်။ စာရေးသူကို လည်း အင်ရုံဝန်ကြီးဟူ၍ ခေါ်မှတ်လေသည်။ အင်ရုံစာတမ်းကား အင်းဝ

မင်းကို မွန်တို့ တိုက်ခိုက်ဖမ်းယူသွား၍ မင်းဆက် ပြုန်းကာ တိုင်းပြည် စနောင့်စနင်းရှိသည့် နောက်ပိုင်းတွင် မုဆိုးဖိုရွာမှ ဦးအောင်ဇေယျသည် လူထုစည်းရုံးထူထောင်၍ မွန်တို့ကို ပြန်လည်နှိမ်နင်းပြီးနောက် ထီးသစ် နန်းသစ် နိုင်ငံသစ် ထူထောင်သည့်အခါ၌ ထီးနန်းဆိုင်ရာ အစဉ်အလာ အဆောင် အရွက်နှင့်ပတ်သက်သော စာမှတ်စာတမ်းများလည်း ပျက် ပြား၊ သိမိသော များဟောင်းမတ်ဟောင်းများလည်း နည်းပါးပေရာ ဟံသာ ဝတီသို့ ပါသွားရာမှ ပြန်လည်ခေါ်ယူလာရသော အသက် ၇၀ နီးပါးရှိ မင်းသုံးဆက်မိသော အင်ရုံဝန်ကြီးအား ထီးနန်းဆိုင်ရာ ထုံးတမ်း အဆောင်အရွက်အရိုးအစဉ်ကို ရေးသားဆက်သွင်းရန် တောင်းပန်ချက် အရ ရေးသားချက်များဖြစ်ပေသည်။

ဝန်ကြီးသည် အထူးသဖြင့် ဟံသာဝတီပါမင်းဟု တွင်သော လောကမာန်အောင် ဘုရားဒါယကာ မဟာဓမ္မရာဇာမင်း၏ လက်ထက် (၁၀၉၅-၁၁၁၄) တွင် စီမံဆောင်ရွက်ချက်များကို အခြေခံ၍ ရေးသား ထားပေသည်။ ဝန်ကြီးသည် အလွန်မှတ်မိသားမိရှိ၍ အခမ်းအနား အရပ်ရပ်ကို တတ်နိုင်သမျှ အသေးစိတ်၍ ရေးသားတင်ပြထားပေသည်။

ဤကောက်နုတ်ချက်တွင် အဟုံ ရှမ်းမျိုးနွယ်ဆက် ဖြစ်သော ကသည်းစော်ဘွားက သံစေလွှတ်၍ မြန်မာဘုရင့်ထံ လက်ဆောင်တော် များ ဆက်သလာသည်ကို လက်ခံယူသည့် ပွဲလမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အစဉ်အလာအတိုင်း ကျင်းပပုံများကို အကွက်စေ့စေ့ သရုပ်ဖော်တင်ပြ ထားပေသည်။ ရှေးမြန်မာ မင်းတို့သည် အစဉ်အလာကို အလွန်လေးစား ရိုသေ၍ အရိုးအစဉ်မပျက်ခြင်း၊ ထုံးတမ်းဓလေ့ကို စွဲမြဲလိုက်နာနိုင်ခြင်းကို ပင် ဂုဏ်သိက္ခာအဖြစ် သဘောထားပေသည်။ ထီးနန်းစဉ်လာ မပျက်မှ လည်း ရာဘေရ်ဂျိန် ထက်မြက် တင့်တယ်သည်ဟု နှလုံးပိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းမှုမင်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော စီမံဆောင်ရွက်မှုတို့တွင်

အဝတ်အဆင်၊ နေရာ၊ အချိန်၊ တာဝန်အဆင့်ဆင့်၊ စကားအသုံးအနှုန်း၊ အဆောင်အယောင်၊ အစစအနေအထားမှစ၍ အသေးစိတ်ညွှန်ကြားချ ထားသည့်အတိုင်း မလွဲမမှား၊ မလွန်မယုတ်ရအောင် သတိကြီးစွာနှင့် ဆောင်ရွက်ရပေသည်။

-သံတမန်တို့ကို လွှတ်တော်ရှေ့တွင် လက်ခံတွေ့ဆုံလေ့ရှိသည့် အတိုင်း အခြားနေ့များတွင် ဘုရင်သည် လွှတ်တော်သို့ တက်မြဲမဟုတ် သော်လည်း ကန်တော့လက်ဆောင်ခံယူရာ သံတို့ကို နှုတ်ခွန်းဆက်ရာ အခွင့်ပေါ်သောအခါတွင်မူကား လွှတ်တော်သို့ တက်လေ့ရှိပေသည်။ ဝန်ကြီးသည် ဘုရင်လွှတ်တော်သို့ တက်လာပုံကအစ သံတို့ လက်ဆောင် ဆက်သ မေးမြေ့ပြီး၍ ဘုရင်ဝင်တော်မူသည်အထိ ဇာတ်ကွက်တစ်ခန်း လုံးကို ရုပ်မြင်သံကြားသဖွယ် ဆွဲဆောင်စပ်စပ် တင်ပြထားပေသည်။ လွှတ်တော် ဖွင့်ပွဲတွင် သတင်းထောက် တစ်စုံတစ်ယောက်က အသေးစိတ် ကြည့်ရှု မှတ်တမ်းတင်ကာ သတင်းအဖြစ် ပြန်လည်ရေးပြသည်နှင့် တူပေသည်။ ဝန်ကြီး၏ သတင်းပေးချက်သည် မည်မျှစုံလင်၍ မည်မျှ ရုပ်လုံးထင် သည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ဝန်ကြီး၏ သရုပ်ဖော်ချက်ကို စေ့စေ့တွေးလျှင် ဘုရင်လည်း အနေအထိုင်ရ မသက်သာ၊ ကျန်သော အမှုထမ်းတို့လည်း စိုးရိမ်ကြီးစွာ ဖြင့် မမှားမယွင်းရအောင် စီမံကွပ်ကဲ၍ လက်ဆောင်တော် အပေးလာ သူများပင်လျှင် မလွတ်မလပ်ထားသလိုနေ၊ လျှောက်တင်ခွင့်ပြုရာကို သာ လျှောက်တင်ရသည့် အခြေအနေကို မြင်ယောင်၍ စိတ်ကျဉ်းကျပ် သလို ခံစားရပေလိမ့်မည်။ လွတ်ရုံး မင်းခမ်းမင်းနားတွင် စည်းကမ်းစ နစ်တကျ၊ တိကျသေချာစွာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသော သပ်ရပ် သေချာမှုကို လည်း ချီးကျူးမိပေလိမ့်မည်။ မိမိတို့ အပေါ်တွင် အုပ်ချုပ်သူအား မည်မျှ အလေးအမြတ် ထား၍ လေးစားရှိသေကြသည်ကိုလည်း ကောင်း

စွာ ခံစားသိမြင်နိုင်ပေသည်။ နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံအဖြစ်နှင့် လက်အောက်ခံ နိုင်ငံတို့ လေးစားရိုသေလောက်အောင် စီမံဆောင်ရွက်တတ်ပုံကိုလည်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဝန်ကြီးသည် တစ်ဖက်တွင် အရိုးအစဉ် စီမံဆောင်ရွက်ပုံကို သိမိသလောက် ပြည့်စုံစွာ တင်ပြလျှောက်ထားရန် တာဝန်လည်းရှိသည်။ တစ်ဖက်တွင် မတွေ့မမြင်၊ မသိမိလိုက်သူတို့နှင့် နောင်အခါတွင် မှတ် သားလေ့လာသူတို့အတွက် မခြွင်းမချန် တင်ပြလိုသော စေတနာလည်း ရှိသည်။ ထိုမှတစ်ပါး လိုရင်းကိုသာ တိတိကျကျ ဖော်ညွှန်းပြောပြရန် လိုအပ်သည်ကိုလည်း သိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုတာဝန်၊ ထိုစေတနာ၊ ထိုအသိတို့နှင့် ရေးသားသော အရေးအသားသည် သုတ စာပေ၏ အခြေခံနှင့်အညီ ကျစ်လျစ်တိုတောင်းပေသည်။ သတိမကင်းလပ်သူဖြစ် ၍ အိုမင်းသည့်တိုင်အောင် အကွက်မလပ် ရေးနိုင်စွမ်းပေသည်။

ဝန်ကြီး၏ ရေးသားဟန်မှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပျက်သမျှကို သတင်းအဖြစ်ရေးနေသကဲ့သို့ပင် တစ်ဝါကျပြီးတစ်ဝါကျ၊ လုပ်ငန်း တစ် ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်၊ ရှေ့သို့ မြင်ကွင်းကို တိုးဖြန့်၍ ခင်းသွားသကဲ့သို့ ရေး ထားပေသည်။ လှုပ်ရှားနေသူများကိုလည်း အစဉ်အတိုင်း လိုက်၍ ဖော် ပြပေသည်။ ပွဲသဘင်တစ်ခုလုံး၌ အစုံအညီရောက်ရှိနေရာယူထားကြ သူများအနက် ဦးဆောင်လှုပ်ရှားရာ နေရာများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု လိုက် ကြည့်၍၊ ပရိသတ်အား ကွက်ကာ၊ မီးမောင်းထိုးပြသကဲ့သို့ တင်ပြထား ပေသည်။ ဘောလုံးကစားပုံကို သတင်း ကြေညာရာတွင် ဘောလုံးရွေ့ရာ ကို မျက်စိလိုက်၍ ဖော်ပြနေသည်နှင့် အလားတူပေသည်။

ဝန်ကြီး၏စာသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး အရေးအသားဖြစ် သော်လည်း ပါဠိကိုမှီး၍ ပြန်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ခြင်းလည်းမဟုတ်၊ စာဟန်ခန့်ညား အောင် ရေးရန်လည်းမဟုတ်၊ အလွယ်ဆုံးသိနားလည်စေလိုသော မှတ်

တမ်းရေးရန်သာဖြစ်၍ ပေါရာဏ၊ ပါဠိများကိုလည်း များစွာ မသုံးပေ။ ဝါကျဖွဲ့ဟန်မှာလည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ် လက်ရာတို့ကဲ့သို့ပင် ပါဠိမဆန်ဘဲ၊ သာမန်ပြောဆိုတင်ပြသည့်အနေဖြင့် ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပင် ရေးထားပေသည်။ အထောက်အထား အခိုင်အမာဖြင့်သာ စာရေးချိန် ကာလကို သက်သေမထူနိုင်လျှင်၊ ညောင်ရမ်းခေတ်ကုန်၊ ကုန်းဘောင် ခေတ်ဦး မြန်မာစာ ရေးဟန်ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုချက်ကို ယုံလိုစရာပင် ရှိမည်မထင်ပေ။ ယနေ့ခေတ် ရေးဟန်နှင့် များစွာ တိမ်းယိမ်းကွဲလွဲခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။

ဤသည်ကို ထောက်ဆ၍ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ စာရေးဟန် ကို ပုဂ္ဂိုလ် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ရေးဟန်မျှကို ထောက်ဆ၍ တစ်ခေတ် လုံး၏ ပုံစံအဖြစ် တင်ပြရန် မသင့်ပေ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပါဠိဆန် သော ရေးဟန်၊ ဖွဲ့နွဲ့သောရေးဟန်၊ ကဗျာလင်္ကာစပ်သော ရေးဟန် စသည်ဖြင့် ရေးဟန်အမျိုးမျိုးကိုပင် တွေ့ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အကြောင်းအရာအားဖြင့်လည်း ထီးနန်းအစဉ်အလာနှင့် ပတ်သက်၍ နောင်မင်းအဆက်တို့သာမက မင်းမဲ့သောခေတ်တွင် လေ့လာသိမှတ်လိုသူတို့အတွက် မှီငြမ်းပြုရမည့် ရှားပါးသော မှတ်တမ်း အဖြစ် လက်သုံးပြုစရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမျှမက၊ ရာဇဝင်သမိုင်းတွင် မပါ ဝင်သော (ဝါ) မပါဝင်နိုင်သော ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက် အလက်များကိုပါ လေ့လာသိမှတ်နိုင်ခွင့်လည်း ရပေသည်။

ဝေဠုမြတ်စွာမင်းသမီး

ပညာဟာသ (ဣန္ဒြေကုမ္မာမင်းသား၏ လက်စွဲတော်)
 လည်း ရာသီမုတ္တာ (ဝေဠုမြတ်စွာ မင်းသမီး၏ အပျိုတော်)
 ထံပါးသို့ ချဉ်းနေပြီးသော် ဤသို့ဆို၏။ သိကြားနတ်မင်းသည်
 အာသာဝတီ နွယ်သီးနှင့် မိဋ္ဌာန်ခဲ၍ မယ်တော်ဖွားမြင်လျှင်
 မေ့ဒိပါ တပြင်လုံးက ညွတ်ရုံးဦးနှိမ်ရသော ဝရဇိန် လက်နက်
 သခင် အရှင်မင်းသားသည် သူရဿတီနတ်သမီးက သုဒဿန
 မြို့သဏ္ဍာန် ပဉ္စမာလိန်မြို့ နန်းဆောက်၍ ဆက်သည်တွင်
 ထိုက်တန်သော ကညာနှင့် ရွှေကသံ ဖွင့်လို၍ ရှာသော် ဂန္ဓမာ
 နန်းဝယ်ရှိကြောင်းကို ကြားသိရသဖြင့် နဂါး ဂဠုန်တို့၊ ကျွန်တော်
 မျိုးတို့မှစ၍ ဖွားဘက်တော် တထောင်နှင့်တကွ ကန္တာရခရီးကို
 ဘုန်းကြီးသော အရှင်ဖြစ်၍သာ နေ့ချင်း ရွှေစက်ဖြန့်လာနိုင်
 သည်။ သီတာ နဝတတ် အိုင်ခါးပန်းတွင် ဆင်စွယ်နန်းစံ၍
 နေသည်မှာ ရွှေမျက်နှာတော်နှစ်ပါးသည် လားလားမျှ
 မြင်တော်မမူဘူးကြလေသေး၊ အရေးတော်ကြာချေလျှင်

အနားမှာရှိသော ကျေးကြီးကျွန်ကြီးတို့သည် အရှင်နှစ်ပါး အမှုကို ပြေကုန်အောင် မဆောင်ရွက်သည် ဖြစ်ရာ ချေ၏။

ဂန္ဓာမာနန်းရှင်တွင်လည်း မရှင်တို့သည် နားမျက်စိ ကဲ့သို့ ထံရင်းမကွာ၊ စေပါယုံမှတ်သူဖြစ်ပါတော့သည်။ ပဉ္စမာလိန် ရွှေမြို့ရှင်မှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့သည် ရွှေလက်ရုံး တဖက်ကဲ့သို့ စကြာတော်ရင်းမှာ မကင်း ခစားသူဖြစ်ပါတော့ သည်။ ချည်မျှင်နှင့် အပ်ရှိမှ ကလနား နှစ်ဘက်စပ်မိသကဲ့သို့ အရှင် ကောင်းအောင် ရွက်ဆောင်၍ စပ်ကြား စပ်လယ်တွင် ကူညီရိုင်းပင်းပါလျှင် ကျွန်ကောင်း အရှင်၊ အရှင်ကောင်း ကျွန်ခံ ကြရ၍ နောင်သောအခါ စည်းစိမ်အသစ် ထပ်တိုး မြတ်မြင့်၊ အရှင် အချီးအမြှောက်ကို ခံရမည့်သူဖြစ်ပါတော့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ အရှင် မင်းသားမြတ်သည် နဝတတ် အိုင်ခါးပန်း၌ ဆင်စွယ်နန်း စံ၍နေသည်။ မမေ့မလျော့ပါနှင့် ဟူ၍ ရာသီပါစကားနှင့် ပညာဟာသကဆိုလေလျှင် စကား အရာကို ပြန်လိုသောကြောင့် ရာသီမုတ္တာက ပန်းတင်၍ ဆက် သော ဂေါ်မုတ်ကလပ်ကို ယူ၍ သီရိစန္ဒာမည်သော အပျိုတော် ငယ် နောက်ကနေသည်ကို ကမ်းသော် သီရိစန္ဒာက ကမ်း ယူမည်ပြုစဉ်ပင် ရာသီမုတ္တာက ဂေါ်မုတ်ကလပ်ကို လွှတ် လိုက်သော် ဆင်စွယ်နန်းကြမ်းပေါ်သို့ကျ၍ ကလပ်ကျိုးလေ သည်ကို ပညာဟာသမြင်လျှင် “မရှင်ငယ်ကလပ်ကျိုးသည် လား” မေးသော်၊ ရာသီမုတ္တာက “ဟိုက မလှမ်းခင် ယူစေချင် သော စိတ်တမ်း၍ အကမ်းအလျင်လိုလှသောကြောင့် ကလပ် ကျ၍ ကျိုးချေသည်ဟုဆိုသော် ပညာဟာသကလည်း ငါပြော သောစကားက အရှင့်သားအရေးကို ဆိုထည့်၏။ အလျင်လိုစွ